

KESTÄVÄ KEHITYS

2021 KESKON VUOSIRAPORTTI

KESKON VUOSIRAPORTTI 2021

Keskon vuosiraportti 2021 koostuu viidestä osiosta. Raportti kertoo strategian, taloudellisen kehityksen ja kestävä kehityksen työn etenemisestä kattavin tunnusluvuin. Ensimmäisenä suomalaisena pörssiyhtiönä julkaisemme myös tietotilinpäätöksen vuodelta 2021.

KESKON SUUNTA

Keskon suunta -osiossa esitellään Kesko ja sen toimialat sekä kerrotaan Keskon ja sen toimialojen strategioiden etenemisestä, taloudellisista tavoitteista, toimintaympäristöstä ja arvonluonnista.

[Lue lisää ›](#)

KESTÄVÄ KEHITYS

Kestävä kehityksen osiossa kuvataan vastuullisuustyön tavoitteita ja saavutuksia sekä esitetään GRI-standardien mukaiset tunnusluvut.

TALOUDELLINEN KATSAUS

Taloudellinen katsaus kattaa hallituksen toimintakertomuksen ja konsernin keskeiset tunnusluvut sekä tilinpäätöksen ja tilintarkastuskertomuksen vuodelta 2021.

[Lue lisää ›](#)

HALLINNOINTI

Hallinnointi sisältää selvityksen Keskon hallinto- ja ohjausjärjestelmästä, toimielinten palkitsemisraportin sekä Keskon hallituksen ja konsernihoitoryhmän esittelyt.

[Lue lisää ›](#)

TIETOTILINPÄÄTÖS

Tietotilinpäätös kuvaa Keskon innovatiivista ja vastuullista datapohjaista arvonluontia asiakkaille, liiketoiminnalle ja sidosryhmille. Raportin painopisteenä on päivittäistavarakauppa.

[Lue lisää ›](#)

KESTÄVÄ KEHITYS

VASTUULLISUUS K:SSA	3
Vastuullisuuden painopisteet	3
Vastuullisuusstrategia	4
Olennaisuusarviointi	5
Arvonluonti	6
Sidosryhmät ja vuorovaikutus	7
Kohokohdat 2021	9
YHTEISKUNTA	10
Taloudelliset tulokset ja vaikutukset	11
K-kauppiat ja kauppaverkosto	14
Verot	15
Lahjoitukset, sponsorointi ja hyväntekeväisyys	19
VALIKOIMAT JA HANKINTA	20
Hankinnat Suomesta ja muista maista	21
Kestävät tuotteet ja investoinnit	24
Globaalit hankintaketjut	25
Kestävän kehityksen linjaukset	30
Keskon ihmisoikeussitoumus ja -arviointi	35
Ravitsemus ja tuoteturvallisuus	36

ILMASTO JA YMPÄRISTÖ	39
Hiilineutraali K 2025	40
Uusiutuva energia ja energiatehokkuus	43
Päästöt	47
Vesi	53
Luonnon monimuotoisuus	54
Kiertotalous ja jätehuolto	57
Ruokahävikki	60
TYÖYHTEISÖ	62
Töissä K:ssa	64
Monimuotoisuus, mukaan ottaminen ja yhdenvertaisuus	65
Työhyvinvointi ja työkyky	69
Osaamisen kehittäminen	74
Suorituksen johtaminen	76
K Code of Conduct	78

KESTÄVÄN KEHITYKSEN JOHTAMISTAPA JA RAPORTOINTI	80
Johtamistapa	81
Raportointiperiaatteet	83
GRI-indeksi	84
Riippumaton varmennusraportti	93

Seuraavat symbolit ohjaavat lisätietoihin joko tässä raportissa tai verkkosivuillemme:

Lue lisää tästä vuosiraportista

Lue lisää verkkosivuiltamme

VASTUULLISUUS JA ILMASTONMUUTOKSEN HILLINTÄ KESKON STRATEGIAN PAINOPISTEENÄ

Vastuullisuus on keskeinen osa Keskon strategiaa. Edistämme vastuullisuutta koko arvoketjussa aina tuotannosta asiakkaan valintoihin asti. Vastuullisuustyömme painopisteitä ovat ilmastomuutoksen hillintä, kestävä hankinta ja vastuu ihmisistä. Luomme laaja-alaisesti arvoa koko yhteiskuntaan.

VASTUULLISUUSSTRATEGIA 2018–2022

VISIO	MAHDOLLISTAMME ASIAKKAILLEMME VASTUULLISEMMAN ELÄMÄNTAVAN			
STRATEGISET TAVOITTEET	 <p>Vastuullisuus ja sen tuoma hyöty ohjaavat kuluttaja- ja yritysasiakkaiden valintoja</p>	 <p>Sijoittajat arvostavat Keskoa vastuullisena sijoituskohteena</p>	 <p>K-ryhmän työntekijät ja K-kauppiat toimivat vastuullisuustyön lähettiläinä</p>	 <p>K-ryhmällä on merkittävä asema yhteiskunnallisessa keskustelussa vastuullisuuden edelläkävijänä</p>
STRATEGISET TOIMENPITEET	<ol style="list-style-type: none"> 1 Haluamme olla kiertotalousratkaisujen edelläkävijä 2 Vahvistamme hankinnan vastuullisuutta ja läpinäkyvyyttä toimitusketjussa 3 Tuomme valikoimiimme kaupallisesti merkittäviä, vastuullisuutta edistäviä omien tuotemerkkien tuotteita 4 Käyttämällä asiakastietoa ja tekoälyä vastuullisesti luomme asiakkaille ja yhteiskunnalle tietoon pohjautuvia palveluita 5 Lisäämme paikallisia vastuullisuustekoja yhdessä K-kauppioiden ja työntekijöidemme kanssa 6 Jatkamme ilmastotyötämme tavoitteenamme oman toimintamme ja kuljetustemme hiilineutraalius vuoteen 2025 mennessä ja päästöttömyys vuoteen 2030 mennessä 			

Aloitimme laajan vastuullisuusstrategian päivitystyön syksyllä 2021. Uusi vastuullisuusstrategiamme pohjautuu vuoden 2020 lopussa tehtyyn olennaisuusarvioon, jossa selvitimme laajasti sidosryhmien näkemyksiä kyselytutkimuksella ja syvällisemmällä haastattelulla. Vastuullisuusstrategiatyöhön osallistui suuri joukko keskolaisia ja järjestimme useita aiheita koskevia työpajoja vuoden 2021 aikana. Vastuullisuusstrategia julkaistaan keväällä 2022 Keskon nettisivuilla osoitteessa kesko.fi/vastuullisuusstrategia.

OLENNAISUUSARVIOINTI

Keskon olennaisuusarviointi määrittää Keskon ja sen sidosryhmien keskeisimmät vastuullisuusaiheet. Olennaisuusarviointi ohjaa Keskon vastuullisuus- ja sidosryhmätyöskentelyä sekä toimenpiteitä sidosryhmien odotusten täyttämiseksi.

Keskon viimeisin olennaisuusarviointi tehtiin syksyllä 2020. Megatrendien ja taustaselvitysten pohjalta tunnistettujen vastuullisuusaiheiden merkittävyyttä Keskolle ja sen sidosryhmille arvioitiin sidosryhmähaastatteluissa ja verkkokyselyissä. Saatujen tulosten pohjalta vastuullisuusaiheet kiteytettiin yhteentoista Keskolle ja sen sidosryhmille olennaisimpaan vastuullisuusaiheeseen.

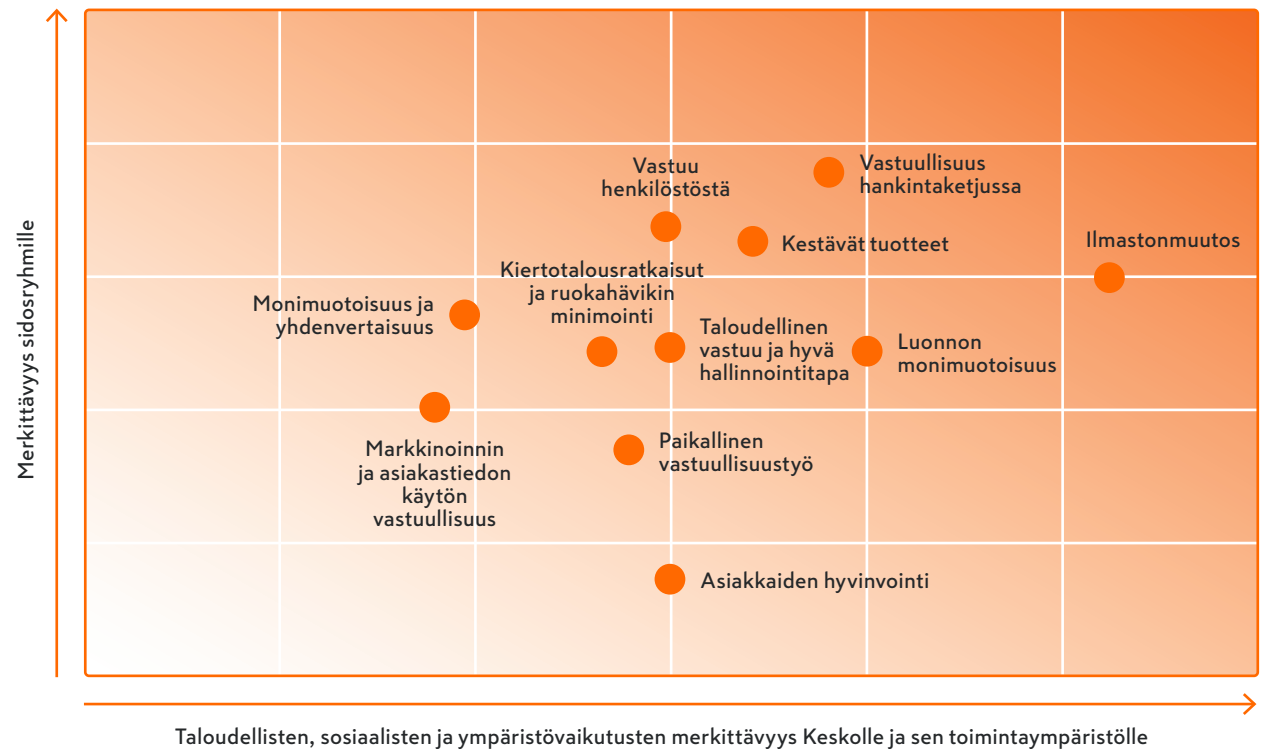
Suurimmat muutokset aiempaan olennaisuusarviointiin olivat ilmastonmuutoksen, kestävien tuotteiden ja luonnon monimuotoisuuden merkityksen kasvu. Hankintaketjun vastuullisuus ja henkilöstö vastuullisuus säilyivät edelleen tärkeimpien aiheiden joukossa.

Keskon olennaiset vastuullisuusaiheet on esitetty oheisessa matriisissa, jossa pystyakseli kuvaa aiheiden merkittävyyttä sidosryhmille ja vaaka-akseli aiheiden taloudellisten, sosiaalisten ja ympäristövaikutusten merkittävyyttä Keskolle ja sen toimintaympäristölle.

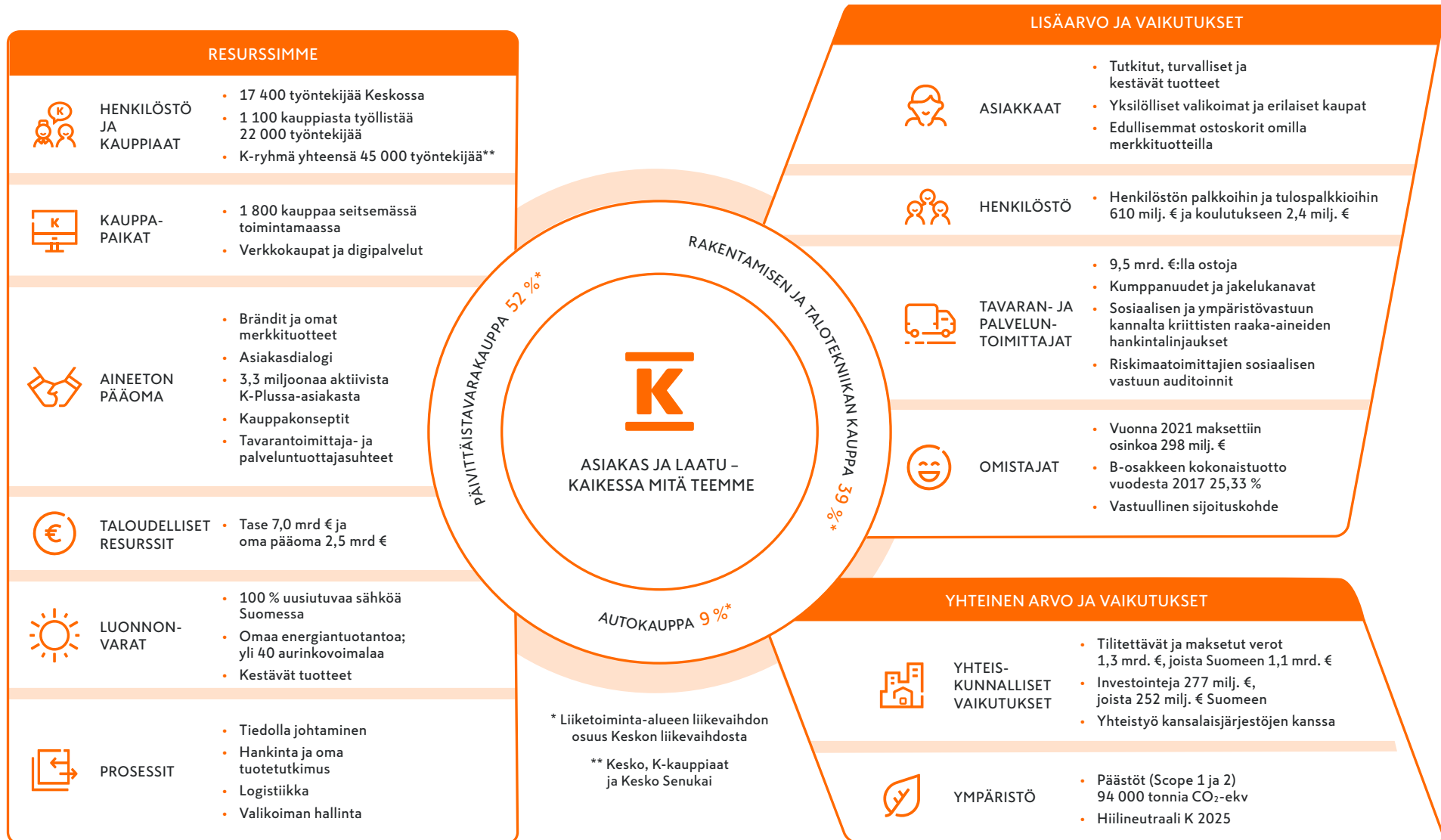
Aloitimme laajan, olennaisuusarviointiin pohjautuvan vastuullisuusstrategian päivistyön syksyllä 2021. Vastuullisuusstrategia julkaistaan keväällä 2022 osoitteessa kesko.fi/vastuullisuusstrategia.

Olennaisuusmatriisi

Visiona kestävämmän kuluttamisen ja elämäntavan mahdollistaminen

ARVONLUONTIA VASTUULLISESTI KOKO YHTEISKUNNALLE

SIDOSRYHMÄT JA VUOROVAIKUTUS

K-ryhmä on merkittävä kansainvälinen ja paikallinen toimija, jonka toiminnan vaikutukset ulottuvat koko yhteiskuntaan. Teemme tiivistä yhteistyötä eri sidosryhmiemme kanssa, ja meillä on päivittäin noin kaksi miljoonaa asiakaskohtaamista kaupoissamme ja verkossa.

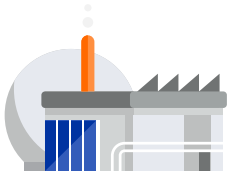
Riikka Joukio
vastuullisuus- ja
yhteiskuntasuhdejohtaja

“Kestävää tulevaisuutta rakennetaan yhdessä ja tekoihin tarvitaan mukaan niin yhteiskunta kuin yritykset ja yksilöt. Oman toimintamme lisäksi tärkeä tehtävämme on auttaa asiakkaitamme tekemään kestäviä valintoja ja kirittää kumppaneitamme vastuulliseen toimintaan. Yhdessä voimme ottaa vaikuttavia askelia kohti kestävämpää yhteiskuntaa ja maailmaa.

Keskeiset sidosryhmämme	Sidosryhmän osallistaminen ja vuorovaikutuskanavat	Sidosryhmien keskeisiä huolenaiheita ja mielenkiinnon kohteita vuonna 2021	Näin vastasimme sidosryhmiemme odotuksiin
Asiakkaat	<ul style="list-style-type: none"> Päivittäiset asiakas kohtaamiset Asiakaspalvelukanavat ja -sovellukset Asiakaskyselyt Sosiaalinen media 	<p>K-ryhmän trendikatsauksen mukaan koronapandemia on lisännyt asiakkaiden kiinnostusta omaa hyvinvointia sekä monipuolista, suomalaista arkiruokaa ja pientuottajien tuotteita kohtaan.</p> <p>Rakentamisen ja talotekniikan asiakkaat, erityisesti b2b-asiakkaat, edellyttävät tietoa tuotteiden alkuperästä ja laadusta.</p>	<p>Toimme valikoimiin lisää pientuottajien tuotteita, hävikistä valmistettuja tuotteita ja kasviproteiinituotteita. Annoimme eri kanavissa asiakkaille vinkkejä vastuullisiin valintoihin.</p> <p>Rakennat hyvää ostamalla suomalaista -teemalla muistutettiin kaupan, tavarantoimittajien, valmistajien, kuluttajien ja ostajien tärkeästä roolista suomalaisen työn tukemisessa.</p>
Sijoittajat, osakkeenomistajat, analyytikot ja muut pääomamarkkinoiden edustajat	<ul style="list-style-type: none"> Yhtiökokous Tulosjulkistukset Tiedotustilaisuudet Sijoittajasivut, sosiaalisen median kanavat ja muut digitaaliset kanavat Sijoittaja- ja analyyttikotapaamiset Kyselyt ja arviot Henkilökohtainen vuoropuhelu 	Analyytikoiden ja sijoittajien vastuullisuuteen liittyvät kysymykset koskivat muun muassa ilmastonmuutoksen hillitsemistä, biodiversiteettiä, kestäviä tuotteita, läpinäkyviä hankintaketjuja, ruokahävikkiä ja EU-taksonomian soveltamista.	<p>Kerroimme sijoittajia kiinnostavista aiheista vuosiraportissamme, sijoittajuutisissa, sosiaalisen median kanavissa sekä podcasteissa ja blogikirjoituksissa.</p> <p>Comprendin vuosittaisessa Webranking-selvityksessä Keskon nettisivut arvioitiin Suomen toiseksi parhaaksi yritys sivustoksi. Annual Report on Annual Reports -arvioinnissa Keskon vuosiraportti 2020 arvioitiin arvosanalla A- Suomen toiseksi parhaaksi raportiksi ja kokonaissijalle 24.</p>
Keskon henkilöstö, K-kauppiat ja kaupan henkilöstö	<ul style="list-style-type: none"> Päivittäinen vuorovaikutus Henkilöstötutkimus, Pulssi-kyselyt ja kehityskeskustelut Kauppiastapaamiset ja -kokoukset K-ryhmän K-Team Live -virtuaalitapahtuma Sähköiset viestintäkanavat ja ammattilehti Kehittyvä kauppa K Code of Conduct SpeakUp-ilmoituskanava 	<p>Kauppioiden keskeisiä huolenaiheita olivat toisena koronavuonna edelleen asiakkaiden ja henkilökunnan terveysturvallisuus. Sekä kauppioiden että henkilökunnan henkinen hyvinvointi oli myös kovalla koetuksella pandemian pitkittyessä ja työvoiman saatavuus ajoittain haasteellista.</p> <p>Yleisimmät henkilöstön esittämät kysymykset pitkittyneen koronapandemian aikana koskivat turvatoimia eri työtehtävissä pandemian eri vaiheissa, valtakunnallisten ja paikallisten viranomaisten ohjeiden tulkintaa, koronarokotuksia, hybridityötä sekä yhteisöllisyyden ja tiimihengen ylläpitämistä.</p>	<p>K-kauppiasliitto tuotti kauppiaille kolmiosaisen Hyvinvointi Live -virtuaalivalmennuksen, joissa käsiteltiin jaksamiseen, psyykkiseen hyvinvointiin, ajanhallintaan, itsensä johtamiseen sekä henkilöstön johtamiseen ja hyvinvointiin liittyviä asioita.</p> <p>Keskeisin painopiste koronapandemian eri vaiheiden aikana on ollut henkilöstön turvallisuuden ja terveyden varmistaminen kaikin keinoin. Lisäksi tuimme henkilöstöä ja esihenkilöitä yhteisöllisyyden ja jaksamisen ylläpitämisessä monin tavoin. Lue lisää Työyhteisö-osiosta.</p>
Muut keskeiset sidosryhmät (tavarantoimittajat ja palveluntuottajat, media, viranomaiset, kansalais- ja muut järjestöt)	<ul style="list-style-type: none"> Tavarantoimittaja kohtaamiset ja kumppanitilaisuudet Mediatilaisuudet ja -kyselyt Toiminta järjestöissä Kansalaisjärjestöjen kyselyt 	<p>Suomalaisen ruoantuotannon elinvoimaisuus, ruoan ilmastovaikutukset, pakkaukset ja muovi sekä tiedostava kuluttaminen jatkoivat puheenaiheena päivittäistavarakaupassa.</p> <p>Rakentamisen ja talotekniikan kaupassa puhuttivat saatavuus ja maailmanlaajuinen hintatason nousu. Taustalla ovat raaka-aineiden ja jalostettujen tuotteiden hinnankorotukset, kasvanut kysyntä sekä yleinen kustannusten nousu esimerkiksi logistiikassa.</p> <p>Median kiinnostus K-ryhmää kohtaan kasvoi, ja mediakyselyjen aihepiiri oli laaja. Eniten kyselyjä tuli edelleen koronapandemian vaikutuksista.</p> <p>Vastasimme kansalaisjärjestöjen kyselyihin, jotka koskivat muun muassa vaatebrändien vastuullisuutta ja tuotantoeläinten hyvinvointia.</p>	<p>Kävimme aktiivista vuoropuhelua eri sidosryhmien kanssa. Järjestimme ruokahävikki- ja pakkausaiheiset sidosryhmäkeskustelutilaisuudet.</p> <p>Epävarmassa tilanteessa korostuvat vahvat, pitkäaikaiset suhteet tavarantoimittajiin. Yhteistyöllä olemme myös pystyneet kasvattamaan omia varastojamme asiakkaidemme avuksi.</p> <p>Kerroimme mediaa kiinnostavista aiheista mediatilaisuuksissa, tapaamisissa ja mediatiedotteissa.</p> <p>Kerroimme K-Citymarketien oman mywear t-paidan tuotannon vaiheista Tuotteiden jäljillä -sivustolla.</p>

KOHOKOHDAT 2021

EDISTYSASKELIA VASTUULLISUUSTYÖSSÄMME:

TIUKEMMAT PÄÄSTÖ-VÄHENNYSTAVOITTEET

Maapallon lämpenemisen rajaaminen 1,5 asteeseen edellyttää kunnianhimoisia

päästötavoitteita ja tekoja koko arvoketjulta. Siksi asetimme 1,5 asteen mukaiset tieteesen perustuvat päästövähennystavoitteet, jotka saivat marraskuussa 2021 Science Based Targets -aloitteen hyväksynnän. Asetimme tavoitteet oman toimintamme päästöille, tavarantoimittajien ja palveluntuottajien päästöille sekä myytyjen tuotteiden käytönaikaisille päästöille.

K-KAUPAT ENTISTÄ ENERGIATEHOKKAAMPIA

Kaupan alan energiatehokkuus-sopimuksen vuoden 2025 tavoitteet täyttyivät jo neljä vuotta etuajassa: vuotuinen energiansäästö on noin 80 GWh vuoden 2015 tasoon verrattuna. Keskeisiä keinoja energiatehokkuuden parantamisessa ovat kylmälaitteiden ja valaistuksen uudistaminen, energianerokas lämmönkierrätysjärjestelmä sekä analytiikan hyödyntäminen kaupan energiankulutuksen seurannassa.

K-KALAPOLUT PARANSI UHANALAISTEN VAELLUSKALOJEN ELINOLOJA

Ympäristöjärjestö WWF:n ja K-ryhmän K-Kalapolut-yhteistyö Suomen uhanalaisten vaelluskalojen hyväksi vuosina 2017–21 onnistui yli odotusten.

Kummallekin osapuolelle uudenlaisen yhteistyön aikana virtavesistä avattiin lähes 30 estettä, jotka aiemmin pysäyttivät vaelluskalojen matkan lisääntymisalueille. Yhteistyömme innosti talkoisiin yli 1 000 vapaaehtoista sekä yli 70 K-kauppaa ja -kauppiasta sekä lisäksi ihmisten tietoisuutta vaelluskaloista ja niiden uhanalaistumisen syistä.

K-MARKETIT KIUSSAAMISEN VASTAISEEN TYÖHÖN

Yhden K-kauppiaan aloitteesta syntynyt kiusaamisvapaa vyöhyke -toimintatapa levisi kaikkiin lähes 800 K-Marketiin. K-Marketit tarjoavat kiusatulle lapselle tai nuorelle turvallisen paikan, jossa on aina paikalla välittävä aikuinen. Yhteistyössä Mannerheimin Lastensuojeluliiton kanssa toteutettava kiusaamisvapaa vyöhyke palkittiin turvallisuusalan Vuoden turvallisuusteko 2021 -palkinnolla.

NÄITÄ KEHITÄMME:

KIRITÄMME TOIMITUSKETJUAMME PÄÄSTÖVÄHENNYKSIIN

Tavoitteenamme on, että 2/3:lle suorien tavarantoimittajiemme päästöistä tulee olla asetettuna tieteesen perustuvat päästövähennystavoitteet vuoteen 2025 mennessä. Tavoitteeseen päästöksemme haastamme ostojen perusteella mitattuna vähintään noin 200 suurinta tavarantoimittajaamme, jotka

vastaavat 2/3 euomääräisistä ostoistamme, tekemään päästövähennyksiä ja raportoimaan vuosittain ilmastotavoitteistaan ja -toimistaan CDP:n Climate Change -kyselyn kautta.

UUSIA TAVOITTEITA BIODIVERSITEETTITYÖLLE

Olemme luoneet pohjan biodiversiteettityöllemme, ja seuraava askelemme on asettaa toimialakohtaisia tavoitteita omalle toiminnallemme ja hankintaketjuillemme. Odotamme, että myös biodiversiteetille saadaan yhteinen kansainvälinen viitekehys ja mittareita, jotta saadaan vertailtavaa raportointia. K-Kalapolut-yhteistyön päättyessä aloimme etsiä uutta luonnon monimuotoisuutta käytännön tasolla edistävää projektia.

YHTEISKUNTA

TÄSSÄ OSIOSSA:

Taloudelliset tulokset ja vaikutukset	11
K-kauppiat ja kauppaverkosto	14
Verot	15
Lahjoitukset, sponsorointi ja hyväntekeväisyys	19

2021 KESKON VUOSIRAPORTTI

EDISTÄMME NÄITÄ YK:N KESTÄVÄN KEHITYKSEN TAVOITTEITA:

Missiomme on luoda vastuullisesti hyvinvointia kaikille sidosryhmillemme ja koko yhteiskunnalle.

Kesko ja K-kauppiat ovat merkittäviä työllistäjiä, veronmaksajia sekä tuotteiden ja palvelujen tarjoajia. Välillisesti luomme työpaikkoja koko toimitusketjussamme maailmanlaajuisesti – muun muassa tuotekehityksessä, tehtaissa, tiloilla ja logistiikassa.

Haluamme mahdollistaa asiakkaillemme kestävän elämäntavan – oli kyseessä sitten arjen ruokailu, liikkuminen tai asuminen. Tarjoamme tuotteita ja palveluja, joiden avulla asiakkaamme voivat tehdä kestävämpiä valintoja.

Taloudelliset tulokset ja vaikutukset

TOIMINTAMME TUOTTAA LISÄARVOA ERI SIDOSRYHMILLE

201-1

Keskon toiminta tuottaa taloudellista hyötyä eri sidosryhmille Keskon toimintamaissa ja markkina-alueilla. Keskeisiä sidosryhmiä ovat osakkeenomistajat, asiakkaat, henkilökunta, kauppiat, tavarantoimittajat ja palveluntuottajat sekä yhteiskunta. Kesko edistää hyvinvoinnin kasvua koko toimitusketjussaan, myös kehittyvissä maissa.

Olemme vakaa osingonmaksaja

Keskolla on noin 65 000 osakkeenomistajaa. Pitkällä aikavälillä Keskon tavoitteena on jakaa tasaisesti kasvavaa osinkoa noin 60–100 % vertailukelpoisesta osakekohtaisesta tuloksesta ottaen huomioon yhtiön taloudellinen tilanne ja strategia. Keskon hallitus ehdottaa huhtikuussa 2022 pidettävälle yhtiökokoukselle, että vuodelta 2021 jaettaisiin osinkoa yhteensä 421 miljoonaa euroa, mikä olisi 74,3 % osakekohtaisesta tuloksesta ja 74,7 % osakekohtaisesta vertailukelpoisesta tuloksesta. Vuonna 2021 Kesko jakoi osinkoa yhteensä 298 miljoonaa euroa, mikä oli 69,8 % osakekohtaisesta tuloksesta ja 77,4 % osakekohtaisesta vertailukelpoisesta tuloksesta.

Investointimme vaikuttavat koko yhteiskuntaan

Keskon investoinneilla on positiivinen taloudellinen vaikutus muun muassa rakennusliikkeiden, rakennusalan palveluyritysten, kaluste- ja laite-toimittajien sekä tietojärjestelmätoimittajien toimintaan.

Vuonna 2021 Keskon investoinnit olivat 276,6 miljoonaa euroa (2020: 398,4 milj. euroa) eli 2,4 % liikevaihdosta (2020: 3,7 %). Kauppapaikkaverkosto on K-ryhmän strateginen kilpailutekijä ja vuonna 2021 kauppapaikkainvestoinnit olivat 129,0 miljoonaa euroa (2020: 125,8 milj. euroa). Investoinnit ulkomaan liiketoimintaan olivat 9,0 % (2020: 42,9 %) kokonaisinvestoinneista. Keskon lisäksi myös K-kauppiat investoivat muun muassa kauppojen kalustoon. Nämä mukaan lukien K-ryhmän kokonaisinvestoinnit Suomeen vuonna 2021 olivat 340,4 miljoonaa euroa.

Julkiselta sektorilta saatu taloudellinen avustus

201-4

Kesko on saanut avustuksia julkiselta sektorilta 2,9 miljoonaa euroa vuoden 2021 aikana. Tämä summa muodostuu pääosin Suomesta (2,0 miljoonaa euroa) ja Ruotsista (0,7 miljoonaa euroa) saaduista avustuksista. Suurin osa Suomesta julkiselta sektorilta saaduista avustuksista liittyy digitaalisten palveluiden kehittämiseen ja energiatehokkuuden parantamiseen liittyviin hankkeisiin.

Keskon toiminnasta syntyvä taloudellinen hyöty eri sidosryhmille

Milj. €		2021	2020	2019
Asiakkaat ¹	Tuotot	12 258	11 600	11 543
Luotu lisäarvo		12 258	11 600	11 543
Lisäarvon jakaminen:				
Tavarantoimittajat ja palveluntuottajat	Ostetut tavarat, materiaalit ja palvelut	-10 556	-10 079	-10 150
Työntekijät	Palkat, palkkiot ja sosiaalikulut	-764	-751	-775
Luotonantajat	Nettorahoitustuotto/-kulu	-68	-87	-91
Omistajat	Osinko	-421 ²	-298	-250
Julkinen sektori	Verot ³	-143	-91	-84
Yhteisöt	Lahjoitukset	-4	-3	-2
Liiketoiminnan kehittämiseen		301	294	191

¹ Sisältäen liikevaihdon ja liiketoiminnan muut tuotot

² Ehdotus yhtiökokoukselle

³ Sisältää tuloverot, kiinteistöverot ja omaisuusverot

Keskon toiminnasta syntyvä taloudellinen hyöty markkina-alueittain vuonna 2021

Milj. €	Ostot	Investoinnit	Palkat ja osakeperusteiset maksut	Henkilösivukulut	Verot ¹	Yhteensä
Suomi	6 458	252	444	98	1 008	8 259
Muut Pohjoismaat	1 390	24	150	40	147	1 751
Baltia ja Puola	402	1	26	5	30	464
Muut maat	1 230	0	1	0	0	1 231
Yhteensä	9 481	277	620	144	1 185	11 706

¹ Verot sisältävät Keskon tilittämät ja maksamat tuloverot, kiinteistöverot, arvonlisäverot, valmisteverot, autoverot, tullit, omaisuusverot, ennakonpidätykset, työntekijältä pidätetyt sosiaaliturva- ja työeläkemaksut sekä Keskon maksamista osingoista perityt verot. Työnantajan maksamat sosiaaliturva- ja työeläkemaksut sisältyvät taulukossa esitettyihin henkilösivukuluihin.

Keskon ja K-kauppioiden tuottama taloudellinen hyöty Suomen maakuntiin vuonna 2021

Maakunta	Keskon tavarastot	K-kauppioiden suorat tavarastot	Keskon ja K-kauppioiden investoinnit	Keskon maksamat palkat	K-kauppioiden maksamat palkat	K-kauppioiden maksamat verot
Milj. €						
Ahvenanmaa	54,9	-	0,0	0,3	-	-
Etelä-Karjala	16,2	10,8	2,7	5,7	13,9	8,7
Etelä-Pohjanmaa	281,1	16,5	3,4	4,6	14,1	10,0
Etelä-Savo	36,9	7,2	2,1	3,6	12,1	9,3
Kainuu	21,1	5,8	8,9	1,3	7,4	5,8
Kanta-Häme	66,1	12,9	5,8	8,3	14,7	9,4
Keski-Pohjanmaa	45,1	5,4	1,7	1,6	4,8	4,0
Keski-Suomi	62,1	20,1	10,9	7,7	23,0	17,0
Kymenlaakso	42,6	9,5	9,4	7,2	13,4	8,7
Lappi	20,3	16,3	16,5	5,1	24,3	18,0
Pirkanmaa	312,2	41,1	26,0	38,3	52,5	34,1
Pohjanmaa	222,4	13,5	2,0	5,2	12,0	8,6
Pohjois-Karjala	52,1	13,4	5,3	6,6	12,6	9,1
Pohjois-Pohjanmaa	161,9	56,6	13,8	19,7	36,9	26,1
Pohjois-Savo	303,6	20,3	5,4	13,9	24,1	16,8
Päijät-Häme	164,6	12,9	4,0	11,0	16,3	10,7
Satakunta	225,0	31,3	6,1	7,0	21,0	12,6
Uusimaa	3 499,8	218,0	188,2	327,4	168,1	121,4
Varsinais-Suomi	851,5	86,0	28,2	25,8	47,9	32,6
Yhteensä	6 439,5	597,7	340,4	500,3	519,1	363,0

Keskon tavarastot on esitetty sen mukaan mistä maakunnasta Kesko on ostot tehnyt. K-kauppioiden tavarastot on esitetty kauppiaan sijaintimaakunnan mukaisesti.

K-kauppioiden maksamat verot pitävät sisällään tuloverot (69,7 milj. euroa), arvonlisäverot (87,0 milj. euroa) sekä ennakonpidätykset palkoista ja työnantajan maksamat pakolliset sosiaaliturva- ja eläkemaksut (206,4 milj. euroa).

Mukana luvuissa ovat ne K-kauppiat, joiden kirjanpito ja palkanlaskenta hoidetaan Vähittäiskaupan Tilipalvelu VTP Oy:ssä, eli noin 96 % K-kauppioiden liiketoiminnan kokonaisvolyyymistä.

K-kauppiat ja kauppaverkosto

KATTAVA KAUPPAVERKOSTO JA LISÄPALVELUITA ASIAKKAILE

203-1

K-ryhmä toimii Suomessa pääasiassa ketju-liiketoimintamallilla, jossa itsenäiset K-kauppiat harjoittavat vähittäiskauppaa Keskon vähittäiskauppa-ketjuissa. Näitä ketjuja ovat K-ruokakaupat, K-Raudat ja Intersport. Kauppiaita on Suomessa noin 1 100.

Muissa toimintamaissa liiketoiminta on pääsääntöisesti omaa vähittäiskauppaa ja yritysasiakaskauppaa. Norjassa toimii 14 Bygghakker-kauppiasta paikallisella kauppiasmallilla.

Keskon liikevaihdosta noin 48 % tulee myynnistä kauppiaille. Keskon oma vähittäis- ja yritysasiakaskauppa kattaa yhteensä noin 52 % liikevaihdosta.

Kesko ja K-kauppiat muodostavat K-ryhmän, jonka vähittäismyynti (pro forma) vuonna 2021 oli 15,2 miljardia euroa (alv 0 %).

K-ryhmällä on Suomessa kattava K-ruokakauppaverkosto. Suurimmasta osasta Suomen kuntia löytyy K-ruokakauppa. K-ruokakaupoissa käy päivittäin noin 1,2 miljoonaa asiakasta. Varsinkin kasvukeskusten ulkopuolella kaupat voivat tarjota yleishyödyllisiä palveluita, joiden saatavuus muuten saattaa olla hankalaa.

Vuonna 2021 K-ruokakaupoissa oli:

- Käteisen rahan nostopalvelu kaikissa K-ruokakaupoissa
- Paketti- ja postipalveluita 1 020 kaupassa
- Sähköautojen latausmahdollisuus yli 100 kaupan yhteydessä
- 407 Rinki-ekopistettä kauppojen yhteydessä

K-ruokakauppojen sijoittuminen kunnittain 31.12.2021

- 10 kauppa tai enemmän
22 kpl 7,1 %
- 7-9 kauppa 16 kpl 5,2 %
- 5-6 kauppa 21 kpl 6,8 %
- 3-4 kauppa 37 kpl 12,0 %
- 2 kauppa 58 kpl 18,8 %
- 1 kauppa 112 kpl 36,2 %
- Ei K-ruokakauppaa
43 kpl 13,9 %

Olemme merkittävä veronmaksaja

207-1

207-2

207-3

Kesko raportoi verotusta koskevat tiedot standardin GRI 207 mukaisesti.

Keskon veroasioiden hallinnassa sovellettavia keskeisiä periaatteita sekä verotuksen ohjausmallia ja vastuita on kuvattu **Keskon veropolitiikassa**. Veropolitiikka kattaa kaikki verolajit sekä tullit ja koskee liiketoiminta-alueita, yhteisiä toimintoja ja konserniyhtiöitä kaikissa Keskon toimintamaissa. Keskon hallituksen helmikuussa 2021 hyväksymä ja julkaistu veropolitiikka korvaa konsernin aiemmin noudattaman (julkaisemattoman) verostrategian. Veroasioiden hoitamiseen sovellettavissa periaatteissa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia vuoden 2021 aikana. Veropolitiikan julkaisemisella halutaan lisätä läpinäkyvyyttä konsernin veroasioiden johtamistapaan.

Kesko raportoi vuodesta 2021 alkaen maksettujen ja tilitettyjen verojen yhteydessä uusina tietoina työnantajan ja työntekijän sosiaaliturva- ja eläkemaksut sekä Keskon jakamista osingoista pidätetyt verot. Lisäksi kiinteistöverojen osalta raportointia on laajennettu kattamaan myös vuokrakiinteistöihin liittyen maksetut kiinteistöverot. Vastaavat tiedot on esitetty myös vertailuvuoden 2020 osalta.

Verolainsäädännön virheelliset tulkinnat tai vaatimusten vastainen toiminta voivat altistaa Keskon veroriidoille ja vaikuttaa haitallisesti Keskon liiketoimintaan ja maineeseen. Säännöllisesti suoritettavat verotarkastukset voivat johtaa

jälkiverotukseen, viivästyskorkoihin ja veronkorotuksiin. Konsernin veropositioita arvioidaan säännöllisesti tulkinnanvaraisten tilanteiden tunnistamiseksi. Tilanteisiin, joissa yhtiön tulkinnan hyväksyminen arvioidaan epätodennäköiseksi, varaudutaan tuloverojen laskennassa. Konsernin taseeseen 31.12.2021 ei sisälly epävarmihin veropositioihin liittyviä varauksia.

Kesko on vuonna 2021 osallistunut verotuksen edunvalvontatyöhön Suomessa muun muassa Elinkeinoelämän keskusliitossa, Kaupan liitossa ja Keskuskauppakamarissa. Ruotsissa ja Norjassa Kesko on jäsenenä kaupan alan edunvalvontajärjestöissä Svensk Handelissa ja Virkessä. Sidosryhmäyhteistyöstä ja -vuorovaikutuksesta kerrotaan tämän raportin **Sidosryhmät ja vuorovaikutus** -kohdassa. Verotukseen liittyviä asioita ei ole noussut esille sidosryhmäyhteistyössä tai olennaisuusarvioinnissa.

Keskon merkittävät konserniyhtiöt kaikissa toimintamaissa ovat lakisääteisen tilintarkastuksen piirissä ja tilintarkastuksesta annetaan lausunto. Kesko Oyj:n erillistilinpäätöstä ja konsernitilinpäätöstä koskeva tilintarkastuskertomus löytyy **Taloudellinen katsaus -osiosta**. Kirjanpitoon ja tilinpäätöksiin sisältyvät verot ovat maittain tarkastuksen kohteena paikallisen tilintarkastusta koskevan lainsäädännön mukaisesti. Lisäksi joissakin maissa, kuten Norjassa, tilintarkastaja antaa erillisen lausunnon yhtiön veroilmoituksesta. Keskon vuosiraportin Kestävä kehitys -osiossa annettavien tietojen varmennusta käsitellään tämän raportin kohdissa **Raportointiperiaatteet** ja **Riippumaton varmennusraportti**.

MAAKOHTAISET VEROTIEDOT

207-4

Keskolla on tilikauden 2021 aikana ollut toimintaa ja henkilökuntaa seitsemässä maassa, joissa se harjoittaa sekä vähittäis- että tukkukauppaa. Lisäksi Keskolla on Kiinassa tytäryhtiö, joka tuottaa konsernille hankintatoimintaan liittyvä palveluita. Keskon kazakstanilaisella tytäryhtiöllä ei ole ollut toimintaa vuosien 2020 ja 2021 aikana eikä sen osalta siten raportoida maakohtaisia tietoja. Konserniyhtiöiden toimintamaiden lisäksi Kesko on vuosina 2020 ja 2021 ollut verovelvollinen Armeniassa liittyen vientiprojektiin sekä vuonna 2021 Saksassa liittyen väliaikaiseen työskentelyjärjestelyyn. Armenian ja Saksan osalta raportoidaan toiminnan rajallisuudesta johtuen ainoastaan maksettuja ja tilitettyjä veroja koskevat tiedot. Luettelo Keskon tytäryhtiöistä löytyy Taloudellinen katsaus -osioista konsernitilinpäätöksen **liitetiedosta 5.2**.

Vuonna 2021 Keskon tuloverot Suomeen olivat 111,3 miljoonaa euroa ja muihin maihin 22,7 miljoonaa euroa. Konsernin efektiivinen veroaste oli 19,8 %. Konsernin tuloveroista on kerrottu Taloudellinen katsaus -osiossa konsernitilinpäätöksen **liitetiedossa 2.7**.

Tuloverojen lisäksi Kesko maksaa kiinteistö- ja omaisuusveroja, tulleja, autoveroa, valmisteveroja sekä työnantajan sosiaaliturva- ja eläkemaksuja. Kesko kerää ja tilittää arvonnisäveroja, ennakonpidätyksiä sekä työntekijän sosiaaliturva- ja eläkemaksuja. Valmisteveroja Kesko maksaa muun muassa makeisista, alkoholista ja virvoitusjuomista. Lisäksi Keskon jakamista osingoista peritään ennakonpidätyksiä ja lähdeveroja Suomeen.

Maksettavat ja tilitettävät verot maittain 2021

Milj. €, jatkuvat toiminnot	Tulos ennen veroja	Tuloverot ¹	Arvonlisäverot	Ennakonpidätykset palkoista	Sosiaaliturva- ja eläkemaksut ²	Kiinteistö- ja omaisuusverot ³	Autoverot	Tullit	Valmisteverot	Ennakonpidätykset ja lähdeverot osingoista
Suomi	618,0	111,3	551,0	114,2	68,8	8,8	79,2	6,5	82,4	44,1
Ruotsi	22,3	5,3	35,4	15,8	20,5	0,3	-	0,1	0,1	-
Norja	60,2	13,7	50,2	25,5	15,8	0,1	-	0,0	-	-
Viro	4,4	1,1	4,9	0,9	1,3	0,0	-	0,1	-	-
Latvia	-1,1	0,0	1,8	0,3	0,6	0,0	-	0,0	-	-
Liettua	0,6	0,0	2,9	0,4	0,5	0,0	-	0,0	-	-
Puola	8,4	2,5	8,0	1,5	6,4	0,2	-	0,4	-	-
Kiina	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	-	-	-	-	-
Armenia	0,0	0,0	-0,1	-	-	-	-	0,0	-	-
Saksa	0,0	0,0	-	0,1	0,0	-	-	-	-	-
Yhteensä	712,9	134,0	654,2	158,7	114,2	9,4	79,2	7,1	82,4	44,1

Luvut perustuvat IFRS-raportointiin ja saattavat poiketa paikallisten tilinpäätösten ja verotuksen luvuista.

¹ Tuloverot pitävät sisällään tuloslaskelmaan kirjatut tuloverot, pois lukien laskennalliset verot

² Sosiaaliturva- ja eläkemaksut pitävät sisällään sekä työnantajan maksamat että työntekijältä pidätetyt osuudet

³ Kiinteistöverot pitävät sisällään sekä omistettujen kiinteistöjen että vuokrattujen kiinteistöjen kiinteistöverot

Maksettavat ja tilitettävät verot maittain 2020

Milj. €, jatkuvat toiminnot	Tulos ennen veroja	Tuloverot ¹	Arvonlisäverot	Ennakonpidätykset palkoista	Sosiaaliturva- ja eläkemaksut ²	Kiinteistö- ja omaisuusverot ³	Autoverot	Tullit	Valmisteverot	Ennakonpidätykset ja lähdeverot osingoista
Suomi	485,7	70,6	483,3	105,2	63,0	9,2	98,8	7,1	74,6	30,6
Ruotsi	5,3	1,9	29,1	13,8	18,3	0,3	-	0,1	0,1	-
Norja	21,9	6,6	23,3	14,3	10,1	0,1	-	0,0	-	-
Viro	6,0	3,0	5,3	1,0	1,4	0,1	-	0,1	-	-
Latvia	-1,8	0,0	1,6	0,4	0,7	0,0	-	-	-	-
Liettua	7,4	1,5	3,5	1,0	0,5	0,0	-	0,0	-	-
Puola	3,5	0,4	6,2	1,3	5,5	0,2	-	0,2	-	-
Valko-Venäjä	-0,5	0,5	-	-	-	-	-	-	-	-
Kiina	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-	-	-	-
Armenia	0,0	0,0	-0,1	-	-	-	-	0,0	-	-
Yhteensä	527,6	84,5	552,3	137,0	99,5	9,9	98,8	7,6	74,6	30,6

Luvut perustuvat IFRS-raportointiin ja saattavat poiketa paikallisten tilinpäätösten ja verotuksen luvuista.

¹ Tuloverot pitävät sisällään tuloslaskelmaan kirjatut tuloverot, pois lukien laskennalliset verot. Vuoden 2020 tuloverot pitävät sisällään Kesko Senukain yhtiöt ajalta 1-6/2020. Muissa verotiedoissa Kesko Senukain yhtiöt eivät ole mukana.

² Sosiaaliturva- ja eläkemaksut pitävät sisällään sekä työnantajan maksamat että työntekijältä pidätetyt osuudet

³ Kiinteistöverot pitävät sisällään sekä omistettujen kiinteistöjen että vuokrattujen kiinteistöjen kiinteistöverot

Suomen toiminnan efektiiviseen veroasteeseen ja kassaveroasteeseen vaikuttavat alentavasti osakkuusyhtiöt, joiden nettotuloksista Keskon omistusta vastaava osuus yhdistellään konserniin pääomaosuusmenetelmällä. Osakkuusyhtiöiden maksamat verot eivät sisälly Kesko-konsernin verokuluun. Osakkuusyhtiöiden jakamat osingot ja luovutusvoitot osakkuusyhtiöiden myynnistä ovat verovapaita tuottoja. Vuonna 2021 Suomen tulokseen sisältyi 33,9 miljoonaa euroa osakkuusyhtiöiden tulososuuksia. Vuonna 2020 Suomen tulokseen sisältyi 21,8 miljoonaa euroa osakkuusyhtiöiden tulososuuksia sekä 46,1 miljoonan euron tulosvaikutus Kesko Senukain yhdistelytavan muutoksesta.

Konsernin ruotsalaisilla tytäryhtiöillä on merkittävä määrä verotappioita, joista ei toiminnan historiallisesta tappiollisuudesta johtuen ole kirjattu laskennallista verosaamista. Kirjaamattomien tappioiden muodostuminen ja käyttö vaikuttavat Ruotsin toiminnan efektiiviseen veroasteeseen.

Viron ja Latvian verojärjestelmissä tuloveroa ei makseta tilikauden tuloksen vaan voitonjaon perusteella. Jakamattomista voittovaroista kirjataan laskennallista veroa ainoastaan siltä osin kuin voitonjakopäätös on todennäköinen lähitulevaisuudessa. Siten tilikauden tuloksesta lasketun teoreettisen verokulun ja tilikaudella voitonjaon perusteella toteutuneen verokulun erotus näkyy verokantatäsmäytystaulukossa rivillä ”Kirjaamattomien laskennallisten verojen vaikutus”.

Liettuan kassaveroasteeseen ja efektiiviseen veroasteeseen vaikuttaa kirjaamattomien verotappioiden käyttö sekä jäljellä olevista käyttämättömistä verotappioista vuonna 2021 kirjattu laskennallisen verosaaminen.

Maakohtaisia tietoja 2021

Milj. €, jatkuvat toiminnot	Suomi	Ruotsi	Norja	Viro	Latvia	Liettua	Puola	Kiina
Henkilöstö 31.12.2021 ¹	9 567	1 345	1 548	158	85	79	808	16
Palkat	434,6	60,4	89,4	4,2	1,9	2,5	17,0	0,6
Ulkoinen liikevaihto	9 283,9	608,9	1 009,7	51,4	21,0	22,3	303,1	-
Konsernin sisäinen liikevaihto ²	6,8	0,0	0,1	1,3	0,1	0,4	0,2	-
Tulos ennen veroja	618,0	22,3	60,2	4,4	-1,1	0,6	8,4	0,0
Aineelliset hyödykkeet	1 438,4	42,5	36,9	0,7	0,4	0,2	18,5	0,0
Vaihto-omaisuus	611,9	101,7	118,9	14,4	4,7	5,4	37,4	-
Maksuperusteiset tuloverot	119,5	4,2	9,4	1,6	-	0,0	2,6	0,0
Jaksotetut tuloverot ³	111,3	5,3	13,7	1,1	0,0	0,0	2,5	0,0
Efektiivinen kassaveroaste	19,3 %	18,7 %	15,6 %	37,1 %	0,0 %	3,6 %	30,7 %	2,7 %

Luvut perustuvat IFRS-raportointiin ja saattavat poiketa paikallisten tilinpäätösten ja verotuksen luvuista.

¹ Henkilömäärä vastaa henkilötyövuosia (FTE)

² Konsernin sisäinen liikevaihto sisältää vain rajat ylittävän liikevaihdon. Konsernin sisäinen liikevaihto ei sisällä konsernipalveluiden veloituksia.

³ Jaksotetut tuloverot pitävät sisällään tuloslaskelmaan kirjatut tilikauden ja edellisten tilikausien tuloverot, pois lukien laskennalliset verot

Verokantatäsmäytys maittain 2021

Milj. €, jatkuvat toiminnot	Suomi	Ruotsi	Norja	Viro	Latvia	Liettua	Puola	Kiina
Tulos ennen veroja	618,0	22,3	60,2	4,4	-1,1	0,6	8,4	0,0
Paikallinen yhtiöverokanta	20,0 %	20,6 %	22,0 %	20,0 %	20,0 %	15,0 %	19,0 %	2,5 %
Verot paikallisen verokannan mukaan ¹	-123,6	-4,6	-13,2	-0,9	0,2	-0,1	-1,6	0,0
Verovapaiden tulojen vaikutus	0,3	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Vähennyskeltovottomien kulujen vaikutus	0,0	-0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,4	0,0
Kirjaamattomien laskennallisten verojen vaikutus	0,0	0,0	0,0	-0,3	-0,2	0,1	0,1	0,0
Osakkuusyhtiöiden yhdistelyn vaikutus	6,8	-	-	-	-	-	-	-
Muut	-1,0	-0,9	-0,5	0,0	0,0	0,0	-1,0	0,0
Verot tuloslaskelmalla	-117,5	-5,8	-13,8	-1,1	0,0	0,0	-2,9	0,0
Efektiivinen veroaste	19,0 %	25,9 %	22,9 %	26,0 %	0,1 %	-1,1 %	34,9 %	6,7 %

Luvut perustuvat IFRS-raportointiin ja saattavat poiketa paikallisten tilinpäätösten ja verotuksen luvuista.

¹ Maakohtaisen verokantatäsmäytyksen esitystapa poikkeaa vuoden 2021 konsernitilinpäätöksessä esitetystä konsernin verokantatäsmäytyksestä Viron ja Latvian osalta. Maakohtaisessa täsmäytyksessä Viron ja Latvian teoreettinen vero on laskettu paikallisen voitonjakoon kohdistuvan verokannan mukaan, kun taas konsernin täsmäytyslaskelmassa voitonjakoon kohdistuvia veroja ei ole huomioitu teoreettisen veron laskennassa. Vastaava vaikutus näkyy maakohtaisessa täsmäytyksessä rivillä ”Kirjaamattomien laskennallisten verojen vaikutus”.

Maakohtaisia tietoja 2020

Milj. €, jatkuvat toiminnot	Suomi	Ruotsi	Norja	Viro	Latvia	Liettua	Puola	Valko-Venäjä	Kiina
Henkilöstö 31.12.2020 ¹	10 092	1 360	1 094	147	82	72	789	-	16
Palkat	425,0	53,7	65,6	8,2	8,2	31,1	14,2	6,4	0,6
Ulkoinen liikevaihto	8 705,2	514,4	685,6	101,0	102,0	252,1	234,1	74,8	0,0
Konsernin sisäinen liikevaihto ²	8,3	0,0	0,0	2,6	17,7	36,3	0,0	0,1	0,4
Tulos ennen veroja	485,7	5,3	21,9	6,0	-1,8	7,4	3,5	-0,5	0,1
Aineelliset hyödykkeet	1 348,9	40,0	40,7	0,9	0,6	0,3	19,4	-	0,0
Vaihto-omaisuus	620,2	83,1	88,2	10,3	3,6	3,7	27,8	-	-
Maksuperusteiset tuloverot	46,2	3,1	3,6	1,4	0,1	0,0	-	-0,3	0,0
Jaksotetut tuloverot ³	70,6	1,9	6,6	3,0	0,0	1,5	0,4	0,5	0,0
Efektiivinen kassaveroaste	14,5 %	59,4 %	16,2 %	23,4 %	-4,0 %	0,2 %	0,0 %	75,0 %	22,2 %

Luvut perustuvat IFRS-raportointiin ja saattavat poiketa paikallisten tilinpäätösten ja verotuksen luvuista.

¹ Henkilömäärä vastaa henkilötöyvuosia (FTE)

² Konsernin sisäinen liikevaihto sisältää vain rajat ylittävän liikevaihdon

³ Jaksotetut tuloverot pitävät sisällään tuloslaskelmaan kirjatut tilikauden ja edellisten tilikausien tuloverot, pois lukien laskennalliset verot

Verokantatäsmäytys maittain 2020

Milj. €, jatkuvat toiminnot	Suomi	Ruotsi	Norja	Viro	Latvia	Liettua	Puola	Valko-Venäjä	Kiina
Tulos ennen veroja	485,7	5,3	21,9	6,0	-1,8	7,4	3,5	-0,5	0,1
Paikallinen yhtiöverokanta	20,0 %	21,4 %	22,0 %	20,0 %	20,0 %	15,0 %	19,0 %	18,0 %	25,0 %
Verot paikallisen verokannan mukaan ¹	-97,1	-1,1	-4,8	-1,2	0,4	-1,1	-0,7	0,1	0,0
Verovapaiden tulojen vaikutus	12,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,2	0,1	0,0	0,0
Vähennyskelvottomien kulujen vaikutus	-0,5	-0,5	-0,1	0,0	0,0	-0,2	-0,2	-0,2	0,0
Kirjaamattomien laskennallisten verojen vaikutus	2,7	-0,2	0,0	-0,5	-0,4	0,0	0,0	0,0	0,0
Osakkuusyhtiöiden yhdistelyn vaikutus	4,4	-	-	-	-	-	-	-	-
Muut	-3,3	0,1	-0,1	0,0	0,0	-0,1	0,0	0,0	0,0
Verot tuloslaskelmalla	-81,9	-1,8	-4,8	-1,7	0,0	-1,2	-0,8	0,0	0,0
Efektiivinen veroaste	16,9 %	33,2 %	22,1 %	27,8 %	-2,2 %	16,6 %	22,7 %	-9,1 %	22,2 %

Luvut perustuvat IFRS-raportointiin ja saattavat poiketa paikallisten tilinpäätösten ja verotuksen luvuista.

¹ Maakohtaisen verokantatäsmäytyksen esitystapa poikkeaa vuoden 2020 konsernitilinpäätöksessä esitetystä konsernin verokantatäsmäytyksestä Viron ja Latvian osalta. Maakohtaisessa täsmäytyksessä Viron ja Latvian teoreettinen vero on laskettu paikallisen voitonjakoon kohdistuvan verokannan mukaan, kun taas konsernin täsmäytyslaskelmassa voitonjakoon kohdistuvia veroja ei ole huomioitu teoreettisen veron laskennassa. Vastaava vaikutus näkyy maakohtaisessa täsmäytyksessä rivillä "Kirjaamattomien laskennallisten verojen vaikutus".

Antamalla tukea lisäämme hyvinvointia yhteiskunnassa

201-1

Tuemme valtakunnallisia hankkeita, jotka liittyvät lasten ja nuorten arkeen, edistävät elämisen laatua ja kestävää kehitystä sekä tuottavat iloa mahdollisimman monelle.

Keskeisiä tukikohteita:

- Olemme Suomen Palloliiton pääyhteistyökumppani vuosina 2021–2024 ja mukana sekä maajoukkueetasolla että juniorityössä. Palloliitto-yhteistyön myötä haluamme viedä kannustamisen voimaa myös pallokenttien ulkopuolelle. Tuomme viesteissämme vahvasti esiin sen, että jokainen tarvitsee välillä apua ja kannustusta.

- Olemme K-Supermarket- ja K-Rauta-konsepteilla mukana Yrityskylässä, joka on peruskoulun kuudensille luokille suunnattu yhteiskunnan, talouden, työelämän ja yrittäjyyden oppimiskokonaisuus.
- Pirkka ja Koripalloliitto tekevät monivuotista yhteistyötä lasten ja nuorten koripalloharrastuksen tukemiseksi sekä maajoukkueetasolla.
- Vuonna 2021 olimme Syöpäsäätiön Roosa nauha-kampanjan pääyhteistyökumppanina seitsemättä kertaa ja kokosimme asiakkaidemme kanssa miljoonan euron lahjoitussumman kampanjalle.

Keskon tuki yleishyödyllisiin tarkoituksiin

1 000 €	2021	2020	2019
Kansalais-, ympäristö- ja muut järjestöt	142	92	164
Urheilu (aikuiset)	1 936	1 246	597
Nuorisourheilu ja muu nuorisotyö	486	552	572
Tiede, tutkimus ja koulutus	43	61	36
Kulttuuri	119	119	71
Terveys	1 057	910	792
Veteraanijärjestöt ja maanpuolustus	51	19	7
Yhteensä	3 834	3 000	2 238

VALIKOIMAT JA HANKINTA

TÄSSÄ OSIOSSA:

Hankinnat Suomesta ja muista maista	21
Kestävät tuotteet ja investoinnit	24
Globaalit hankintaketjut	25
Kestävän kehityksen linjaukset	30
Keskon ihmisoikeussitoumus ja -arviointi	35
Ravitseminen ja tuoteturvallisuus	36

2021 KESKON VUOSIRAPORTTI

EDISTÄMME NÄITÄ YK:N KESTÄVÄN KEHITYKSEN TAVOITTEITA:

KESTÄVÄÄ HANKINTAA GLOBAALISTI

Edistämme hankintaketjumme vastuullisuutta ja läpinäkyvyyttä kestävän kehityksen linjauksillamme, tehtaiden ja viljelmien auditoinneilla, tuotteiden vastuullisuussertifioinneilla ja yhteistyöllä kansainvälisten järjestöjen kanssa.

Soijalinjaus

SUOMI

Keskon suomalaisten yhtiöiden ostot yhteensä*
7,9 miljardia euroa
joista Suomesta
81,1 %

Tuottajalle kiitos

Lähirooka-treffit

Kala- ja äyriäislinjaus

Puu- ja paperilinjaus

CDP Supply Chain: tavarantoimittajien päästövähennykset

Reilun kaupan yhteistyö

Kaakaolinjaus

Puuvilla-
linjaus

International Accord

Palmuöljy-
linjaus

amfori BSCI: tehtaiden ja viljelmien sosiaalisen vastuun auditoinnit

Tavarantoimittajien vastuullisuus-koulutukset

* Vuonna 2021 Kesko-konsernin kaikkien yhtiöiden ostot Suomessa toimivilta tavarantoimittajilta olivat yhteensä 6,5 miljardia euroa eli 68,1 % konsernin kaikista ostoista.

Suurin osa ostoista suomalaisilta tavarantoimittajilta

HANKINNAT SUOMESTA JA MUISTA MAISTA

204-1

Keskon toiminnan tuottamasta taloudellisesta hyödystä pääosan saavat tavarantoimittajat. Kotimaisten tuotteiden ja palveluiden ostaminen tuo taloudellista hyötyä Suomeen ja edistää paikallista työtä.

Kesko arvioi tuottamaansa taloudellista hyötyä raportoimalla ostot toimintamaittain ja yhtiön kotimaan mukaan. **Kesko raportoi myös sekä Keskon että K-kauppioiden suorat tavaraostot Suomessa maakunnittain.**

Keskon toiminnan tuottamasta taloudellisesta hyödystä pääosan – noin 84 % Keskon liikevaihdosta – saavat tavarantoimittajat, joilta vuonna 2021 ostettiin 9,5 miljardilla eurolla (2020: 8,5 mrd. euroa). Keskon kaikkien yhtiöiden ostot Suomessa toimivilta tavarantoimittajilta olivat 6,5 miljardia euroa eli 68,1 % konsernin kaikista ostoista (2020: 6,2 mrd. euroa eli 73,4 %).

Keskolla oli vuonna 2021 noin 19 900 sellaista tavarantoimittajaa, joilta ostettiin vuoden aikana vähintään 1 000 eurolla. Näistä noin 9 100 toimi Suomessa, noin 8 500 Keskon muissa toimintamaissa ja noin 2 200 muualla.

Keskon ostot vuonna 2021 yhtiöiden kotimaiden ja tavarantoimittajien kotimaiden mukaisesti jaoteltuina

Yhtiön kotimaa	Tavarantoimittajan kotimaa							Yhteensä	
	Suomi	Ruotsi	Norja	Viro	Latvia	Liettua	Puola		
Suomi	6 440	213	16	43	4	13	34	1 178	7 940
Ruotsi	10	394	5	5	0	0	2	15	431
Norja	2	14	746	2	-	0	3	6	775
Viro	4	1	-	22	1	1	1	11	41
Latvia	1	0	0	0	9	1	1	4	16
Liettua	1	-	-	1	1	8	3	3	18
Puola	1	0	0	0	-	-	248	13	261
Yhteensä	6 458	623	768	73	14	22	292	1 230	9 481

Keskon ostot toimintamaittain vuonna 2021

	Tavarantoimittaja toimintamaassa	Ostot tavarantoimittajilta		Tavarantoimittajia muissa maissa	Ostot tavarantoimittajilta	
	kpl	milj. €	%	kpl	milj. €	%
Suomi	8 954	6 440	81,1	2 266	1 500	18,9
Ruotsi	2 776	394	91,5	229	37	8,5
Norja	2 280	746	96,3	149	28	3,7
Viro	526	22	53,5	280	19	46,5
Latvia	248	9	56,7	183	7	43,3
Liettua	371	8	44,6	171	10	55,4
Puola	1 392	248	95,0	66	13	5,0
Yhteensä	16 547	7 867	83,0	3 344	1 614	17,0

Kymmenen suurimman tavarantoimittajan osuus konsernin tavaraostoista oli 21,7 % (2020: 22,1 %) ja sadan suurimman 51,6 % (2020: 50,1 %). Kymmenen suurimman joukossa oli seitsemän suomalaista elintarvikealan yritystä, kaksi Suomessa toimivaa tuontiyritystä ja yksi saksalainen autovalmistaja.

Kesko-konsernin suomalaisten yhtiöiden tavaraostot olivat yhteensä 7,9 miljardia euroa (2020: 7,5 mrd. euroa). Näistä ostoista 81,1 % (2020: 82,5 %) tehtiin Suomessa toimivilta tavarantoimittajilta ja 18,9 % (2020: 17,5 %) muualta. Osa Suomessa toimivista tavarantoimittajista on maahantuontiyrityksiä, joiden toimittamien tavaroiden alkuperää ei voida tilastoida luotettavasti.

TUEMME SUOMALAISTA TYÖTÄ JA TUOTANTOA

Kotimaisilla ruoantuottajilla on keskeinen rooli K-ryhmän päivittäistavara-kaupassa. Haluamme edesauttaa suomalaisten pientuottajien menestymistä ja vauhdittaa lähituotteiden pääsyä kaupan hyllyille. K-ruokakaupat ovat pientuottajille merkittävä kauppakumppani, sillä paikalliset K-kauppiat voivat ostaa tuotteita suoraan tuottajilta kauppansa valikoimaan.

K-ryhmän omaan Pirkka-sarjaan valitaan aina ensisijaisesti suomalaisia tuotteita edellyttäen, että laatu- ja hintaperusteet täyttyvät. Tuoteryhmiä, joissa Pirkka on 100 % suomalainen, ovat esimerkiksi maidot ja maitojuomat, tuoreet lihatuotteet sekä kananmunat. Pirkka on Suomessa merkittävä työllistäjä: Pirkka-tuotteista yli 1 000 on valmistettu tai kasvatettu Suomessa, ja niitä valmistetaan 200 yrityksessä eri puolilla maata. Pirkka tarjoaa monelle pienelle suomalaiselle

yritykselle mahdollisuuden saada tuotteet valtakunnallisesti myyntiin ja kasvattaa tuotantoaan hallitusti.

Tuottajalle kiitos -toimintamalli on yksi keinoista, joilla K-ryhmä tukee suomalaista maataloutta. Tuottajalle kiitos -toimintamallin tarkoituksena on lisätä suomalaisen ruoan ja sen tuottajien arvostusta. Toimintamallissa tuotteiden kuluttajahinta voi olla hieman korkeampi, mikä osaltaan mahdollistaa K-ryhmän tuottajille maksaman ylimääräisen tuen. Lisäosuus tilitetään suoraan tuottajille. Vuonna 2021 ohjelmassa oli mukana 29 kumppania ja 93 tuotetta. Vuosina 2015–2021 Tuottajalle kiitos -tuotteilla on kertynyt viljelijöille maksettavaa lisäosuutta yhteensä yli 6,5 miljoonaa euroa.

Vuonna 2021 K-ryhmän päivittäistavara-kauppa ja K-Rauta, Suomalaisen Työn Liitto ja 156 elintarvike- ja käyttötavara-yritystä yhdessä Ruokatieto Yhdistys ry:n ja Kotimaiset kasvikset ry:n kanssa kampanjoivat suomalaisen työn puolesta. Teet hyvää ostamalla suomalaista -kampanjalla ja rautakaupoissa Rakennat hyvää ostamalla suomalaista -kampanjalla haluttiin muistuttaa suomalaisen työn merkityksestä sekä kuluttajien ja ostajien tärkeästä roolista suomalaisen työn tukemisessa.

Lähiruoan tietä kaupan hyllyille on viime vuosina vauhditettu K-ryhmässä Lähiruokatreffeillä eri puolilla Suomea. K-ryhmän ja Ruokatiedon järjestämät tapahtumat tuovat yhteen kauppiat ja pientuottajat. Vuonna 2021 Lähiruokatreffejä ei järjestetty koronatilanteen vuoksi.

Vuonna 2021 K-kauppioiden suorat ostot Suomen maakunnista olivat yhteensä 598 miljoonaa euroa.

KESTÄVÄT TUOTTEET JA INVESTOINNIT

→ Lue lisää
kestävistä tuotteista

→ Lue lisää EU-taksonomian
mukaisista tiedoista

Esitämme alla oman, toimialakohtaisen näkemyksemme kestävästä tuotteista ja investoinneista. Olemme luokitelleet toimialakohtaisesti tuotteet ja investoinnit, jotka ovat ilmaston ja/tai luontokirjon kannalta kestäviä.

Määrittelemme kestäviksi sellaiset tuotteet, joiden ilmasto- tai luontokatoaikutus on verrokkituotetta merkittävästi pienempi tai joilla on merkitystä ilmastonmuutokseen sopeutumisessa tai luontokadon torjunnassa. Raportoimme investoinnit, jotka pienentävät oman toimintamme tai asiakkaiden toiminnasta aiheutuvia päästöjä. Kehitämme vielä seurantajärjestelmiämme, mutta jo tässä raportissa kerromme luokittelumme mukaisten päivittäistavara- ja autokaupan tuotteiden osuuden toimialansa liikevaihdosta.

Raportoimme osana kestävästä kehityksen raporttia oman toimialakohtaisen näkemyksemme kestävästä tuotteista ja investoinneista, joka eroaa joiltakin osin EU-taksonomian määrittelyistä. EU-taksonomia määrittelee liiketoiminnalle kriteeristön, jonka perusteella voidaan arvioida, missä määrin yrityksen toiminta tukee ympäristö- ja ilmastotavoitteiden saavuttamista. Kaupan alalle tyypillisiä toimintoja ei tällä hetkellä ole erikseen mainittu taksonomiassa, jolloin kaupan alan yritykset raportoivat taksonomian piiriin kuuluvista toiminnoistaan, jos yrityksellä niitä on. Tavaroiden myynti ei kuulu taksonomian piiriin. Autokaupan leasingliiketoiminta taas on tunnistettu taksonomiakelpoiseksi toiminnoksi. Kesko raportoi EU-taksonomian mukaiset tiedot osana Hallituksen toimintakertomusta noudattaen Euroopan Parlamentin ja Neuvoston asetuksen (EU) 2020/852 (annettu 18 päivänä kesäkuuta 2020) määräyksiä.

Kestävät tuotteet

PÄIVITTÄISTAVARAKAUPPA

- Keskon kestävästä kehityksen hankintalinjausten mukaiset tuotteet
- Vastuullisuussertifioitujen ja -merkitysten tuotteet
- Kasvipohjaiset tuotteet
- Kiertotaloustuotteet

Kestävien tuotteiden osuus päivittäistavara- ja autokaupan liikevaihdosta vuonna 2021:

34 %

RAKENTAMISEN JA TALOTEKNIIKAN KAUPPA

- Energiankulutusta ja päästöjä vähentävät tuotteet
- Uusiutuvaa energiaa tuottavat ja jakavat tuotteet
- Vastuullisesti tuotettu puutavara ja puutuotteet
- Terveellisen ja kestävästä asumisen mahdollistavat tuotteet

Kestävien tuotteiden osuus: tieto ei ole vielä saatavilla

AUTOKAUPPA

- Nollapäästöisten ja alle 50 g CO₂/km päästävien autojen myynti sekä leasing-palvelu

Kestävien tuotteiden osuus autokaupan liikevaihdosta vuonna 2021:

22 %

Kestävät investoinnit Suomessa

- Investoinnit kiinteistöjen energiatehokkuuteen ja oman energiantuotannon aurinkovoimaloihin
- K-Lataus-asemat
- K-Auton leasing-malliston vähä- ja nollapäästöiset autot

Kestävät investoinnit yhteensä vuonna 2021:

36 miljoonaa euroa

Työ globaalien hankintaketjujen vastuullisuuden edistämiseksi

TAVARANTOIMITTAJIEN SOSIAALISEN VASTUUN ARVIOINTI

414-1 414-2

Kesko kiinnittää erityistä huomiota hankintaketjuna ihmisoikeuskysymyksiin ja työoloihin maissa, joissa riskit ihmisoikeusloukkauksille ovat suurimmat.

Hyödynnämme hankintamaiden riskiarvioinnissa **amforin riskimaaluokitusta**, joka perustuu Maailmanpankin julkaisemiin Worldwide Governance -indikaattoreihin.

Vuonna 2021 suorat ostot riskimaiden tavarantoimittajilta olivat yhteensä 111 miljoonaa euroa (2020: 105 miljoonaa euroa) eli noin 1,2 % (2020: 1,2 %) Keskon kaikista ostoista. Suoran riskimaatuonnin osuus Keskon tuonnista Suomeen oli noin 13,4 % (2020: 13,6 %). Luvut koskevat suoria ostoja Suomesta; muiden toimintamaiden suoraa riskimaatuontia ei ole tilastoitu.

Kesko on kestävää liiketoimintaa edistävän amfori-järjestön jäsen ja osallistuu amfori BSCI:in. Kesko on sitoutunut edistämään amfori BSCI Code of Conductin periaatteita hankintaketjussaan. Konserniohjeistuksen mukaisesti tavarantoimittajasopimuksiin tulee lisätä amfori BSCI Code of Conduct -toimintaohjetta koskevat sopimuslausekkeet.

Hyödynnämme riskimaissa sijaitsevien tehtaiden ja viljelmien työolojen arvioinnissa kansainvälisiä sosiaalisen

Riskimaatavarantoimittajien sosiaalisen vastuun auditoinnit ja sertifiointit

Sosiaalisen vastuun arviointijärjestelmä	Voimassa 1.1.2022, kpl	Voimassa 1.1.2021, kpl	Voimassa 1.1.2020, kpl	Voimassa 1.1.2019, kpl	Voimassa 1.1.2018, kpl
amfori BSCI	238	339	347	300	291
Smeta	195	115	177	136	30
Siza	147	59	100	54	22
SA8000	12	16	15	12	15
Reilu kauppa	31	29	28	21	11
Rainforest Alliance	28	20	22	14	0
Fair for Life	6	2	4	1	0
For Life	3	14	10	12	0
ICA Social Audit	2	12	22	26	45
ICTI	6	6	8	8	5
WRAP	2	1	0	0	0
WIETA	0	0	0	1	1
Yhteensä	670	613	733	585	420

vastuun auditointi- ja sertifiointijärjestelmiä, ensisijaisesti amfori BSCI -auditointia. Hyväksymme myös muita **sosiaalisen vastuun arviointijärjestelmiä**, jos niiden kriteerit vastaavat amfori BSCI -auditoinnin tasoa ja auditoinnin on suorittanut riippumaton osapuoli. Osana Keskon päivittäistavarakaupan ja ICA Global Sourcingin hankintayhteistyötä Kesko hyväksyy myös ICA Social Audit -auditoinnin. Tällöin edellytämme tavarantoimittajan siirtymistä muun Keskon hyväksymän kolmannen osapuolen suorittaman auditoinnin piiriin viimeistään kahden ICA Social Audit -auditoinnin jälkeen.

amforin jäsen. amfori on johtava maailmanlaajuinen liiketoimintajärjestö, jonka tavoitteena on edistää avointa ja kestävää liiketoimintaa.

Lisätietoa löytyy osoitteesta www.amfori.org.

Sosiaalisen vastuun auditoinneilla ja sertifiointeilla arvioidaan muun muassa tuotannon työolojen turvallisuutta, työntekijöiden palkkausta ja työaikoja sekä järjestäytymis- ja neuvottelu-oikeutta. Lapsi- tai pakotyövoiman käyttö on ehdottomasti kielletty.

Periaatteenamme on tehdä yhteistyötä vain sellaisten riskimaatavara-toimittajien kanssa, jotka ovat sosiaalisen vastuun auditointien piirissä tai käynnistävät prosessin yhteistyön alkaessa. Keskon päivittäistavarakauppa sekä rakentamisen ja talotekniikan kauppa edellyttävät, että kaikilla niiden suorilla riskimaatavara-toimittajilla on hyväksytty auditointi yhteistyön alkaessa.

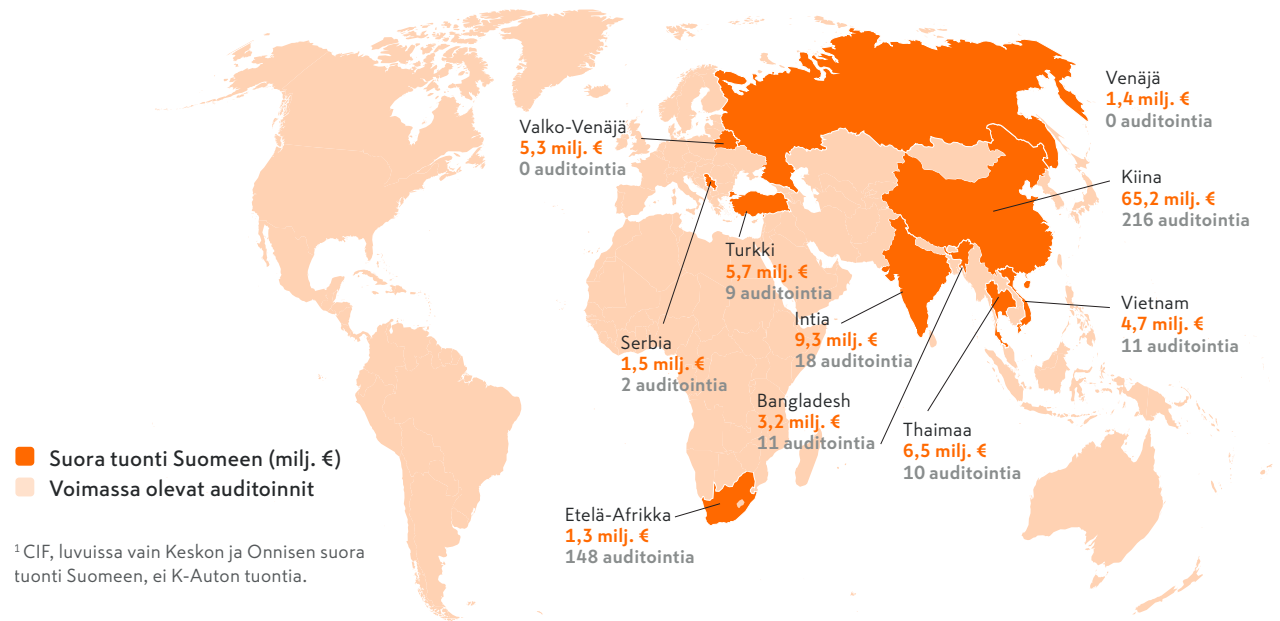
Vuoden 2021 alussa Keskon riskimaatavara-toimittajilla oli yhteensä 670 (2020: 613) voimassa olevaa sosiaalisen vastuun auditointia. Osa Keskon tavarantoimittajista on myös itse amforin jäseniä ja edistää amfori BSCI -auditointeja omassa toimitusketjussaan. Vuonna 2021 koronapandemia aiheutti jonkin verran haasteita auditointien toteutukseen.

amfori BSCI -auditointien tulokset

Vuoden 2021 aikana yhteensä 117:lle (2020: 210) Keskon tavarantoimittajien tehtaalle tai viljelmälle tehtiin täysi amfori BSCI -auditointi. Lisäksi 103:lle (2020: 117) tavarantoimittajien tehtaalle tai viljelmälle suoritettiin amfori BSCI -seuranta-auditointi.

Keskon tavarantoimittajien tehtaiden ja viljelmien amfori BSCI -auditointien tulokset vuodelta 2021

Keskon suoran tuonnin ja sosiaalisen vastuun auditointien määrä, 10 suurinta riskituontimaata¹

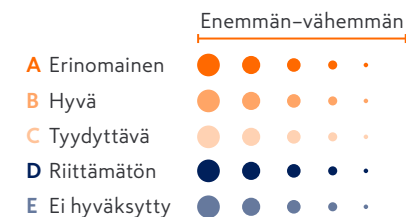
on esitetty sivulla 27. Eniten puutteita auditoinneissa esiintyi työaikasäännösten noudattamiseen, tehtaan johtamiskäytäntöihin ja työntekijöiden suojeluun liittyvissä asioissa. Korjaustoimenpiteet ja niiden seuranta sisältyvät auditointiprosessiin. Amfori BSCI -toimintamallin mukaan tehtaalle suoritetaan kahden vuoden välein täysi auditointi, jossa jokainen auditointiprotokollan osa-alue arvioidaan. Jos tehtaan auditointitulos on C, D tai E, tulee tehtaalla järjestää 12 kuukauden sisällä seuranta-auditointi, jossa

arvioidaan täydessä auditoinnissa löytyneet puutteet ja niiden korjaustoimenpiteet.

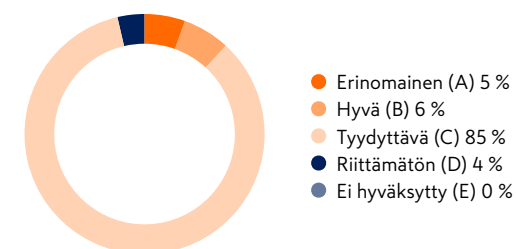
Kesko ei lopeta yhteistyötä tavarantoimittajan kanssa, jos tavarantoimittaja sitoutuu auditointiraportissa määriteltyjen epäkohtien korjaamiseen. Vuonna 2021 jouduimme lopettamaan yhteistyön 15 (2020: 6) tehtaan kanssa, koska emme päässeet tehtaiden kanssa yksimielisyyteen tarvittavista korjaavista toimenpiteistä.

amfori BSCI -auditointitulosten jakauma osa-alueittain 2021

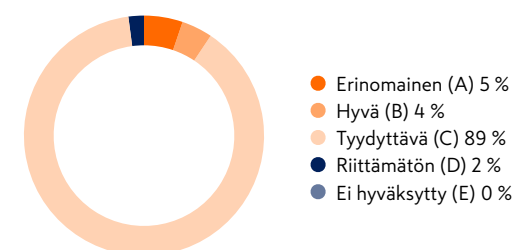
Täydet auditoinnit	A		B		C		D		E	
	Erinomainen		Hyvä		Tyydyttävä		Riittämätön		Ei hyväksytty	
Sosiaalinen laadunvalvontajärjestelmä ja kerrannaisvaikutukset	●	3 %	●	5 %	●	28 %	●	63 %	●	1 %
Työntekijöiden osallistuminen ja suojele	●	55 %	●	34 %	●	9 %	●	2 %		
Järjestäytymis- ja neuvottelu-oikeus	●	100 %								
Syrjintäkielto	●	94 %	●	1 %	●	5 %				
Oikeudenmukainen korvaus	●	39 %	●	52 %	●	8 %				1 %
Kohtuulliset työajat	●	15 %			●	5 %	●	79 %	●	1 %
Työterveys ja -turvallisuus	●	76 %	●	20 %	●	1 %	●	2 %	●	1 %
Lapsityön kielto	●	100 %								
Nuorten työntekijöiden erityinen suojele	●	100 %								
Epävakaisten työsuhteiden kielto	●	98 %	●	1 %	●	1 %				
Pakkotyön kielto	●	99 %							●	1 %
Ympäristön suojele	●	87 %	●	13 %						
Eettinen liiketoiminta	●	94 %	●	5 %					●	1 %

amfori BSCI -auditointitulokset 2021, täydet auditoinnit

amfori BSCI -auditointitulokset 2021, seuranta-auditoinnit

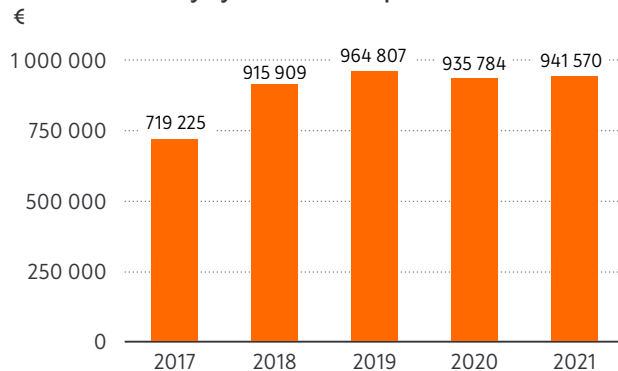
Niiden toimittajien osalta, joille on suoritettu useampi kuin yksi amfori BSCI -auditointi vuoden 2021 aikana, esitetään ainoastaan viimeisimmän auditoinnin tulos.

Reilun kaupan lisällä kehitetään paikallisyhteisöjä

Keskon päivittäistavarakaupan valikoimissa on ollut Reilun kaupan tuotteita vuodesta 1999 alkaen. Vuoden 2021 aikana Keskon päivittäistavarakaupan vähittäismyyntivalikoimissa oli 290 (2020: 260) Reilun kaupan tuotetta, joista Pirkka-tuotteita oli 28 (2020: 23). Kespron valikoimissa Reilun kaupan tuotteita oli 84 (2020: 91), joista Kespron Menu-tuotteita oli 5 (2020: 6).

Reilun kaupan tuotteista maksetaan viljelijöille aina vähintään takuuhinta ja sen päälle Reilun kaupan lisää. Reilun kaupan lisällä on paikallisyhteisöissä muun muassa rakennettu päiväkotia, kouluja, terveysasemia ja työntekijöiden asuntoja. K-ruokakauppojen myymistä Reilun kaupan tuotteista on kertynyt paikallisyhteisöjen sosiaalisiin kehityshankkeisiin tarkoitettua Reilun kaupan lisää vuosina 2009–2021 yhteensä yli 6,5 miljoonaa euroa. Vuonna 2021 K-ruokakauppojen ja Kespron myymistä tuotteista kertyi Reilun kaupan lisää 941 570 euroa (2020: 935 784 euroa).

K-ruokakauppojen ja Kespron myymistä tuotteista kertynyt Reilun kaupan lisä

VASTUULLISUUSMERKIT OMISSA BRÄNDEISSÄ

Päivittäistavarakaupan Pirkka ja K-Menu -sarjat:

- **477** (2020: 384) Hyvää Suomesta -merkittyä tuotetta
- **305** (209) Avainlippu-tuotetta
- **215** (152) Luomutuotetta
- **85** (89) Sirkkalehti-merkittyä tuotetta
- **164** (154) Joutsenmerkittyä tuotetta
- **28** (23) Reilun kaupan tuotetta
- **81** (67) Rainforest Alliance / UTZ-sertifioitua tuotetta
- **53** (45) MSC-sertifioitua kalatuotetta
- **17** (8) ASC-sertifioitua kalatuotetta
- **15** (9) Allergiattunus-tuotetta
- **7** (4) EU-kukka-merkittyä tuotetta

Kespron Menu-sarja:

- **84** (32) Hyvää Suomesta -merkittyä tuotetta
- **53** (43) Avainlippu-tuotetta
- **12** (12) Luomutuotetta
- **29** (29) Sirkkalehti-merkittyä tuotetta
- **38** (29) Joutsenmerkittyä tuotetta
- **5** (6) Reilun kaupan tuotetta
- **12** (11) UTZ-sertifioitua tuotetta
- **40** (34) MSC-sertifioitua tuotetta
- **3** (3) ASC-sertifioitua tuotetta
- **12** (-) Dolphin Safe -sertifioitua tuotetta
- **1** (1) Allergiattunus-tuotetta

Rakentamisen ja talotekniikan kaupan Cello, Prof, FXA ja GOODIY -sarjat:

- **615** (1 159) Avainlippu-tuotetta
- **30** (30) Joutsenmerkittyä tuotetta
- **76** (278) Allergiattunus-tuotetta
- **119** (130) M1-merkittyä tuotetta

Eniten Reilun kaupan lisää kertyi Reilun kaupan kukkien, banaanien ja kahvin myynnistä.

Reilun kaupan auditoineissa valvotaan muun muassa, että tuotannon työolot, työntekijöiden oikeudet, Reilun kaupan lisän käyttö ja ympäristöasiat ovat Reilun kaupan kriteerien vaatimalla tavalla kunnossa.

Tuotteiden jäljillä -sivustolla kerromme Pirkka Reilun kaupan ruusujen alkuperästä ja reitistä K-kaupan hyllylle.

International Accord

Kesko oli vuodesta 2018 alkaen mukana Bangladesh Accord -sopimuksessa, jonka tavoitteena oli parantaa Bangladeshin vaateitehtaiden sähkö-, palo- ja rakennusturvallisuutta. Vuonna 2021 Kesko liittyi uuteen **International Accord for Health and Safety in the Textile and Garment Industry -sopimukseen**, joka jatkaa Bangladesh Accord -sopimuksen

työtä. International Accord edistää aiempaa sopimusta laajemmin bangladeshilaisten vaate- ja tekstiilitehtaiden työterveyttä ja turvallisuutta. International Accord -toimintamallia on tarkoitus laajentaa tulevaisuudessa myös uusiin toimintamaihin.

Kesko edellyttää, että K-Citymarketin mywear-merkin vaatteita ja myhome-merkin kodintekstiilejä valmistavat bangladeshilaiset tehtaat ovat mukana International Accord -prosessissa. Vuonna 2021 kaikki 10 K-Citymarketin mywear- ja myhome-merkkien bangladeshilaista tekstiilitehdasta olivat mukana International Accord -prosessissa. Tehtaita tarkastetaan säännöllisesti ja esiin nousseiden puutteiden korjausprosessia seurataan. Tehtaiden työntekijöille järjestetään myös koulutuksia. Vuoden 2021 aikana mywear-vaatteita ja myhome-kodintekstiilejä valmistaville tehtaille tehtiin 9 tehdastarkastusta.

TAVARANTOIMITTAJIEN YMPÄRISTÖARVIOINTI

308-1

CDP Supply Chain

K-ryhmän merkittävimmät ilmastovaikutukset aiheutuvat oman toiminnan päästöjen lisäksi tuotteiden arvoketjun päästöistä. Epäsuorat Scope 3 -päästöt syntyvät myytävien tuotteiden ja palveluiden elinkaaren aikaisista päästöistä, kuten raaka-aineiden alkutuotannosta, tuotteiden valmistuksesta, pakkauksista, kuljetuksista ja tuotteiden käytöstä.

Kesko on mukana CDP:n Supply Chain -ohjelmassa. CDP on globaali, voittoa tavoittelematon ympäristöjärjestö, joka kerää vuosittain yrityskohtaista tietoa ilmastomuutoksen hillinnästä ja siihen sopeutumisesta.

Tavoitteenamme on, että 2/3:lle suorien tavarantoimittajien päästöistä tulee olla asetettuna tieteseen perustuvat päästövähennystavoitteet vuoteen 2025 mennessä.

Tavoitteeseen päästäksemme haastamme ostojen perusteella mitattuna vähintään noin 200 suurinta tavarantoimittajaamme, jotka vastaavat 2/3 euromääräisistä ostoistamme, tekemään päästövähennyksiä ja raportoimaan vuosittain ilmastotavoitteistaan ja -toimistaan CDP:n Climate Change -kyselyn kautta.

Vuonna 2021 kutsuimme 182 suurinta tavarantoimittajaamme tekemään päästövähennyksiä ja raportoimaan niistä CDP:lle. Mukaan kutsutuista tavarantoimittajistamme 64,8 % otti haasteen vastaan ja raportoi päästövähennystavoitteistaan

CDP:n Climate Change -kyselyn kautta. Kutsutuista tavarantoimittajista 19,2 % oli asettanut Science Based Targetsin hyväksymät tieteseen perustuvat päästövähennystavoitteet.

CDP arvioi vuosittain, kuinka hyvin yritykset sitouttavat tavarantoimittajansa tekoihin ilmastomuutoksen hillitsemiseksi. Kesko sai vuosina 2021 ja 2022 parhaiden yritysten Supplier Engagement Leader -tunnustuksen.

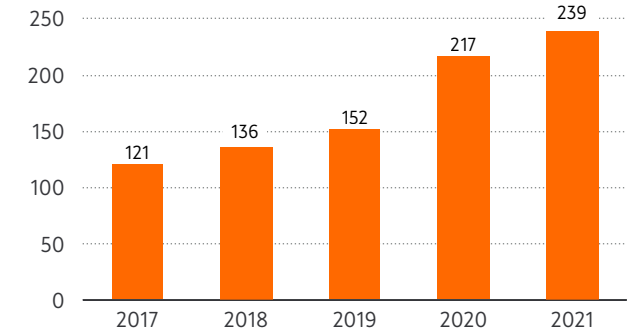
Muut tavarantoimittajien ympäristöarvioinnit

Vuonna 2021 rakentamisen ja talotekniikan kaupan Shanghaissa sijaitseva hankintatoimisto KOPO (Kesko Onninen Purchasing Office) suoritti 45 (2020: 54) tavarantoimittajalle auditoinnin, jonka osa-alueena on ympäristöjohtaminen ja ISO 14001 -ympäristöjärjestelmä. Vuoden 2021 lopussa ISO 14001 -sertifiointi oli voimassa 55 (2020: 50) tavarantoimittajalla.

Osallistumme amfori BEPI -ohjelmaan, jonka tavoite on kehittää riskimaatavarantoimittajien ympäristöjohtamista. Vuoden 2021 lopussa amfori BEPI -prosessissa oli mukana 15 (2020: 19) riskimaatavarantoimittajaamme.

Osana IGS (ICA Global Sourcing) -hankintayhteistyötä on käytössä IGS Environmental Assessment -ympäristöarvointi, jossa tavarantoimittajilta kysytään energiankulutuksesta, -lähteistä ja energiankulutuksen vähentämistoimista. Vuonna 2021 IGS Environmental Assessment -ympäristöarviointia ei suoritettu koronapandemian vuoksi.

Omien brändien ympäristömerkityt tuotteet 2017–2021*

*Sisältää Joutsenmerkityt ja EU-kukka -merkityt tuotteet Pirkka, K-Menu, Menu, Cello, Prof, FXA, GOODIY ja Onnline -sarjoissa.

KESTÄVÄN KEHITYKSEN LINJAUKSET

Ohjaamme sosiaalisen ja ympäristövastuun kannalta kriittiseksi tunnistettuja raaka-aineita sisältävien tuotteiden hankintaa kestävän kehityksen linjauksilla.

1 (3)

LINJAUS	TAVOITE	SAAVUTUKSET 2021	EDISTYMINEN 2017-2021					
			2021	2020	2019	2018	2017	
Kala- ja äyriäislinjaus 	Valikoimissamme ei ole WWF:n Kalaoppaassa punaisella liikennevalolla merkittyjä lajeja. Suosimme valikoimapäätöksissä kestäviä kalakantoja ja MSC- ja ASC-sertifioituja toimittajia.	Keskon päivittäistavarakaupan vähittäismyyntivalikoimassa oli 360 MSC-sertifioitua kalatuotetta ja 95 ASC-sertifioitua tuotetta. Kespron HoReCa-valikoimissa oli 224 MSC-sertifioitua tuotetta ja 38 ASC-sertifioitua tuotetta. 68:lla K-ruokakaupan kalatiskillä oli kestävää kalastusta ja vesiviljelyä edistävä MSC- ja ASC-jäljitettävyyssertifikaatti.	MSC-sertifioidut kalatuotteet, kpl	584	443	426	368	-
			ASC-sertifioidut kalatuotteet, kpl	133	69	55	18	17
Palmuöljy-linjaus 	Omien elintarviketuotemerkkiemme sisältämä palmuöljy on 100 % vastuullisesti tuotettua (CSPO).	Vuonna 2021 myytyjen Pirkka- ja K-Menu-elintarviketuotteiden palmuöljystä 100 % on vastuullisesti tuotettua palmuöljyä (CSPO), josta erilliskäsiteltyä palmuöljyä (Segregated) 74 %, massabalanssipalmuöljyä (Mass Balance) 13 % ja RSPO-kredittitejä 13 %. Vuonna 2021 myytyjen Kespron Menu-elintarviketuotteiden palmuöljystä 100 % oli vastuullisesti tuotettua palmuöljyä (CSPO), josta erilliskäsiteltyä palmuöljyä (Segregated) 91 %, massabalanssipalmuöljyä (Mass Balance) 8 % ja RSPO-kredittitejä 1 %.	Pirkka- ja K-Menu-elintarviketuotteiden palmuöljystä vastuullisesti tuotettua palmuöljyä (CSPO), %	100	100	100	67	43
			Menu-elintarviketuotteiden palmuöljystä vastuullisesti tuotettua palmuöljyä (CSPO), %	100	100	100	99,2	82
Soija-linjaus 	Omien elintarviketuotemerkkiemme soijaperäiset ainesosat ja eläinperäisten tuotteiden tuotannossa käytetty soijarehu on 100 % vastuullisesti tuotettua RTRS-, ProTerra-, Donau Soja/Europe Soya- tai Reilu kauppa -sertifioitua soijaa	Vuonna 2021 myytyjen Pirkka- ja K-Menu-elintarviketuotteiden ainesosan oleva soija oli 100 % vastuullisesti tuotettua soijaa, josta 25,6 % oli RTRS, DonauSoja/Europe Soya tai ProTerra -sertifioitua ja loput RTRS-kreditoitua. Vuonna 2021 myytyjen Kespron Menu-elintarvikkeiden ainesosana oleva soija oli 100 % vastuullisesti tuotettua soijaa, josta 84,5 % oli RTRS- tai DonauSoja/Europe Soya sertifioitua ja loput RTRS-kreditoitua. Eläinperäisten Pirkka-, K-Menu- ja Menu-elintarvikkeiden tuotantoon käytetystä soijarehusta 67 % oli tuottajien omien sertifiointimenettelyjen piirissä ja 33 % hankimme itse RTRS-kreditit.	Pirkka- ja K-Menu-elintarviketuotteiden ainesosan olevasta soijasta vastuullisesti tuotettua soijaa, %	100	100	100	2,2	0
			Menu-elintarvikkeiden ainesosana olevasta soijasta vastuullisesti tuotettua soijaa, %	100	100	100	74,2	0

2 (3)

LINJAUS	TAVOITE	SAAVUTUKSET 2021	EDISTYMINEN 2017-2021					
			2021	2020	2019	2018	2017	
Puu- ja paperilinjaus 	<p>Vuoteen 2025 mennessä Keskon valikoimissa olevat puu- ja paperituotteet ovat 100 % kestävää alkuperää. Puu- ja paperituotteet ovat FSC- tai PEFC-sertifioituja, alkuperätodennettuja tai kierrätettyä materiaalia.</p>	<p>Rakentamisen ja talotekniikan kaupalla on PEFC-sertifikaatti, joka kattaa kuusi- ja mäntysahatavaran ja niiden jalosteiden sekä MDF-levyjen tukkukaupan Suomessa (prosenttimenetelmä). Vuonna 2021 keskimääräinen PEFC-sertifiointiprosentti oli: mänty 88 % ja kuusi 84 %.</p>	<p>Pirkka- ja K-Menu-tuotemerkkien puu- ja paperituotteista sisälsi kestävää raaka-ainetta, %</p>	41	36	24	-	-
	<p>Päivittäistavara-kaupassa linjaus koskee Keskon omia merkkituotteita. Rakentamisen ja talotekniikan kaupassa linjaus koskee kaikkea Keskon toimittamaa puu- ja sahatavaraa.</p>	<p>Pirkka- ja K-Menu-tuotemerkkien puu- ja paperituotteista 41 % sisälsi kestävää raaka-ainetta, joista FSC-sertifioituja tuotteita oli 66 % ja PEFC-sertifioituja 34 %. Menu-tuotemerkin puu- ja paperituotteista 84 % sisälsi kestävää raaka-ainetta, joista FSC-sertifioituja tuotteita oli 60 %, PEFC-sertifioituja 30 % ja kierrätettyä materiaalia 9 %.</p>	<p>Menu-tuotemerkin puu- ja paperituotteista sisälsi kestävää raaka-ainetta, %</p>	84	67	31	17	14
Kaakao-linjaus 	<p>Keskon omien tuotemerkkien kaakaojuomissa, suklaamakeistuotteissa ja suklaaleivontatuotteissa käytetty kaakao on 100 % kestävää alkuperää.</p>	<p>Vuonna 2021 myydyistä Pirkka- ja K-Menu- kaakaojuomista, -suklaamakeistuotteista ja -suklaaleivontatuotteista 100 % sisälsi kestävää kaakaota, joista Rainforest Alliance / UTZ -sertifioituja oli 91 % ja Reilu kauppa -sertifioituja 9 %. Muista kaakaota sisältävistä Pirkka ja K-Menu-tuotteista 20 % sisälsi kestävää kaakaota.</p>	<p>Pirkka- ja K-Menu-kaakaojuomista, -suklaamakeistuotteista ja -suklaaleivontatuotteista sisälsi kestävää kaakaota, %</p>	100	100	78	-	-
	<p>Muiden kaakaota sisältävien omien tuotemerkkien osalta kaakao on 100 % kestävää alkuperää vuoden 2025 loppuun mennessä.</p>	<p>Vuonna 2021 myydyistä Menu-kaakaojuomista, -suklaamakeistuotteista ja -suklaaleivontatuotteista 100 % sisälsi kestävää kaakaota, joista Reilu kauppa -sertifioituja oli 100 %. Muista kaakaota sisältävistä Menu-tuotteista 13 % sisälsi kestävää kaakaota.</p>	<p>Menu-kaakaojuomista, -suklaamakeistuotteista ja -suklaaleivontatuotteista sisälsi kestävää kaakaota, %</p>	100	100	100	-	-
Puuvilla-linjaus 	<p>Vuoden 2025 loppuun mennessä hankimme kestävämpänä puuvillana 100 % omien vaatteiden ja kodintekstiilien tuotemerkeissä olevasta puuvillasta. Kestävämpi puuvilla on sertifioitua luomupuuvillaa, kierrätettyä puuvillaa sekä Better Cotton -aloitteen tai Reilun kaupan mukaista puuvillaa.</p>	<p>Kesko on Better Cotton -aloitteen jäsen maaliskuusta 2020 alkaen. Better Cottonin tavoitteena on auttaa puuvillan tuottajia tulemaan toimeen ja menestymään sekä suojella ja ennallistaa ympäristöä.</p> <p>Vuonna 2021 hankimme kestävämpänä puuvillana 14,6 % omien vaatteidemme ja kodintekstiilimme tuotemerkeissä olevasta puuvillasta.</p>	<p>Hankimme kestävämpänä puuvillana omien vaatteidemme ja kodintekstiilimme tuotemerkeissä olevasta puuvillasta, %</p>	14,6	4,8	-	-	-
	<p>Omia vaatteiden ja kodintekstiilien tuotemerkkejä ovat K-Citymarketin mywear-vaatteet ja myhome-kodintekstiilit, Pirkka-sukat sekä K-Raudan PROF-työvaatteet ja Cello-sisustustekstiilit.</p>							

3 (3)

LINJAUS	TAVOITE	SAAVUTUKSET 2021	EDISTYMINEN 2017–2021					
			2021	2020	2019	2018	2017	
 <p>Eläinsuojelu-linjaus</p>	<p>Valikoimapäätöksiä tehdessämme otamme huomioon tuotantoeläinten hyvinvoinnin. Vuodesta 2026 alkaen emme hyväksy Keskon valikoimiin virikehäkkikananmunia.</p>	<p>Vuonna 2021 Keskon päivittäistavara-kaupassa ja Kesprossa myytiin yhteensä noin 263 miljoonaa kananmunaa, joista 46 % oli virikehäkkikananmunia ja 54 % vapaan kananmunia, luomukananmunia ja ulkokananmunia.</p> <p>* Luvussa ensimmäistä kertaa mukana myös Kespro</p>	<p>Myymistämme kananmunista oli vapaan kananmunia, luomukananmunia ja ulkokananmunia, %</p>	54*	46	43	-	-
 <p>Muovi-linjaus</p>	<p>Vuoden 2025 loppuun mennessä kaikki omien tuotemerkkiemme pakkaukset ovat kierrätettäviä, uudelleen käytettäviä tai biohajoavia. Tavoitteenamme on vähentää muovin määrää omien tuotemerkkiemme pakkauksissa 20 % vuoden 2025 loppuun mennessä.</p>	<p>Vuoden 2021 loppuun mennessä olemme vähentäneet muovin määrää Keskon päivittäistavara-kaupan omien tuotemerkkien pakkauksissa 12 % vuoden 2019 lähtötasosta. Vuonna 2021 vähensimme muovin määrää päivittäistavara-kaupan omien tuotemerkkien pakkauksissa yhteensä 154 tonnia. Vuoden 2021 toimenpiteistä kerrotaan lisää Ilmasto ja ympäristö -osiossa.</p>	<p>Muovia vähennetty Keskon päivittäistavara-kaupan omien tuotemerkkien pakkauksissa vuoden 2019 lähtötasosta, %</p>	12	8	3	-	-
 <p>Pakkaus-linjaus</p>	<p>Vältämme ylimääräisen pakkausmateriaalin käyttöä ja vähennämme muovin käyttöä pakkauksissamme. Pakkaustemme tulee olla kierrätettäviä, kompostoituvia tai uudelleen käytettäviä. Suosimme uusiutuvia pakkausmateriaaleja: kartonkia, paperia, pahvia ja biopohjaisia muoveja. Puupohjaisissa pakkauksissa suosimme kestävästä alkuperästä (FSC- tai PEFC-sertifioitua) tai kierrätysmateriaalia olevia ratkaisuja.</p>	<p>Vuonna 2021 teimme pakkaus- ja muovilinjauksen mukaisia pakkausmuutoksia yhteensä 49 päivittäistavara-kaupan omien tuotemerkkien tuotteen pakkaukseen. Vuoden 2021 toimenpiteistä kerrotaan lisää Ilmasto ja ympäristö -osiossa.</p>	<p>Päivittäistavara-kaupan omien tuotemerkkien tuotteet, joiden pakkauksiin on tehty pakkaus- ja muovilinjauksen mukaisia pakkauskehitys-muutoksia, kpl</p>	49	77	-	-	-

TAVARANTOIMITTAJIEN VASTUULLISUUSKOULUTUKSET

Tavarantoimittajien vastuullisuustietoisuuden lisääminen on tärkeää hankintaketjujen sosiaalisen ja ympäristövastuun edistämiseksi. Järjestämme vuosittain tavarantoimittajille vastuullisuuskoulutusta sekä itse että yhteistyökumppaneiden kautta.

Vuonna 2021 järjestettiin seuraavat koulutukset tavarantoimittajille:

- Järjestimme yhteistyössä CDP:n kanssa koulutuksen tavarantoimittajillemme CDP Supply Chain -ohjelmaan liittyen. Koulutuksessa annettiin tavarantoimittajille käytännön neuvoja CDP:n Climate Change -kyselyyn vastaamisessa. Koulutukseen osallistui yhteensä 77 Keskon tavarantoimittajaa.
- Osana ICA Global Sourcing (IGS) -hankintayhteistyötä IGS järjesti riskimaiden tavarantoimittajille kuusi koulutustilaisuutta, joissa käsiteltiin IGS-hankinnan vastuullisuusvaatimuksia, amfori BSCI- ja ICA -auditointiprosessia, International Accordia ja ratkaisuja yleisimpiin sosiaalisen vastuun ongelmiin. Koulutuksiin osallistui yhteensä 32 Keskon tavarantoimittajaa.

Vuoden 2021 loppuun mennessä 35 Keskon riskimaissa sijaitsevaa tavarantoimittajaa oli osallistunut amforin järjestämiin koulutuksiin. Koulutuksien aiheita olivat muun muassa amfori BSCI- ja BEPI-prosessi, työntekijöiden palkkaus ja työaika, ympäristöjohtaminen sekä uusi amfori Sustainability Platform -tietokanta.

HANKINTAKETJUJEN LÄPINÄKYVYYDEN EDISTÄMINEN

Lisätäksemme toimitusketjujemme läpinäkyvyyttä julkaisimme vuonna 2020 Tuotteiden jäljillä -sivuston, jossa kerromme omien merkkiemme tuotteiden hankintaketjusta ja reitistä K-kaupan hyllylle. Valitsemme sivustolle erityisesti tuotteita, joiden raaka-aineiden kestävään tuotantoon liittyy sosiaalisen tai ympäristövastuun haasteita ja joiden hankintaa ohjataan K-ryhmän kestävä kehityksen linjauksilla. Tähän mennessä olemme avanneet sivustolla mywear t-paidan, Pirkka- ja K-Menu-tonnikalasäilykkeiden, Pirkka Reilun kaupan ruusujen ja PROF Timber -puutavaran alkuperän. Jatkossa sivustolle on tarkoitus lisätä asiakkaita ja muita sidosryhmiä erityisen paljon kiinnostavia tuotteita.

Julkaisemme riskimaissa sijaitsevat omien tuotemerkkien ja oman maahantuonnin vaatteiden, kenkien, laukkujen ja kodintekstiilien valmistustehtaat ja tehtaiden osoitteet **verkkosivuillamme** vuosittain toimitusketjun läpinäkyvyyden edistämiseksi. Tehdaslistasta selviää myös tehtaiden työntekijöiden lukumäärä.

Osana ihmisoikeusarviointia olemme tehneet laajoja selvityksiä ihmisoikeuksien toteutumisesta hankintaketjuissamme. Selvitysten tulokset on julkaistu **verkkosivuillamme**.

Vuosina 2015–2018 teimme Pirkka- ja K-Menu-elintarviketuotteiden ainesosien (2nd-3rd tier) alkuperän selvitystyön ja riskianalyysin yhteensä yli kahdelle tuhannelle omien tuotemerkkien elintarviketuotteelle.

MYWEAR PUUVILLA-T-PAIDAN HANKINTAKETJU LÄPINÄKYVÄMMÄKSI

→ Lue lisää puuvillalinjauksestamme

→ Lue lisää mywear t-paidan hankintaketjusta ja muista Tuotteiden jäljillä -tuotteista

Vastasimme asiakkaiden ja kansalaisjärjestöjen toiveisiin kuulla lisää tuotteidemme alkuperästä. Kerroimme K-Citymarketin oman mywear puuvilla-t-paidan reitistä kaupan hyllylle Tuotteiden jäljillä -sivustollamme.

Mistä mywear t-paita on kotoisin?

- Mywear Cole t-paitojen puuvilla on Intiassa viljeltyä GOTS-sertifioitua luomupuuvillaa. Puuvillan kehrää langaksi Intian Tirupurissa sijaitseva Bhuvaneswari Cotspin India.
- Paidan valmistuksen muut vaiheet – neulonta, värjäys, leikkuu, ompelu ja viimeistely – tehdään myös Intian Tiripurissa sijaitsevalla Shakthi Knitting -tehtaalla, jossa työskentelee noin 800 ihmistä.
- Tehtaalla suoritetaan säännöllisesti kolmannen osapuolen suorittama SMETA-auditointi, jonka avulla arvioidaan tehtaan työolosuhteita.
- Tehtaalta valmiit t-paidat matkaavat laivalla Intiasta Belgian kautta Suomeen ja edelleen rekalla K-Citymarketeihin ympäri maata.

Kesko on jäsenenä **Better Cotton** -aloitteessa. Tavoitteenamme on, että vuoden 2025 loppuun mennessä hankimme kestävämpänä puuvillana 100 % omien vaatteiden ja kodintekstiilien tuotemerkeissä olevasta puuvillasta.

Keskon ihmisoikeussitoumus ja -arviointi

412-1 412-2

Keskon ihmisoikeussitoumuksen mukaisesti Kesko kunnioittaa kaikkia kansainvälisesti tunnustettuja ihmisoikeuksia. Keskon hankintaa ohjaavat Keskon ostotoiminnan eettiset periaatteet, jotka perustuvat Kansainvälisessä Työjärjestössä (ILO) hyväksytyihin työelämän perusoikeuksiin, YK:n ihmisoikeuksien julistukseen ja lapsen oikeuksien yleissopimukseen.

Julkaisimme vuonna 2016 **ihmisoikeuksiin liittyvän sitoumuksen** ja vaikutusarvioinnin YK:n Yrityksiä ja ihmisoikeuksia koskevien ohjaavien periaatteiden mukaisesti. Ihmisoikeusarviointi katselmoidaan kolmen vuoden välein vastuullisuuden johtoryhmässä, viimeksi syksyllä 2019.

Keskon K Code of Conduct -toimintaohjeistuksen ytimenä ovat ihmis- ja perusoikeuksien kunnioittaminen. Ehdoton nollatoleranssimme ihmisoikeusrikkomuksille edellyttää jatkuvaa K Code of Conductin noudattamisen seuraamista omassa ja kumppaniverkostomme toiminnassa. Edellytämme jokaista Keskon yhteistyökumppania sitoutumaan K Code of Conductin sisältämiin vaatimuksiin. Ohjeistamme henkilökuntaa ja muita sidosryhmiä raportoimaan havaitsemistaan väärinkäytöksistä. Keskon SpeakUp-kanavan kautta voi raportoida myös anonymisti.

Vuoden 2021 aikana K Code of Conductin sisällön kouluttaminen otettiin osaksi uusien keskolaisten perehdyttämiskoulutusta. Vuoden 2021 aikana 2 855 keskolaista suoritti K Code of Conduct -verkkokoulutuksen. Tämän lisäksi 1 304 keskolaista suoritti Kertaa K Code of Conduct-verkkokoulutuksen. Molemmat verkkokoulutukset sisältävät keskolaisille tietoa ihmisoikeuksien kunnioittamisesta.

Keskossa toimii yhdenvertaisuussuunnitelman mukainen työnantajan, henkilöstön ja työsuojelutoiminnan edustajista koostuva ryhmä, joka käsittelee konsernin yhdenvertaisuus- ja tasa-arvoasioita. Vuonna 2021 jatkoimme työtä monimuotoisen ja mukaan ottavan työyhteisön eteen muun muassa Uusi työ -mallimme avulla, jolla edistämme osatyökykyistemme edellytyksiä jatkaa työssä, sekä jatkamalla keväällä pilotoimaamme maahanmuuttajille suunnattua harjoitteluojelmaa.

Osana ihmisoikeusarviointia olemme tehneet laajoja selvityksiä ihmisoikeuksien toteutumisesta hankintaketjuissamme. Vuonna 2016 toteutimme yhteistyössä Suomen Ammattiliittojen Solidaarisuuskeskus SASKin kanssa ihmisoikeuskartoituksen riskimaiden tehtaissa Kiinassa, Intiassa, Bangladeshissa ja Filippiineillä. Vuonna 2017 jatkoimme yhteistyötä SASKin kanssa ja selvitimme ihmisoikeuksien toteutumisesta viinirypäleiden hankintaketjuissa Brasiliassa, Intiassa ja Etelä-Amerikassa. Vuonna 2018 teimme laajan arvioinnin oman avokadohankintamme vesiriskeistä. Vuonna 2019 teimme yhteistyötä kiinalaisen lastenoikeuksia ajavan the Center for Child Rights and Business -organisaation kanssa ja avasimme siirtotyöntekijöiden lapsille kesäpäiväkodin työmaavälisintehaan yhteyteen Kiinassa.

Hankinnan parissa työskenteleville säännöllisesti järjestetyissä vastuullisen hankinnan koulutuksissa käsittelemme ihmisoikeuksien toteutumista globaaleissa hankintaketjuissa. Koulutuksissa käsitellään esimerkiksi Keskon kestävä kehityksen hankintalinjauksia, riskimaahankinnan varmentamisprosessia ja amfori BSCI Code of Conduct -periaatteita. Vuonna 2021 järjestimme vastuullisen hankinnan koulutuksen Kesprossa hankinnan parissa työskenteleville henkilöille ja puuvillalinjausta käsittelevän koulutuksen Keskon päivittäistavarakaupassa.

➔ Lue lisää ihmisoikeuksista

⊕ Lue lisää työstämme yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja monimuotoisen työyhteisön edistämiseksi

Ravitsemus ja tuoteturvallisuus

HUOLEHDIMME ASIAKKAIDEMME TERVEYDESTÄ JA TURVALLISUUDESTA

416-1 416-2

Laatu ja tuotekehitys -yksikkömme vastaa tuotteiden terveys- ja turvallisuusvaikutusten arvioinnista. Edellytämme, että omien elintarviketuotemerkkiemme valmistajilla on kansainvälinen tuoteturvallisuuden varmentava sertifiointi. Hyväksymme muun muassa seuraavat standardit: BRC, IFS, FSSC 22000 ja GlobalGAP. Vuonna 2021 sertifioituja tavarantoimittajia oli 534 kpl (2020: 517 kpl).

Tuotenäytteitä tutkimme 8 393 kappaletta (2020: 6 440). Näytteistä lähes 5 000 liittyi omien merkkien tuotekehitykseen. Omavalvontanäytteitä tutkimme 3 154 kappaletta (2020: 2 113).

Ravitsemukseen, ylipainoon ja lihavuuteen liittyviä terveyskysymyksiä koskevan **EY:n valkoisen kirjan** kannustamana vähensimme yli 150 Pirkka-tuotteesta sokeria, tyydytynyttä rasvaa ja suolaa vuosina 2007–2013. Uusissa Pirkka-tuotteissa huomioimme terveellisyyskriteerit jo tuotekehitysvaiheessa.

Valtion ravitsemusneuvottelukunta julkaisi vuonna 2017 **Ravitsemussitoumus**-toimintamallin. Se on Suomen toimenpide EU:n Roadmap for Action on Food Product

Improvement -viitekehityksen reformulaatio-ohjelmaan osallistumiseksi.

Rakentamisen ja talotekniikan kaupan omien tuotemerkkien tuotteille tehtiin vuonna 2020 laaja tuoteturvallisuuden riskinarviointi. Arviointi päivitetään vuosittain ja se kattaa kaikki ne tuotekategoriat, joissa on omia tuotemerkkejä.

Loppuvuodesta 2021 käynnistimme K-ravitsemus- ja terveellisyyskartan valmistelun. Tavoitteenamme on K-ruokakauppojen valikoimien terveellisten valintojen kehittäminen.

Lisää kasvipohjaisia tuotteita

Kehitämme aktiivisesti kasvipohjaisten tuotteiden valikoimaamme, ja vuodesta 2015 kasvipohjaisten tuotteiden valikoimat ovat moninkertaistuneet K-ruokakaupoissa.

Kasviproteiinituotteet kuuluvat nykyisin jokaisen ruokakauppaketjumme ketjuvalikoimiin. Kasviproteiinituotteet ovat kaupoissa esillä vegehlyissä, jotta mahdollisimman moni asiakas löytäisi tuotteet helposti. Vegehlyllä tunnistaa kaupassa vihreistä teippauksista ja ”Vege”-tekstistä.

Kannustamme asiakkaitamme lisäämään kasvisten käyttöä monenlaisten markkinointitoimien avulla sekä järjestämällä viikoittain kasviskampanjoita kaikissa K-ruokakaupoissa.

Vuonna 2021 toimimme markkinoille yhteensä 51 hedelmä- tai vihannesuutua, joista luomutuotteita oli kolme.

K-ryhmän omien brändien Pirkka, Pirkka Parhaat ja K-Menu -sarjoissa on laaja valikoima 100 % kasviperäisiä tuotteita ja valikoimaa kehitetään jatkuvasti. Täysin vegaanisia Pirkka, Pirkka Parhaat ja K-Menu -tuotteita on jo yli 190. Pirkka-sarjan tavoitteena on kasviproteiini- ja valikoiman kehittäminen. Vuonna 2021 Pirkka-sarjaan lisättiin 11 uutta vegaanista tuotetta.

K-ruokakauppojen asiakkaat voivat seurata datapohjaisen K-Ostokset-palvelun Ravintovalinnat-osiossa esimerkiksi punaisen lihan ja kasvien kulutustaan. Omia tietojaan voi verrata kansallisiin ravitsemussuosituksiin kasvien, kalan ja merenelävien, punaisen lihan, suolan ja sokerin osalta sekä asettaa kulutukseen liittyviä tavoitteita. K-Ostokset tarjoaa käyttäjälleen myös ruokaostosten kotimaisuus- ja ilmastotasomittarit.

Tarjoamme asiakkaillemme laajan K-Ruoka.fi-reseptien valikoiman, jossa on lähes tuhat kasvipohjaista ja vegaanista ruokareseptiä.

Valvomme tuoteturvallisuutta

Elintarvikeväärännöksiin varaudumme VACCP-suunnitelman mukaisesti (Vulnerability Assessment and Critical Control Points). VACCP-suunnitelmassa on arviointi elintarvikeväärännösten esiintymisen todennäköisyydestä

sekä valvontasuunnitelma väärännöksiltä suojautumiseksi. Kriittisiksi kontrollipisteiksi tunnistetuille tuoteryhmille tehdään normaalien tuote- ja tavarantoimittajavarmistusten lisäksi säännöllistä, väärännöksiä kontrolloivaa analyttistä seurantaa.

Päivittäistavarakaupassa teimme 214 tuotteiden takaisinvetoa vuonna 2021 (2020: 165). Näistä 50 koski omia tuotemerkkejämme (2020: 42). Muissa tapauksissa tuotetutkimusyksikkömme avusti tuotteiden valmistajia takaisinvedossa. Julkisia takaisinveitoja, jolloin tuotevialla tai -virheellä voi olla terveydellisiä vaikutuksia, oli omien tuotemerkkiemme osalta vuoden 2021 aikana viisi (2020: 6).

Rakentamisen ja talotekniikan kaupassa ei ollut vuonna 2021 K-Raudan (2020: 2) eikä Onnisen (2020: 0) toimialalla yhtään takaisinvetoa.

Ajoneuvon valmistajan on käynnistettävä takaisinkutsukampanja, jos sen valmistamassa ajoneuvomallissa tai sen osassa havaitaan korjaamista vaativa vakava virhe tai poikkeama. Vakavaksi luokiteltu virhe tai poikkeama aiheuttaa vaaraa liikenneturvallisuudelle tai huomattavaa haittaa ympäristölle tai terveydelle. Lähtökohtaisesti tällainen vika tai puute johtaisi ajoneuvon hylkäämiseen määräaikaikatsastuksessa.

Vuonna 2021 K-Auton edustamilla merkeillä (Volkswagenin henkilö- ja hyötyautot, Audi, SEAT, CUPRA, Porsche, Bentley ja MAN) alkoi yhteensä 25 (2020: 47)

takaisinkutsukampanjaa. Vuoden 2021 aikana ei ollut tuotteen terveellisyyteen tai turvallisuuteen liittyviä oikeustoimia tai sakkoja.

MARKKINOINTIVIESTINTÄ JA TUOTEINFORMAATIO

417-1

Pakkausmerkinnät auttavat kuluttajia vastuullisten valintojen tekemisessä

Noudatamme omien tuotemerkkiemme ja omien maahantuontituotteidemme osalta pakkausmerkintöihin liittyvää lainsäädäntöä. Keskeisiä säädöksiä ovat muun muassa:

- Elintarvikkeiden pakkausmerkinnät: Elintarviketietoasetus EY 1169/2011 ja sitä täydentävät säädökset
- Kulutustavaroiden turvalliseen käyttöön liittyvät pakkausmerkinnät: Yleinen tuoteturvallisuusdirektiivi 2001/95/EY (ja siihen liittyvä vastaava kansallinen lainsäädäntö Keskon toimintamaissa)
- Kemikaalien varoitusmerkinnät: Kemikaalien luokituksesta, merkinnöistä ja pakkaamisesta säättävä CLP-asetus EY 1272/2008
- Sähkölaitteiden merkinnät: lukuisia tuoteryhmäkohtaisia direktiivejä (ja niihin liittyvä vastaava kansallinen lainsäädäntö Keskon toimintamaissa)
- Lelujen merkinnät: Lelujen turvallisuusdirektiivi 2009/48/EY (ja siihen liittyvä vastaava kansallinen lainsäädäntö Keskon toimintamaissa)
- Kosmeettisten valmisteiden pakkausmerkinnät: Asetus kosmeettisista valmisteista EY 1223/2009

Merkitsemme kaikkiin kotimaisiin Pirkka-tuotteisiin ja kaikkiin K-Menu-tuotteisiin valmistajan nimen ja paikkakunnan. Ulkomaisiin Pirkka-tuotteisiin merkitsemme valmistusmaan. Kaikkiin K-Citymarketin sekä Keskon rakentamisen ja talotekniikan kaupan omien tuotemerkkien tuotteisiin merkitsemme alkuperämaan.

Lihan alkuperämaan merkitsemme asetuksen EY 1337/2013 mukaisesti. Elintarvikkeen ainesosana olevan lihan ja maidon merkitsemme kansallisen asetuksen MMM 218/2017 mukaisesti. Lisäämme omien elintarviketuotemerkkiemme tuotteisiin pääaineesosan alkuperän EU:n toimeenpanoasetuksen 2018/775 mukaisesti. Asetuksen soveltaminen alkoi 1.4.2020. Tämä pakkausten uusiminen koskee noin 2 400 tuotetta; vuoden 2021 lopulla noin 90 % pakkausmerkinnöistä oli päivitetty.

Lakisääteisten pakkausmerkintöjen lisäksi liitämme omien tuotemerkkiemme tuotteisiin vapaaehtoisia merkintöjä, jotka kertovat tuotteen vastuullisuudesta. Näitä ovat muun muassa luomu- ja ympäristömerkinnät sekä sosiaalisesta vastuullisuudesta kertovat merkinnät.

Päivittäistavarakaupan omien tuotemerkkiemme tuotteisiin merkitsemme pakkausten materiaalitunnukset. Vuoden 2021 aikana jatkoimme sanallisten lajitteluohjeiden lisäämistä pakkauksiimme. Nämä merkinnät tullaan

lisäämään kaikkiin pakkauksiimme, jotta kuluttajien olisi helpompi lajitella pakkajäte oikein.

Ympäristölle vaarallisiin kemikaaleihin merkitsemme CLP-asetuksen mukaisen varoitusmerkinnän.

Jos tuotteessa on pakkausmerkintävirhe, poistamme sen myynnistä

417-2

Vuonna 2021 virheellisestä pakkausmerkinnästä johtuvia Keskon omien tuotemerkkien tuotteiden takaisin vetoja oli 8 (2020: 9).

Noudatamme hyviä markkinointitapoja

417-3

Mainonnan eettisen neuvoston käsiteltävänä ei ollut vuonna 2021 yhtään Keskon tai sen tytäryhtiön mainosta, eikä vuoden aikana ollut raportoitavia lainsäädännön tai vapaaehtoisten periaatteiden rikkomuksia.

Kestävä tuote -merkintä käyttöön Kesprossa

Kespro helpottaa asiakkaidensa vastuullisten valintojen tekemistä merkitsemällä tuotteidensa taustatietoihin Kestävä tuote -merkinnän, jos tuote on valmistettu vastuullisesti. Uusi merkintä tuli käyttöön joulukuussa 2021 ja sen käyttö laajenee vähitellen. Vuoden 2021 lopussa Kestävä tuote -merkintä oli lähes 2 000 tuotteella.

Lue lisää kestävästä tuotteista

Kespro määrittelee tuotteen Kestäväksi tuotteeksi, kun se on:

- Keskon kestävä kehityksen hankintalinjausten mukainen tuote
- Vastuullisuussertifioitu ja -merkitty tuote
- Kiertotaloustuote
- Tuote, jonka ilmastovaikutus on kompensoitu
- Kasvipohjainen tuote, jolla voi korvata eläinperäisiä tuotteita, kuten lihaa ja maitotuotteita

Vastuullista alkoholin ja tupakan myyntiä

Lain mukaan saamme myydä vähittäiskaupoissamme enintään 5,5 til-% alkoholijuomia sekä tupakkatuotteita. Myynti edellyttää myymäläkohtaisia viranomaislupia. Laki kieltää näiden tuotteiden myynnin alle 18-vuotiaille.

Alkoholijuomia ja tupakkaa myydessämme tarkistamme iän kaikilta asiakkailtamme, jotka vaikuttavat alle 30-vuotiailta. Näin pyrimme varmistamaan, ettemme myy alkoholia tai tupakkaa alaikäisille. Vuonna 2021 kassahenkilöstömme varmisti iän 3 368 598:lta (2020: 2 812 016) alkoholijuomia ja 1 689 218:lta (2020: 1 429 342) tupakkaa ostavalta asiakkaalta. Näiden tarkistusten perusteella jouduimme kieltäytymään 16 857 kertaa (2020: 15 949) alkoholin ja 9 800 kertaa (2020: 9 252) tupakan myynnistä.

Kassahenkilöstömme suorittaa ikärajoituskoulutuksen ja -testauksen. Ikärajoituksen koulutusosio sisältää perustietoa myynnin ikärajoituksista sekä erilaisia tilannekuvauksia ja -harjoituksia. Passin saamisen edellytys on hyväksytysti suoritettu lopputesti.

ILMASTO JA YMPÄRISTÖ

TÄSSÄ OSIOSSA:

Hiilineutraali K 2025	40
Uusiutuva energia ja energiatehokkuus	43
Päästöt	47
Vesi	53
Luonnon monimuotoisuus	54
Kiertotalous ja jätehuolto	57
Ruokahävikki	60

2021 KESKON VUOSIRAPORTTI

EDISTÄMME NÄITÄ YK:N KESTÄVÄN KEHITYKSEN TAVOITTEITA:

Sitoudumme Pariisin ilmastopimuksen tavoitteisiin hillitä ilmastonmuutosta. Tavoitteenamme on olla hiilineutraali K-ryhmä vuonna 2025 ja saada oman toimintamme ja kuljetustemme päästöt nolliin vuoteen 2030 mennessä.

Hiilineutraali K 2025

Tavoitteenamme on olla hiilineutraali K-ryhmä vuonna 2025. Vähennämme päästöjä systemaattisesti siten, että oma toimintamme ja kuljetukset ovat päästöttömiä vuoteen 2030 mennessä. Vuosien 2025–2030 aikana kompensoimme tuolloin jäljellä olevat päästöt. Tähtäämme siihen, että kompensaatiosta voidaan lopulta luopua ja oma toimintamme on päästötöntä vuoteen 2030 mennessä.

Keskon oman toiminnan suurimmat päästöt syntyvät kiinteistöjen kuluttamasta sähköstä ja lämmöstä sekä kuljetusten polttoainekulutuksesta. Keskeisiä keinoja nollapäästöihin pääsemiseksi ovat uusiutuvalla energialla tuotetun sähkön ja lämmön lisääminen sekä biopolttoaineisiin siirtyminen kotimaan kuljetuksissa.

Keskon hankkima sähkö K-kauppoihin ja muihin Keskon kiinteistöihin Suomessa on ollut 100 % uusiutuvalla energialla tuotettua sähköä vuodesta 2017. Tavoitteena on lisätä uusiutuvalla energialla tuotetun sähkön ja lämmön osuutta myös muissa toimintamaissa ja kauppiaiden omassa energianhankinnoissa.

Kannustamme tavarantoimittajiamme, koko toimitusketjuamme ja asiakkaitamme päästövähennystoimiin.

Vuonna 2021 etenimme kohti hiilineutraalia K-ryhmää monin toimenpitein:

- Marraskuussa 2021 Science Based Targets -aloite hyväksyi tiukemmat tieteeseen perustuvat päästövähennystavoitteemme, joilla sitoudutaan rajoittamaan ilmaston lämpeneminen 1,5 asteeseen.
- Tavoitteenamme on, että 2/3:lle suorien tavarantoimittajien päästöistä tulee olla asetettuna tieteeseen perustuvat päästövähennystavoitteet vuoteen 2025 mennessä. Olemme mukana CDP:n Supply Chain -ohjelmassa ja haastamme tavarantoimittajiamme tekemään päästövähennyksiä ja raportoimaan vuosittain ilmastotavoitteistaan ja -toimistaan CDP:n Climate Change -kyselyn kautta.
- Yksi merkittävimmistä keinoista tehostaa energiankulutusta on K-ruokakauppojen energianerokas lämmönkierrätysjärjestelmä, jonka avulla lämmönkulutus pienenee parhaimmillaan 95 % ja K-ruokakaupasta tulee energian osalta lähes hiilineutraali.

K-ryhmän kaikilla toimialoilla on mahdollisuus tarjota asiakkailleen ratkaisuja ilmastovaikutusten pienentämiseksi, sillä asuminen, ruoka ja liikkuminen ovat suurimmat yksityisen kulutuksen kasvihuonekaasupäästöjen aiheuttajat.

K-Ostokset-palvelussa hiilijalanjälkimittari

Ohjaamme asiakkaitamme kestävämpiin valintoihin tarjoamalla heidän käyttöönsä datapohjaisen K-Ostokset-palvelun, joka tuottaa ruokaostosten hiilijalanjälki-, kotimaisuus- ja ravitsemusmittarit. Palvelu antaa tuoteryhmätasoisia tietoja asiakkaiden ostoskorin

hiilijalanjäljestä ja kertoo asiakkaiden ostosten kotimaisuustason. Ravintovalinnat-osiossa asiakkaat voivat seurata sokerin, suolan, punaisen lihan sekä kalan ja kasvien kulutustaan ja asettaa tavoitteita.

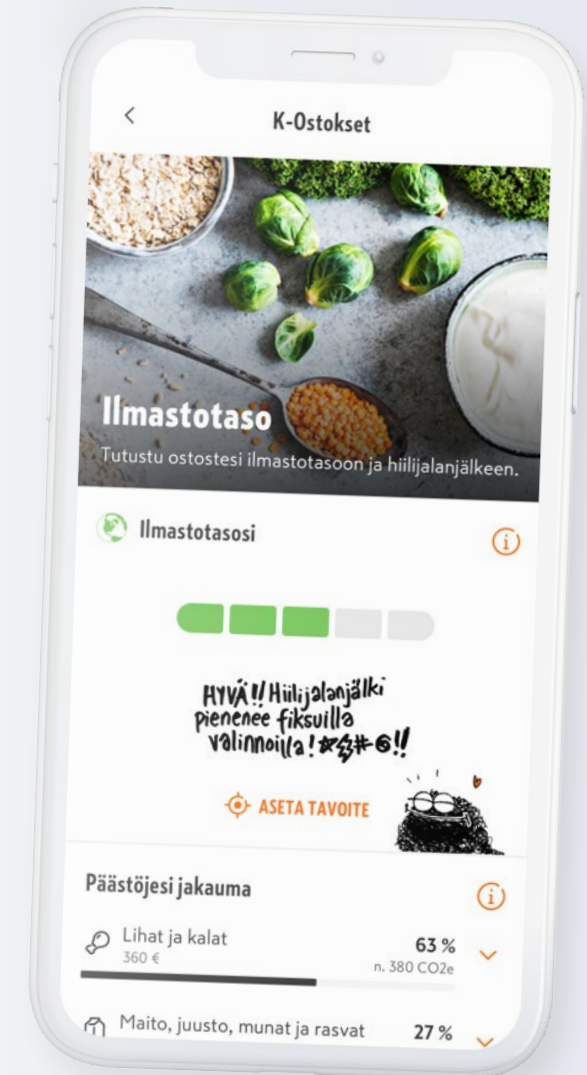
Kannustamme sosiaalisessa mediassa ja markkinoinnissa kumppaneitamme ja asiakkaitamme ilmastotekoihin muun muassa Kiroileva Hiili -hahmon avulla. Kerromme asiakkaillemme hiilijalanjälkeen ja ilmastonmuutoksen hillitsemiseen liittyvistä teoistamme ja kannustamme asiakkaitamme ilmastoystävällisempiin valintoihin. Kiroilevan Hiilen rooli on tehdä vakavasta ja vaikeastakin asiasta mielenkiintoista ja helposti lähestyttävää asiakkaillemme.

HIILINEUTRAALI RUOKAKAUPPA

Vuonna 2019 rakensimme Luonnonvarakeskuksen (Luken) kanssa mallin, jonka avulla ruokakaupasta voi tehdä hiilineutraalin. Mallia on pilotoitu kolmessa K-ruokakaupassa. Kokemusten perusteella mallia on tarkoitus laajentaa myös muihin K-ruokakauppoihin.

Hiilineutraalin kaupan toimintamalli määrittää kaupan oman toiminnan hiilijalanjäljen ja sen vähentämistavoitteen. Keskeistä on ensin tunnistaa ja toteuttaa merkittävimmät toimenpiteet kaupan hiilijalanjäljen pienentämiseksi.

Hiilijalanjäljen pienentämiseen tähtäävät teot ovat jatkuva tapa toimia ja toissijaisena on jäljelle jäävien päästöjen kompensointi. Tavoitteenamme on, että kaupoillamme olisi tulevaisuudessa yhä vähemmän kompensoitavaa.

K:N ILMASTOVAIKUTUKSET

K:n merkittävimmät ilmastovaikutukset aiheutuvat Keskon oman toiminnan päästöjen lisäksi tuotteiden arvoketjun päästöistä. Päästövähennystoimet kohdistuvat siksi Keskon oman toiminnan päästöjen lisäksi tavarantoimittajien päästöihin.

MYYMIEMME TUOTTEIDEN
TUOTANNON PÄÄSTÖT

5 600 000 tCO₂e

Suurimmat päästöt syntyvät myymiemme tuotteiden ja palveluiden elinkaaren aikana. Haastamme tavarantoimittajiamme ja koko toimitusketjuamme tekemään päästövähennyksiä.

KESKON OMAN
TOIMINNAN PÄÄSTÖT

94 000 tCO₂e

Keskon oman toiminnan päästöt syntyvät kiinteistöjen kuluttamasta sähköstä ja lämmöstä sekä kuljetusten polttoaineenkulutuksesta.

MYYMIEMME
TUOTTEIDEN KÄYTÖN JA
LOPPUKÄSITTELYN PÄÄSTÖT

1 900 000
tCO₂e

Kaikki toimialamme tarjoavat asiakkailleen ratkaisuja ilmastovaikutusten pienentämiseksi. Kannustamme asiakkaitamme tekemään kestäviä valintoja.

Uusiutuva energia ja energiatehokkuus

Osallistumme ilmastonmuutoksen hillintään lisäämällä uusiutuvan energian hankintaa ja omaa tuotantoa sekä lisäämällä energiatehokkuutta. Tavoitteenamme on parantaa vuoden 2015 lähtötasosta energiatehokkuuttamme 10 % vuoteen 2023 mennessä.

UUSIUTUVAA SÄHKÖÄ

302-1

Keskon hankkima sähkö K-kauppoihin ja muihin Keskon kiinteistöihin Suomessa on 100 % uusiutuvalla energialla tuotettua.

Vuonna 2021 hankimme sähkön alkuperätakuita yhteensä 550 GWh. Tästä määrästä oli 69 % vesivoimalla, 16 % bioenergialla ja 15 % tuulienergialla tuotettua Pohjoismaista hankittua uusiutuvaa sähköä. Noin 469 GWh uusiutuvasta sähköenergiasta toimitti Keskon sähköhankintayhtiö Ankkuri-Energia Oy. Loput uusiutuvasta sähköstä oli kauppiaiden ja vuokranantajien muualta hankkimaa ja Keskon käyttämää sähköä.

Kiinteistöjen energiankulutus Suomessa

Vuoden 2021 lopussa hallinnoimme kiinteistöihin (omistettuihin ja vuokrattuihin) Suomessa kuuluu toimisto- ja varastokiinteistöjä sekä 1 203 kauppapaikkaa. Energiankulutuksen kannalta merkittävimpiä kiinteistöryhmiä ovat K-Citymarketit, K-Supermarketit sekä suuret tukku- ja varastorakennukset.

Suurimmassa osassa kiinteistöjä käytettiin kaukolämpöä, minkä lisäksi 3,0 % lämpöenergiasta tuotettiin polttoaineilla. Vuonna 2021 Suomen kiinteistöissä tuotettiin itse lämpöenergiaa 39,2 TJ (10 876 MWh) maakaasulla ja öljyllä.

Kiinteistöjen energiankulutus muissa toimintamaissa

Lämpöenergia tuotettiin osittain itse maakaasulla ja öljyllä. Vuonna 2021 lämmöntuotantoon käytettiin polttoaineita yhteensä 18,4 TJ (5 105 MWh).

Kokonaisenergiankulutus

Vuonna 2021 oma energiankulutuksemme kaikissa toimintamaissa yhteensä oli 4 012 TJ (sisältää kiinteistöt ja logistiikan).

Polttoaineenkulutus

Kesko Logistiikan omien kuljetusten laskennallinen energiankulutus vuonna 2021 oli 526 TJ. Polttoaineena käytettiin dieseliä. Vuonna 2021 kuljetusten kilometrimäärä oli 36,1 milj. km.

Muiden maiden logistiikkatoiminnot on suurimmaksi osaksi ulkoistettu. Vuonna 2021 Ruotsin ja Puolan logistiikassa kulutettiin polttoainetta (diesel ja kaasu) 5,5 TJ.

Polttoaineita kulutettiin yhteensä 589 TJ logistiikkaan ja kiinteistöjen omaan lämmöntuotantoon.

KIINTEISTÖJEN ENERGIANKULUTUS

Suomi	2021	2020
Sähkö ¹ (MWh)	550 484	552 372
Kaukolämpö (MWh)	355 315	302 185
Lämmityspolttoaineet (MWh)	10 876	10 880
Energiankulutus yhteensä (MWh)	916 675	865 437
Energiankulutus yhteensä (TJ)	3 300	3 116

Muut toimintamaat	2021	2020
Sähkö (MWh)	36 284	36 023
Kaukolämpö (MWh)	8 641	8 486
Lämmityspolttoaineet (MWh)	5 105	4 119
Energiankulutus yhteensä (MWh)	50 030	48 628
Energiankulutus yhteensä (TJ)	180	175

Kaikki toimintamaat	2021	2020
Energiankulutus yhteensä (MWh)	966 705	914 065
Energiankulutus yhteensä (TJ)	3 480	3 291

¹ sisältää Ankkuri-Energia Oy:n toimittaman sähkön sekä kauppiaiden ja vuokranantajien muualta hankkiman, Keskon käyttämän sähkön

ENERGIAINTENSITEETTI

302-3

Päivittäistavaratoimialan logistiikassa ja K-ruokakaupoissa kylmäketjusta huolehtiminen kasvattaa energiankulutusta verrattuna muihin toimialoihin.

ENERGIAN OMINAISKULUTUS, KESKON HALLINNOIMAT KIINTEISTÖT SUOMESSA

kWh/br-m ²	2021	2020
Sähkön ominaiskulutus	208	206
Kaukolämmön ominaiskulutus	99	85

ENERGIATEHOKKUUDEN JOHTAMINEN

302-4

Energiastrategiamme tavoitteena on parantaa energiatehokkuutta 10 % vuoteen 2023 mennessä esimerkiksi kaupan kylmäjärjestelmien ja valaistuksen uudistamisella. Toteutumisen seuraamiseksi ja laajan kumppaniorganisaation energiatehokkuustekemisen johtamiseksi olemme kehittäneet ja ottaneet käyttöön yhdessä kumppaniemme kanssa Motivan ja Energiaviraston valvoman ETJ+-johtamisjärjestelmän. Energiatoimenpiteiden hallinnointiin käytämme alan parhaita tietojärjestelmiä, joiden uusien toiminnallisuuden kehittämiseen energiamanagerimme osallistuvat aktiivisesti.

Olemme mukana kaupan alan energiatehokkuussopimuksen toimenpideohjelmassa kaudella 2017–2025.

Sopimuksen mukaisesti sitoudumme tekemään energiatehokkuustoimenpiteitä määrällä, joka vastaa 7,5 % (noin 79 GWh) vuoden 2015 energiankulutuksesta. Sopimuksen piirissä ovat kaikki K-ryhmään kuuluvat kauppaketjut Suomessa.

Tähän mennessä vuonna 2025 voimassa olevia energiansäästötoimenpiteitä on kirjattu energiatehokkuussopimuksen raportointijärjestelmään säästövaikutukseltaan noin 80 GWh, mikä tarkoittaa että olemme saavuttaneet koko sopimuskaudelle 2017–2025 asetetun tavoitteen etujasssa. Vuonna 2021 toteutimme energiatehokkuushankkeita noin 14,9 GWh ja käyttötekniisiä toimenpiteitä noin 4,3 GWh.

Energiaratkaisuja K-ryhmän kaupoissa

1. YLLÄPIDON PROSESSIT

Kiinteistömanagerit auttavat K-kauppoja energiankulutuksen tehostamisessa ja korjausten pitkän tähtäimen suunnittelussa. Peruskorjausohjelmassa arvioidaan, mitä kunnostustöitä kannattaa tehdä 5–10 vuoden sisällä.

Kiinteistömanagerien tukena toimivien energia-managerien tehtävänä on kulutusanalyysien tekeminen ja kulutuspoikkeamien syiden selvittely sekä energiatehokkuusinvestointiehdotusten kartoittaminen ja hankesuunnittelu. Energiamanagerit huolehtivat tehtyjen energiansäästötoimien ja -vaikutusten raportoinnista. Ylläpidon hankkeilla katetaan lähes puolet Keskon energiatehokkuustavoitteen vuotuisesta määrästä.

Työssä apuna käytetään erilaisia analytiikkapalveluita, joilla pyritään tunnistamaan aiempaa tehokkaammin ja nopeammin taloteknisten järjestelmien toimintaan liittyviä poikkeamia vertaamalla tietoja ja tietojen käyttäytymistä muihin vastaaviin kohteisiin.

2. KYLMÄJÄRJESTELMIEN UUDISTAMINEN

Vanhat R404A-kylmäainetta käyttävät järjestelmät uudistetaan energiatehokkaiksi, ympäristöystävällistä kylmäainetta käyttäviksi järjestelmiksi vuoteen 2030 mennessä. Uusien kylmäjärjestelmien kylmäkalusteet ovat ovellisia malleja, jotka säästävät merkittävästi energiaa verrattuna vanhoihin kylmäkalusteisiin. Ovellisten kylmäkalusteiden ansiosta myös kaupan

sisälämpötilaolosuhteet ovat aiempaa miellyttävämmät. Vuoden 2021 lopussa 205 K-ruokakaupassa käytettiin kylmlaitteiden kylmäaineena teollisuuden prosesseista kerättyä hiilidioksidia ja 118 K-ruokakaupassa käytettiin R290-propania. Yhteensä EU:n F-kaasusetuksen määräykset täyttäviä ja luonnonmukaisia kylmäaineita käyttäviä kauppoja oli 323.

Yksi merkittävimmistä keinoista tehostaa energiankulutusta on K-ruokakauppojen energianerokas lämmönkierrätysjärjestelmä. Vuonna 2019 käyttöön otettu energianerokas lämmönkierrätysjärjestelmä yhdistää erittäin vähäpäästöisen kylmäjärjestelmän, lämpöpumpun ja energiankierrätykseen tarvittavat talteenottojärjestelmät. Se hyödyntää kaupan kylmäjärjestelmistä sivutuotteena syntyvän lauhdelämmön kiinteistön lämmitystarpeisiin. Tavoitteena on asentaa energianerokas lämmönkierrätysjärjestelmä kaikkiin K-ruokakauppoihin vuoteen 2030 mennessä.

Energianerokas lämmönkierrätysjärjestelmä on asennettu jo 26 K-ruokakauppaan.

3. VALAISTUS

Kauppapaikkahankkeiden kaikissa valaistusratkaisuissa käytetään ledejä. Säädettyjen, oikein suunnattujen ledien avulla pystytään säästämään valaistussähköä jopa 50–60 % verrattuna perinteiseen loistelamppu- ja monimetallilamppuvalaisimilla toteutettuun myymälävalaistukseen. Siirtyminen ledivalaistukseen pienentää valaistuksen sähkönkulutusta noin 40 kWh/m², ja säästöä syntyy noin 5 000–50 000 euroa vuodessa kaupan koosta riippuen.

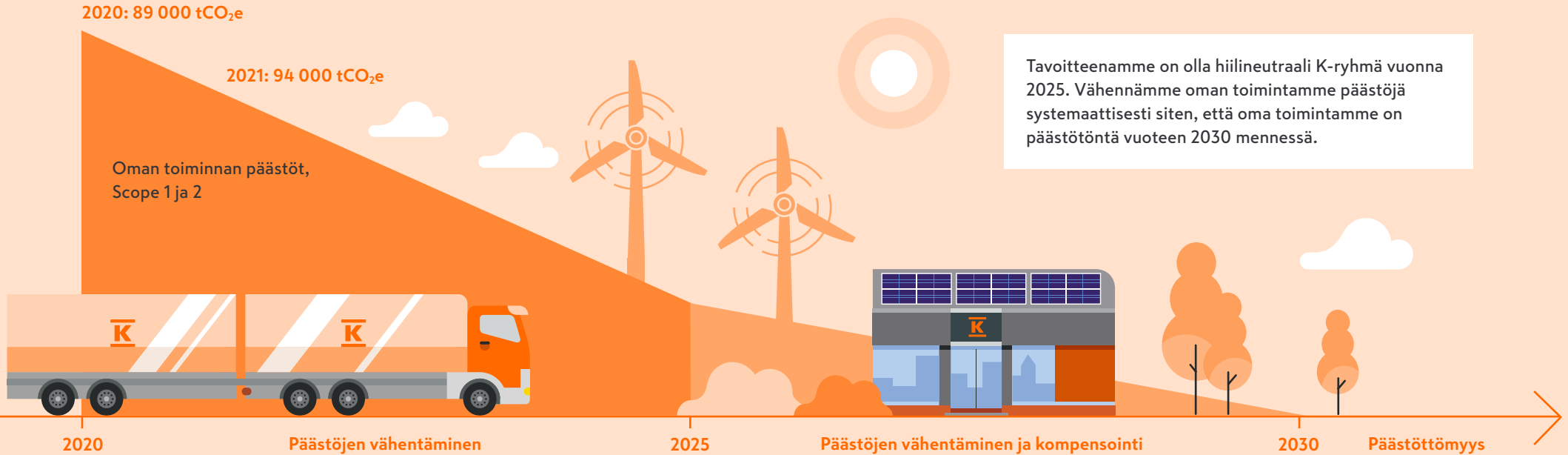
4. AURINKOVOIMA

Aurinkovoima on oiva energiamuoto kaupan sähkön lähteeksi, koska ruokakauppojen sähkönkulutus on suurimmillaan kesällä, jolloin kaupat ja niiden kylmlaitteet vaativat paljon sähköä jäädyttämiseen.

K-ruokakauppoihin asennettujen aurinkopaneelien sähköntuotto on noin 10–15 % kaupan sähkön vuosikulutuksesta. Aurinkoisena kesäpäivänä aurinkoenergialla voidaan kattaa jopa 60 % ruokakaupan sen hetkisestä sähkönkulutuksesta.

Vuonna 2021 aurinkovoimalla tuotettiin yhteensä 7,7 GWh sähköä K-ruokakauppojen omaan käyttöön. Vuoden 2021 lopussa käytössä olevien 44 aurinkovoimalamme vuotuinen yhteenlaskettu teho oli 13,5 MWp ja sähköntuotantokapasiteetti noin 11 GWh.

OMAN TOIMINNAN PÄÄSTÖT KOHTI NOLLAA

Vuoden 2021 saavutuksia

- 44 aurinkovoimalan tuotanto yhteensä 7,7 GWh
- Energianerokas lämmönerätysjärjestelmä 26 K-ruokakaupassa
- EU:n F-kaasuasetuksen määräykset täyttyviä ja luonnonmukaisia kylmäaineita käyttäviä kauppoja oli 323
- Analytiikan hyödyntäminen energiankulutuksen seurannassa
- Ledit kauppojen valaistuksessa
- Kaksi täyssähkökuorma-autoa ja kaksi biokaasuautoa

Tavoitteita 2022-2025

- Hiilineutraali ruokakauppa -toimintamallin laajentaminen
- Biopolttoaineisiin siirtyminen kuljetuksissa vuodesta 2023 alkaen
- Tuulivoiman hankintaa uudesta tuulivoimapuistosta Suomesta vuodesta 2023 alkaen
- Vähäpäästöinen kaukolämpö
- Myös muiden toimintamaiden sähkö 100 % uusiutuvaa

Päästöjen vähentäminen

Raportoimme toiminnastamme aiheutuvat suorat ja epäsuorat (Scope 1, 2 ja 3) kasvihuonekaasupäästöt **GHG Protocol** -standardin mukaisesti.

SUORAT JA EPÄSUORAT

KASVIHUONEKAASUPÄÄSTÖT (SCOPE 1, 2 JA 3)

305-1 305-2 305-3

Scope 1

Scope 1 -päästömmme aiheutuvat Keskon hallinnoimien kiinteistöjen lämmitykseen ja Keskon hallinnoimiin kuljetuksiin käytetyn polttoaineen kulutuksesta.

Kiinteistöjen lämpöenergia tuotetaan osittain itse maakaasulla ja öljyllä.

Suomessa päivittäistavarakaupan kuljetuksiamme hallinnoi Kesko Logistiikka. Suurin osa muiden toimintamaiden kuljetuksista on ulkoistettu. Raportoimme muiden toimintamaiden oman logistiikan päästöt Ruotsista ja Puolasta.

Scope 2

Scope 2 -päästömmme aiheutuvat ostoenergian tuotannosta eli Keskon hankkiman sähkön, Keskon käyttämän sähkön ja Keskon hallinnoimissa kiinteistöissä kulutetun kaukolämmön tuotannosta.

 Lue myös uusiutuvasta sähköstä ja energiatehokkuudesta

SUORAT JA EPÄSUORAT KASVIHUONEKAASUPÄÄSTÖT (SCOPE 1 JA 2)

Tonnia CO ₂ -ekv	2021	2020
Suorat (Scope 1)	38 010	38 538
Suomi	36 606	37 394
kuljetukset (Kesko Logistiikka)	33 934	34 850
lämmön omatuotanto (maakaasu ja öljy)	2 672	2 544
Muut toimintamaat ¹	1 404	1 144
kuljetukset (Ruotsi ja Puola)	351	292
lämmön omatuotanto (maakaasu ja öljy)	1 053	852
Epäsuorat (Scope 2)	56 162	50 474
Suomi	52 587	46 536
ostettu sähkö (hankintaperusteinen)	0	0
ostettu sähkö (sijaintiperusteinen) ²	72113	77 884
ostettu kaukolämpö (sijaintiperusteinen)	52 587	46 536
Muut toimintamaat ¹	3 575	3 938
ostettu sähkö (sijaintiperusteinen)	2 903	3 232
ostettu kaukolämpö (sijaintiperusteinen)	672	706
Yhteensä	94 172	89 012
Suomi, Scope 1 ja 2 yhteensä	89 193	83 930
Muut toimintamaat, Scope 1 ja 2 yhteensä	4 979	5 082

¹ GHG Protocol -standardin mukaisesti Suomen sähkökulutukselle on raportoitu sijaintiperusteinen päästöluku. Yhteenlasketuissa päästöluvuissa käytetään hankintaperusteista lukua.

Vuoden 2020 ensimmäiset kuukaudet olivat poikkeuksellisen tai ennätysellisen lauja lähes koko Suomessa lukuun ottamatta Keski- ja Pohjois-Lappia. Sen sijaan vuoden 2021 ensimmäisten kuukausien lämpötilat olivat tyypillisiä eli lähellä pitkän ajan keskiarvoa. Lisäksi joulukuu 2021 oli selvästi tavanomaista kylmempi. Tästä johtuen kaukolämmitysenergiaa tarvittiin vuonna 2021 noin 53 GWh enemmän kuin vuonna 2020. Tämä lisääntynyt energiantarve aiheutti Scope 2 -päästöihin vastaavasti kasvua noin 6 000 tonnia CO₂-ekv. Lähde: <https://www.ilmatiiteenlaitos.fi/vuositilastot>

Scope 3

Epäsuorat Scope 3 -päästömme syntyvät myytävien tuotteiden ja palveluiden elinkaaren aikaisista päästöistä, kuten raaka-aineiden alkutuotannosta, tuotteiden valmistuksesta, pakkauksista, kuljetuksista ja tuotteiden käytöstä. Lisäksi epäsuoria päästöjä aiheuttavat esimerkiksi asiakkaidemme kauppamatkat, henkilöstömme työ- ja liikematkat, jätteidemme loppukäsittely sekä hankkimamme energian tuotannon ja jakelun häviöistä aiheutuneet päästöt.

Suurimmat epäsuorat päästömme aiheutuvat myytävien tuotteiden tuotannosta (72 %) ja niiden käytöstä (24 %).

KASVIHUONEKAASUJEN PÄÄSTÖINTENSITEETTI

305-4

Scope 1 ja 2 -kasvihuonekaasujen päästöintensiteetti lasketaan liikevaihtoon (2021: 11 300 milj. euroa) ja keskimääräiseen henkilölukumäärään (2021: 14 232 henkilöä) suhteutettuna.

Scope 1 ja 2 -kasvihuonekaasujen päästöintensiteetti

	2021	2020
Liikevaihtoon suhteutettuna (tonnia CO ₂ -ekv/milj. €)	8,3	8,3
Henkilölukumäärään suhteutettuna (tonnia CO ₂ -ekv/hlö)	6,6	6,3

MUUT EPÄSUORAT KASVIHUONEKAASUPÄÄSTÖT (SCOPE 3)

Tonnia CO ₂ -ekv	2021	2020
Upstream		
Ostetut tuotteet ja palvelut	5 566 000	5 897 900
Pääomahyödykkeet (rakennukset)	4 700	5 500
Hankitun energian epäsuorat päästöt (muut kuin Scope 1 ja Scope 2)	21 100	19 000
Tuotteiden kuljetus ja jakelu ¹	8 000	10 800
Jätteet	5 700	6 100
Liikematkat ¹	700	900
Työmatkaliikenne ¹	15 400	11 500
Downstream		
Asiakkaiden kauppamatkat ¹	132 500	136 000
Myytyjen tuotteiden käyttö	1 873 000	1 560 300
Myytyjen tuotteiden loppukäsittely	56 100	47 800
K-kauppias-toiminta	41 500	40 900

¹Laskentaraja: Suomi

Typen ja rikin oksidit sekä muut merkittävät päästöt ilmaan

305-7

Hallinnoimiemme kiinteistöjen käyttämän sähkö- ja lämpöenergian päästöt Suomessa vuonna 2021 olivat:

- NO_x-päästöt: 277 tonnia (2020: 246 tonnia)
- SO₂-päästöt: 235 tonnia (2020: 209 tonnia)
- Ydinvoimalla tuotetun sähkön radioaktiivisen jätteen määrä: 0,45 tonnia (2020: 0,4 tonnia)

Kuljetustemme pienhiukkaspäästöt Suomessa vuonna 2021 olivat:

- NO_x-päästöt: 11 tonnia (2020: 10 tonnia)
- SO₂-päästöt: 0,1 tonnia (2020: 0,1 tonnia)

KANNUSTAMME KOKO ARVOKETJUA PÄÄSTÖVÄHENNYKSIIN

Epäsuorat Scope 3 -päästöt syntyvät myytävien tuotteiden ja palveluiden elinkaaren aikaisista päästöistä, kuten raaka-aineiden alkutuotannosta, tuotteiden valmistuksesta, pakkauksista, kuljetuksista ja tuotteiden käytöstä.

MYYMIEMME TUOTTEIDEN TUOTANNON PÄÄSTÖT

Tavoitteenamme on, että 2/3:lle suorien tavarantoimittajien päästöistä tulee olla asetettuna tieteeseen perustuvat vähennystavoitteet vuoteen 2025 mennessä. Kutsumme tavarantoimittajamme tekemään päästövähennyksiä ja raportoimaan niistä. Edistämme kestävien tuotteiden myyntiä. Vuonna 2021 kestäväksi luokittelemiemme tuotteiden osuus päivittäistavara-kaupan liikevaihdosta oli noin 34 %.

noin **5,6 milj. tCO₂e**

ASIAKKAIDEN KAUPPAMATKOJEN PÄÄSTÖT

Asiakkaiden kauppatmatkoista aiheutuvat päästöt ovat Keskolle merkittävä epäsuorien päästöjen lähde. Lähikauppaverkosto, verkkokauppa ja kaupan lisäpalvelut vähentävät asiakkaiden liikkumisesta aiheutuvia päästöjä.

noin **0,1 milj. tCO₂e**

MYYMIEMME TUOTTEIDEN KÄYTÖN JA LOPPUKÄSITTELYN PÄÄSTÖT

Kannustamme asiakkaitamme pienentämään ympäristövaikutuksiaan ja autamme heitä siinä muun muassa palveluilla, valikoimilla ja tarjoamalla tietoa.

noin **1,9 milj. tCO₂e**

Science Based Targets

305-5

Vuonna 2017 asetimme ensimmäisenä suomalaisena yrityksenä Science Based Targets -aloitteen (SBTi) hyväksymät tieteeseen perustuvat kahden asteen mukaiset päästövähennystavoitteet. Marraskuussa 2021 Science Based Targets -aloite hyväksyi päivitetty, tiukemmat tieteeseen perustuvat päästövähennystavoitteemme, joilla sitoudutaan rajoittamaan ilmaston lämpeneminen 1,5 asteeseen.

Keskon päivitetty tieteeseen perustuvat päästövähennystavoitteet ovat:

- Kesko on sitoutunut vähentämään oman toimintansa absoluuttisia päästöjä (Scope 1 ja Scope 2) 90 %:lla vuoteen 2030 mennessä vuoden 2020 lähtötasoon verrattuna.

- Kesko on sitoutunut siihen, että 67 % sen tavarantoimittajista ja palveluntuottajista (ostojen perusteella) asettaa tieteeseen perustuvat päästövähennystavoitteet vuoteen 2026 mennessä.
- Lisäksi Kesko on sitoutunut vähentämään myytyjen tuotteiden käytönaikaisia absoluuttisia päästöjä (Scope 3) 17 %:lla vuoteen 2026 mennessä vuoden 2020 lähtötasoon verrattuna.

Keskeisiä keinoja päästövähennystavoitteisiin pääsemiseksi ovat 100 % uusiutuvan energian käyttö, energiatehokkuuden parantaminen ja biopolttoaineisiin siirtyminen kotimaan kuljetuksissa.

Tässä vuosiraportissa raportoimme vielä kahden asteen mukaisten päästövähennystavoitteiden etenemistä, koska päivitetty 1,5 asteen mukaiset tavoitteet hyväksyttiin vasta loppuvuodesta 2021.

SCIENCE BASED TARGETS

TAVOITE

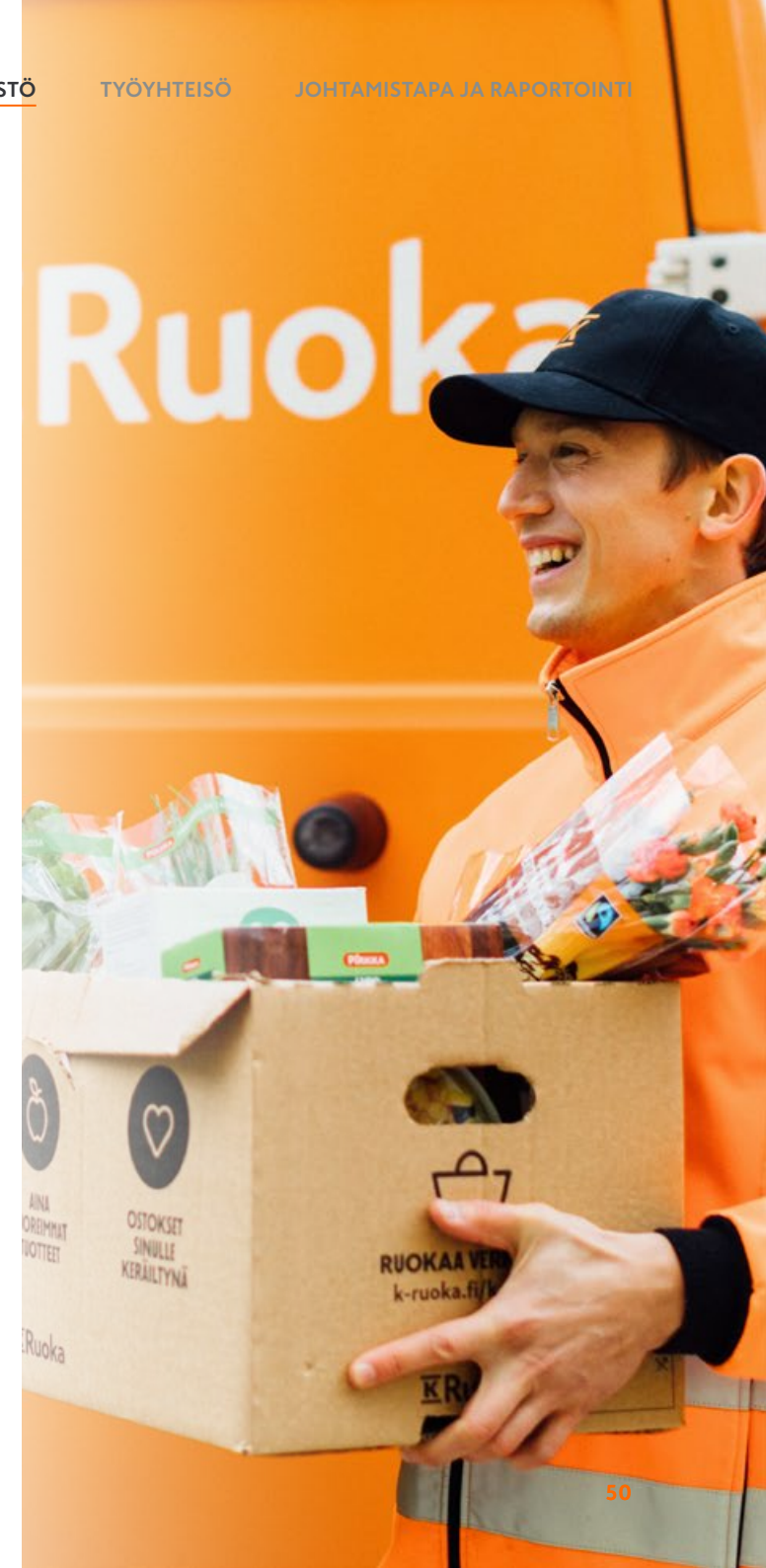
Olemme sitoutuneet vähentämään suoria ja epäsuoria päästöjä (Scope 1 ja 2) 18 % vuoteen 2025 mennessä vuoden 2015 tasosta.

Olemme sitoutuneet vähentämään toimitusketjusta aiheutuvia päästöjä (Scope 3) siten, että 90 % Keskon suurimmista tavarantoimittajista asettaa omat päästötavoitteensa vuoteen 2025 mennessä.

SAAVUTUKSET 2021

Scope 1 ja 2 -päästöt vähentyivät 16,5 % lähtötasoon verrattuna.

Keskon vuoden 2021 suurimmista tavarantoimittajista 64,8 % oli asettanut omat päästötavoitteensa.

Logistiikka

Kesko Logistiikan tavoitteena on hiilineutraali toiminta vuoteen 2030 mennessä. Vähennämme Kesko Logistiikan päästöjä pitkäjänteisellä työllä:

- Uudistamme kuljetuskalustoa, hyödynnämme uusiutuvia polttoaineita sekä lisäämme sähkörekkojen käyttöä teknologian kehittyessä. Vuonna 2020 otimme koekäyttöön ensimmäiset kaksi täyssähkökuorma-autoa pääkaupunkiseudun kuljetuksissa.
- Logistinen tehokkuus: keskitetty jakelu, reittioptimointi ja korkeat kuormien täyttöasteet
- Tehokas paluulogistiikka: kuljetamme paluukuljetuksena hankintakuormia, kaupoista palautuvia kuljetusalustoja sekä kierrätettäviä lavoja, rullakoita, pahvia, pulloja ja tölkkejä
- Taloudellisen ajotavan koulutus: kaikki yli 500 Kesko Logistiikan sopimuskuljettajaa on koulutettu

Onninen kehittää jatkuvasti logistisia ratkaisujaan ympäristöystävällisemmiksi. Uusimpana hankkeena Onninen aloitti vuonna 2021 toimitukset asiakkailleen biokaasulla toimivilla kuorma-autoilla. Uuteen kalustoon tankattava biokaasu on peräisin Gasumin biokaasulaitokselta, jossa uusiutuvaa polttoainetta valmistetaan muun muassa K-kauppojen syömäkelvottomasta biojätteestä.

Liikennekäytössä biokaasulla voidaan vähentää polttoaineen elinkaarenaikaisia kasvihuonekaasupäästöjä jopa 90 prosenttia verrattuna fossiilisiin polttoaineisiin.

Lisäksi Onninen on käyttänyt asiakaspakettien toimitukseen sähköavusteista rahtipyörää Helsingin kantakaupungin alueella.

Myytävien tuotteiden päästövähennykset

Ylivoimaisesti suurimmat epäsuorat päästömme aiheutuvat myytävien tuotteiden tuotannossa ja tuotteiden käytön aikana. Näihin päästöihin voidaan vaikuttaa vähäpäästöisempien tuotteiden ja palveluiden valikoimalla sekä asiakasviestinnällä.

Olemme määritelleet toimialakohtaiset **kestävät tuotteet** ja edistämme niiden myyntiä.

RUOKAVALINTOJEN YMPÄRISTÖVAIKUTUKSET

Vähentämällä eläinperäisten tuotteiden kulutusta ja kotona syntyvää ruokahävikkiä kotitaloudet voivat vaikuttaa ruokavalintojensa ympäristövaikutuksiin.

Kannustamme asiakkaitamme pienentämään ostotensa hiilijalanjälkeä. Tarjoamme K-Ostokset-palvelussa hiilijalanjälkimitarin, joka antaa tuoteryhmätasoisista tietoa asiakkaan ostoskorin hiilijalanjäljestä.

Tarjoamme laajan kasvipohjaisten tuotteiden valikoiman ja **kannustamme asiakkaitamme lisäämään kasvisten käyttöä.**

ASUMISEN RATKAISUJA

Rakentamisen ja talotekniikan kauppa tarjoaa kuluttajille ja yritysasiakkaille laajojen tuotevalikoimien lisäksi

asiantuntevaa palvelua energiatehokkuuden parantamiseksi rakennus- ja remontointihankkeissa. K-Raudalla on maksuton Remonttineuvonta-palvelu, josta saa energiansäästöön, remontointiin ja korjaustöihin liittyviä neuvoja.

SÄHKÖAUTOJEN SUOSIO KASVAA

Vuonna 2021 K-ryhmän autotoimialan mallistossa oli 26 (2020: 28) ladattavaa hybridiautomallia (PHEV) ja 16 (2020: 12) täyssähköautoa sekä 11 (2020: 11) maa- tai biokaasua polttoaineenaan käyttävää autoa (henkilö- ja pakettiautot). Vuonna 2021 Volkswagenin, Audin, SEATin, CUPRAn, Porschen ja Bentley'n ladattavien hybridien rekisteröinnit Suomessa kasvoivat 106,0 % ja täyssähköautojen rekisteröinnit kasvoivat 133,6 % vuoteen 2020 verrattuna. Maa- tai biokaasua käyttävien autojen rekisteröinnit laskivat 62,2 % vuoteen 2020 verrattuna.

Olemme rakentaneet K-ryhmän kauppojen yhteyteen laajan sähköautojen latauspisteverkoston edistääksemme siirtymää sähköistyvään autoiluun.

Vuoden 2021 lopussa K-Lataus-verkostoon kuului kaikkiaan 99 asemaa, joissa on yhteensä 142 pika- ja 314 peruslatauspistettä. Näistä muodostuu Suomen suurin pikalatausverkosto, jonka rinnalla tarjotaan myös peruslatausta. Lisäksi yhdessä IONITY:n kanssa tarjoamme kolme huipputehokasta suurteholatausasemaa. K-Lataus-asemien käyttämä sähkö on suomalaisella tuulivoimalla tuotettua sähköä.

Asiakkaiden kauppamatkat

Asiakkaiden kauppamatkoista aiheutuvat päästöt ovat Keskolle merkittävä epäsuorien päästöjen lähde. Suurin osa kauppamatkoista kuljetaan autolla.

Tarjoamme Suomen kattavimman ja palvelevimman lähikauppaverkoston. Kun lähikaupasta löytyy sen asiakaskunnalle sopiva valikoima, etenkin kaupungeissa kauppamatkat lyhenevät ja ne voidaan kulkea useammin kävellen, pyörällä tai julkisilla kulkuneuvoilla. Kaupan lisäpalvelut vähentävät asiakkaiden liikkumisesta aiheutuvia päästöjä, kun kauppakäynnin yhteydessä voi hoitaa useita asioita. Lisääntyvä verkkokauppa vähentää myös asiakkaiden kauppamatkoja.

Henkilöstön työmatkaliikkuminen

Haluamme tukea henkilöstöämme liikkumaan työmatkansa terveyttä edistävällä ja ympäristöä huomioivalla tavalla: pyöräillen, kävellen, juosten tai julkisella liikenteellä.

Päätoimitalomme K-Kampuksen pysäköintihallissa on erillinen polkupyöräparkki ja erityisesti työmatkaliikkuja varten suunnitellut suihku-, pukuhuone-, kuivaushuone- ja pyöränhuoltotilat.

K-Kampuksen sijainti hyvien julkisten liikenneyhteyksien varrella mahdollistaa henkilökunnan ja vierailijoiden saapumisen julkisilla liikennevälineillä. Kesko tarjoaa henkilöstölleen työsuhde-edun, jota voi käyttää julkisen liikenteen matkalipun maksamiseen.

Liikematkat

Koronapandemian johdosta työmatkoja oli myös vuonna 2021 vähän, ja etäneuvottelut säilyivät keskeisenä osana toimistotyöntekijöidemme arkea. Henkilökuntamme lentämistä työmatkoista kertyi 0,8 miljoonaa lentomailia vuonna 2021 (2020: 1,2 milj.).

Työpäivän aikana tehtäville työasiemmatkoille K-Kampuksen henkilöstöllä on käytössään 10 yhteiskäyttöpolkupyörää, joista osa on sähköpolkupyöriä.

Päätoimitalollamme on yhteiskäytössä neljä K-Kampus-autoa, joista kaksi on sähköautoja, yksi on kaasu-bensiinihybridi ja yksi on tila-auto.

Vesi

303-1

Merkittävimmät vedenkulutuksemme vaikutukset syntyvät niiden myytävien tuotteiden kautta, jotka ovat peräisin veden niukkuudesta tai saastumisesta kärsiviltä alueilta. Melkein puolet (47 %) suomalaisten vesijalanjäljestä on ulkomailla, sillä tuontituotteiden kulutus ja niihin liittyvät piilovesivirrat ovat suuret.

HANKINTAKETJUN VESIRISKI

Kaikki Suomeen maahantuomamme omien tuotemerkkien hedelmät ja vihannekset ovat GlobalGAP-sertifioituja. Hyvän maataloustuotannon GlobalGAP-sertifiointin ympäristövaatimukset sisältävät vaatimuksen hyvästä veden käytöstä. Hankkimamme suomalaiset hedelmät ja vihannekset täyttävät Kotimaiset Kasvikset -laatusertifiointin vaatimukset.

Tavoitteenamme on tunnistaa vesiriskin kannalta kriittisiä tuotteita. Vesiriskinarvioinnilla tunnistamme tuotteiden toimitusketjussa valuma-alueet, joissa on merkittäviä veden niukkuuden tai saastumisen ongelmia. Vesiriskinarviointien tuloksia käytetään toimenpiteiden suunnitteluun.

Olemme tehneet vesiriskinarvioinnin avokadojen hankinnastamme WWF:n Water Risk Filter -työkalulla. Selvityksen pohjalta painotamme hankintaa yhä vahvemmin alueille, joilla vesiriski on vähäisempi.

KIINTEISTÖJEN VEDENKULUTUS

303-5

Keskon hallinnoimat kiinteistöt käyttävät kunnallista vedenjakelua kaikissa toimintamaissa. Keskon toiminnasta syntyvä jätevesi menee kunnalliseen viemäriverkostoon.

VEDENKULUTUS MAITTAIN

m ³	2021	2020
Suomi*	1 164 261	980 099
Ruotsi	7 978	8 191
Norja	13 108	9 317
Viro	1 464	1 599
Latvia	767	883
Liettua	308	302
Puola	4 197	2 695
Kaikki yhteensä	1 192 083	1 003 086

*Vuosien 2020 ja 2021 lukemat eivät ole vertailukelpoisia, koska Kespron tytäryhtiö Kalatukku E. Eriksson Oy on otettu mukaan vuoden 2021 kulutuslukuun.

Luonnon monimuotoisuus

Luontokato on noussut ilmastonmuutoksen rinnalle merkittäväksi globaaliksi uhaksi. Luontokato ja ilmastonmuutos edellyttävät pitkälti samoja toimia: elämäntapoja on muutettava kestävämmiksi.

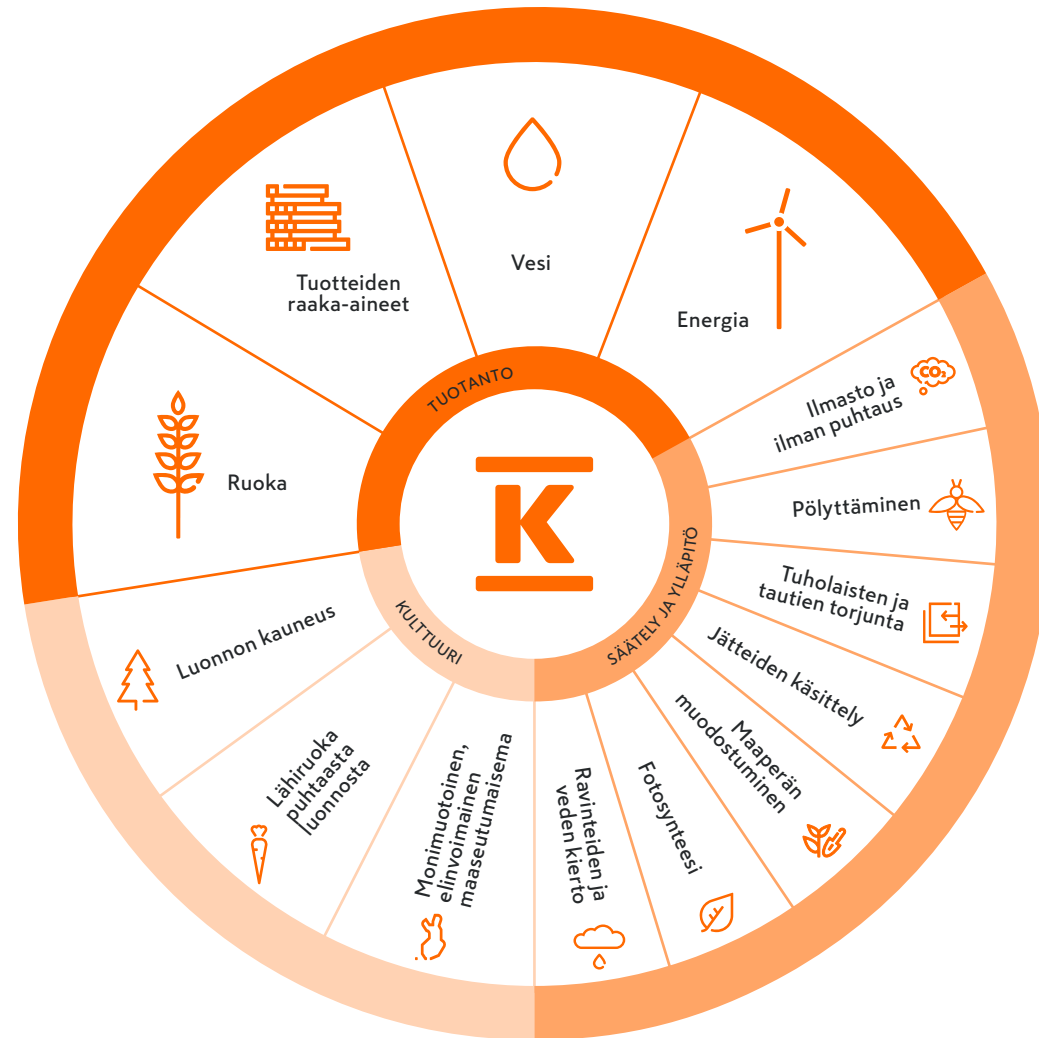
Me K-ryhmässä olemme tunnistaneeet biodiversiteettiin liittyvät sidoksemme, vaikutuksemme ja mahdollisuutemme. Ymmärrämme kaupan alan yrityksenä roolimme luonnon monimuotoisuuden turvaajana ja edistäjänä.

Biodiversiteetin merkityksen kasvu näkyy myös keväällä 2022 julkaistavassa päivitetystä vastuullisuusstrategiassamme. Vahvistamme biodiversiteettityötämme ja valmistelemme toimialakohtaisia tavoitteita luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi.

Tavoitteenamme on ehkäistä luontokatoa omissa toiminnassamme ja arvoketjussamme. Kaiken lähtökohta on toimia kestävästi luonnon monimuotoisuuden hyväksi ja mahdollistaa asiakkaille kestävä elämäntapa – oli kyseessä sitten arjen ruokailu, liikkuminen tai asuminen.

K-ryhmän käyttämät ekosysteemipalvelut

Olemme tehneet ekosysteemipalveluiden arvioinnin tunnistaksemme, mitä luonnon tuottamia palveluita käytämme ja mihin voimme toiminnallamme vaikuttaa. K-ryhmän käyttämiä luonnon tuotantopalveluita ovat ekosysteemien tuottamat hyödykkeet, kuten ruoka, tuotteiden raaka-aineet, energia ja vesi.

Säätely- ja ylläpitopalvelut ovat ekosysteemien prosesseja, joihin elämä maapallolla perustuu. K-ryhmälle keskeisiä prosesseja ovat ilmasto ja ilman puhtaus, pölyttäminen,

tuholaisten ja tautien torjunta, jätteiden käsittely, maaperän muodostuminen, fotosynteesi sekä ravinteiden ja veden kierto.

Luonto tarjoaa myös aineettomia hyötyjä, joita kutsutaan kulttuuripalveluiksi. K-ryhmän hyödyntämiä kulttuuripalveluita ovat muun muassa luonnon kauneus, puhdas luonto ja monimuotoinen, elinvoimainen maaseutumaisema.

HANKINTAKETJU

304-2

Kaupan alan toimijana K-ryhmälle on selvää, että biodiversiteettityössä katse suunnataan oman toiminnan lisäksi valikoimiin. Yksi K-ryhmän biodiversiteettityön keskeisistä tavoitteista on valikoimien rakentaminen siten, että tuotteet ja niiden pakkaukset kuormittavat luonnon monimuotoisuutta mahdollisimman vähän koko elinkaarensa aikana.

Noudatamme kestävän kehityksen linjauksiamme ehkäistäksemme luonnon monimuotoisuudelle aiheutuvaa riskiä hankintaketjuissamme. Luonnon monimuotoisuuden kannalta kriittisiä raaka-aineita hankintaketjuissamme ovat muun muassa kalat ja äyriäiset, puu, palmuöljy, soija, kaakao sekä puuvilla. Puuvillan tuotanto esimerkiksi kuluttaa paljon vettä. Palmuöljyn ja soijan tuotannon leviäminen yhä uusille sademetsäalueille aiheuttaa metsäkatoa ja uhkaa luonnon monimuotoisuutta.

K-ryhmän kalavalikoimat suosivat kestäviä kalakantoja

K-ryhmällä on Suomen suurin MSC-sertifioitujen kala- ja äyriäistuotteiden valikoima. Ensimmäiset MSC-sertifikaatti myönnettiin K-ruokakauppojen kalatiskaalle vuonna 2019. Vuoden 2021 loppuun mennessä 68:lle K-ruokakaupan

kalatiskille oli myönnetty kestävää kalastusta ja vesiviljelyä edistävä MSC- ja ASC-jäljitettävyyssertifikaatti. Jokaisessa K-ruokakaupassa noudatetaan WWF:n Kalaoppaaseen pohjautuva K-ryhmän kala- ja äyriäislinjausta, joka on ollut voimassa jo vuodesta 2008 lähtien.

Olemme mukana Itämeren suojelutyössä

Valikoimissamme on kolme Itämeren ympäristökuormaa pienentävää tuotetta, joiden raaka-aineena tai rehuna käytetään Itämeren runsaita kalalajeja. Kaksi Pirkka-saaristolaiskalapihviä on valmistettu Itämeren hoitokalastetusta lahnasta. Lisäksi Suomessa kasvatetun Pirkka Parhaat Benella -kirjoloheh rehun raaka-aineena käytetään Itämerestä pyydettyä silakkaa ja kilohailia. Ravinteita kierrättämällä vesistöjen fosforikuormitus pienenee ja Itämeren tila paranee.

Lahden alueen K-kauppiat ja Kesko lähtivät vuonna 2020 mukaan tukemaan Vesijärven suojelua.

K-ryhmän tukea kohdennetaan erityisesti Vesijärven petokalaistutuksiin, joilla vähennetään järven rehevöitymistä ja parannetaan edellytyksiä järven virkistyskäyttöön ja kalastusmahdollisuuksiin.

K-ryhmän päätoimitalolla K-Kampuksella on WWF Green Office -sertifikaatti. WWF Green Office -maksuilla tuetaan WWF:n suojelutyötä Itämeren hyväksi.

Vältämme, vähennämme ja kierrätämme muovia

Luomme toimintamalleja, jotka estävät muovin päätyksen vesistöihin ja muualle luontoon. Lue lisää [muovilinjauksestamme](#) ja tavoitteidemme edistymisestä.

ENNALLISTAMME ELINYMPÄRISTÖJÄ

304-3

K-Kalapolut

Vuosina 2017-2021 teimme ympäristöjärjestö WWF:n kanssa laajaa K-Kalapolut-yhteistyötä Suomen uhanalaisten vaelluskalakantojen pelastamiseksi. Kaikki Suomen vaelluskalat ovat uhanalaisia, koska puromme ja jokemme ovat täynnä vaelluksen katkaisevia esteitä, kuten tierumpuja tai vanhoja myllypatoja. Yhteistyön aikana avasimme 27 kutuvaelluksen tiellä ollutta estettä ja teimme 300 kutusoraikkaa talkoohengessä yhdessä paikallisten toimijoiden, maa- ja vesialueenomistajien, K-kauppiaiden ja vapaaehtoisten kanssa. Näin vapautimme yli 100 kilometriä elin- ja kutuympäristöä uhanalaisille vaelluskaloille. Järjestimme yhteistyön aikana 35 K-Kalapolut-talkoot, joihin osallistui yhteensä yli 1 000 vapaaehtoista sekä yli 70 K-kauppaa ja K-kauppiasta.

Kauppapaikat

Rakennamme kauppapaikkoja vain liikekiinteistöille kaavoitetuille alueille. Pilaantuneita maita koskevia tutkimuksia tehdään vuosittain rakennustöiden ja kiinteistökauppojen yhteydessä. Vuonna 2021 Keskolla oli kaksi kohdetta Suomessa, joiden maaperä puhdistettiin kunnostustavoitteiden mukaisesti. Keskolla ei ole omia suojeltuja elinympäristöjä.

KUNNIOITAMME YMPÄRISTÖSÄÄNNÖKSIÄ

304-2

Vuonna 2021 meille ei määrätty merkittäviä sakkoja tai muita seuraamuksia ympäristösäännösten rikkomisesta.

Kalapolut

K-ryhmän ja WWF:n viisivuotinen K-Kalapolut-yhteistyö on oiva esimerkki yrityksen ja ympäristöjärjestön mahdollisuuksista luoda yhdessä uusia toimintamalleja ja edistää luonnon monimuotoisuutta.

300

kunnostettua
kutusoraikkoa

100 km

avattua elin- ja
kutu ympäristöä

1000

talkoolaista

Kaikki Suomen vaelluskalat ovat uhanalaisia, koska puromme ja jokemme ovat täynnä vaelluksen katkaisevia esteitä, kuten tierumpuja tai vanhoja myllypatoja.

KUTEMINEN KUULUU KAIKILLE

K-Kalapolut-yhteistyössä WWF:n kanssa vuosina 2017–2021 avasimme eri puolilta Suomea löytyviä vaelluskalojen nousuesteitä ja kunnostimme kalojen kutusoraikkoja. K-kauppiaiden ja vapaaehtoisten halu lähteä mukaan talkoisiin ylitti kaikki odotukset: talkoissa oli mukana yli 70 K-kauppiasta ja K-kauppaa sekä yli 1 000 vapaaehtoista talkoolaista.

K-Kalapolut-talkoot lisäsivät tietoisuutta vaelluskaloista ja niiden uhanalaistumisen syistä ja tarjosivat ratkaisuja tilanteen korjaamiseksi. Sähkökoekalastusten ja poikastarkkailujen perusteella useista K-Kalapolut-kohteista on löydetty uusia taimenenpoikasia. Monella paikkakunnalla K-Kalapolut-talkoot innostivat paikallisia toimijoita jatkamaan työtä virtavesien kunnostamiseksi.

Lue lisää K-Kalapolut-sivustolta

Kiertotalous ja jätehuolto

Kiertotalouteen siirtyminen vaatii yhä tehokkaampaa materiaalien kiertokulkua. Tarjoamme asiakkaillemme monipuolisia pakkausten, jätteiden ja tavaroiden keräyspalveluita sekä kehitämme innovatiivisia kiertotalouden mukaisia ratkaisuja yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.

PAKKAUS- JA MUOVITAVOITTEET

Pakkauksella on tärkeä rooli tuotteen suojaamisessa, informoimisessa, hävikin ehkäisemisessä ja sen minimoimisessa. Haemme jatkuvasti yhdessä tavarantoimittajiemme ja kumppaniemme kanssa uusia ratkaisuja helposti kierrätettävien ja uudelleenkäytettävien pakkausten saamiseksi tuotteisiimme. Suosimme uusiutuvia pakkausmateriaaleja; kartonkia, paperia, pahvia ja biopohjaisia muoveja.

Vuonna 2020 julkaisemassamme pakkauslinjauksessa asetimme tavoitteeksemme, että vuoden 2025 loppuun

Omien tuotemerkkien pakkaukset

Keskon päivittäistavara-kaupan omien tuotemerkkien pakkausmateriaalit (tonnia)

	2021	2020
Puu- ja paperikuitu	6 130	6 330
Metalli	1 507	1 320
Lasi	1 869	1 820
Muovi	5 488	4 640
Yhteensä	14 994	14 110

→ Lue lisää teoistamme muovin vähentämiseksi

mennessä kaikki omien tuotemerkkien pakkauksemme ovat kierrätettäviä, uudelleen käytettäviä tai biohajoavia. Päivittäistavara-kauppa on omassa pakkausstrategiassaan asettanut tarkemmat tavoitteet ja mittarit kestäväille pakkauskehitystyölle.

Muovilinjauksessamme olemme asettaneet tiukkoja tavoitteita muovin välttämiseksi, vähentämiseksi ja kierrättämiseksi. Tavoitteenamme on vähentää muovin määrää omien tuotemerkkiemme pakkauksissa 20 % vuoden 2025 loppuun mennessä vuoden 2019 lähtötasosta. Vuonna 2021 muovia oli vähennetty vuoden 2019 lähtötasosta 12 % (2020: 8 %). Olemme allekirjoittaneet The New Plastics Economy Global Commitment -sitoumuksen.

Elokuussa 2021 voimaan astuneen SUP-direktiivin eli kertakäyttömuovidirektiivin tavoitteena on vähentää muoviroskaa ympäristössä, etenkin vesistöissä, edistää kiertotaloutta ja yhtenäistää tuotesääntelyä EU:n sisämarkkinoilla. Kertakäyttömuovidirektiivin vaatimukset sisältävät erilaisia toimenpiteitä, kuten markkinarajoituksia, merkintävaatimuksia ja kulutuksen vähentämistarpeita, jotka astuvat voimaan vaiheittain vuosina 2021–2030.

Kertakäyttöisten pakkausten vähentämiseksi ja korvaamiseksi osallistumme VTT:n ja Vaasan Yliopiston 4EverPack-tutkimushankkeeseen yhdessä muiden suomalaisten yritysten kanssa. Hanke kartoittaa erilaisia tapoja toteuttaa pakkausten uudelleenkäyttöä sekä tuottaa puolueetonta tutkimustietoa uudelleenkäytön mahdollisista hyödyistä ja haitoista.

PAKKAUSKEHITYSTYÖLLÄ KOHTI TAVOITTEITA

Vuonna 2021 teimme pakkaus- ja muovilinjauksen mukaisia pakkausmuutoksia yhteensä 49 (2020: 77) päivittäistavara-kaupan omien tuotemerkkien tuotteen pakkaukseen. Vähensimme muovia omien tuotemerkkien pakkauksissa yhteensä 154 (2020: 214) tonnia. Esimerkkejä toimistamme:

- **Vähensimme muovia** pakkausta muuttamalla esimerkiksi kukkien, TexMex-, kattaus- ja vartalonhoitotuotteiden pakkauksissa.
- **Korvasimme fossiilista muovia** kierrätysmuovilla hedelmien, marjojen, vihannesten, juuresten ja pehmapapereiden pakkauksissa. **Lisäsimme biopohjaisen muovin käyttöä** kalatuoteryhmässä.
- **Paransimme pakkausten kierrätettävyyttä** esimerkiksi jogurttipakkausissa.
- **Jatkoimme edelleen selkokielisten, sanallisten lajitteluohjeiden lisäämistä** pakkauksiimme.
- Kespron **pantilliset uudelleenkäytettävät kestonuovilaatikot tulivat käyttöön** kaikissa Kespron asiakastoimituksissa. Kestonuovilaatikoiden avulla **vähennämme pahvilaatikoiden kulutusta** 95 000 kpl vuodessa, mikä tarkoittaa 50 tonnia pahvia vuosisatasolla.

Kesko Logistiikan keskitetyt keräyspalvelut

Vuonna 2021 ohjasimme päivittäistavara kaupamme keskitetyn keräyspalvelun kautta noin 3 714 (2020: 3 649) tonnia pahvia ja noin 140 (2020: 111) tonnia muovia teollisuuteen hyödynnettäväksi.

Kesko Logistiikka toimittaa paluulogistiikkakuormissaan juomapakkauksia ja laatikoita kaupoista uudelleen- ja hyötykäyttöön.

KESKO LOGISTIIKAN PALUULOGISTIIKKA

Tuhatta kpl	2021	2020
Tölkit	102 418	95 203
Kierrätysmuovipullot	71 683	67 044
Kierrätyslasipullot	6 521	6 812
Uudelleenkäytettävät laatikot	21 360	21 560

Kauppojen kiertotaloussopimus Suomessa

Kesko tarjoaa kaikille K-ryhmän ruoka- ja rautakaupoille Suomessa mahdollisuuden osallistua valtakunnalliseen keskitettyyn kiertotaloussopimukseen. Tavoitteena on jätteensynnyn ehkäiseminen, kierrätyksen tehostaminen ja kiertotalouden edistäminen.

Vuoden 2021 lopussa kiertotaloussopimuksen piirissä oli 788 kauppa ja K-ryhmän toimipaikkaa (2020: 664 kpl). Kohteissa syntyvien jätteiden hyötykäyttöaste

oli 100 % (2020: 100 %) ja kierrätysaste 76 % (2020: 75 %). Olemme mukana elintarvikealan materiaalitehokkuussopimuksessa, jonka mukaisena tavoitteenamme oli nostaa kaupan jätteiden kierrätysaste 78 %:iin. Jäimme tavoitteesta kaksi prosenttiyksikköä johtuen heinäkuussa 2021 voimaan tulleen uuden jätelain aiheuttamasta muutoksesta jätteen kierrätysasteen laskentatavassa. Muutoksen jälkeen prosenttiin lasketaan kierrätyslaitoksista kierrätykseen ja uudelleenkäyttöön ohjautuvat virrat, kun aikaisemmin mukaan laskettiin laitokseen sisään menneet virrat.

Kehitämme kiertotalousratkaisuja

Kehitämme aktiivisesti yhteistyökumppaneidemme kanssa ratkaisuja, joissa hyödynnetään esimerkiksi tuotannon sivuvirtoja tai ruokahävikkiä.

KERÄYSPALVELUITA ASIAKKAILLE SUOMESSA

301-3

K-ruokakauppojemme yhteydessä oli 407 (2020: 409) kuluttajapakkausten (kuitu, lasi, metalli) keräykseen tarkoitettua Rinki-ekopistettä vuoden 2021 lopussa. Muovia kerättiin 229 (2020: 229) ekopisteessä.

Kauppojemme yhteydessä otettiin vastaan asiakkaiden palauttamia pantillisia juomapakkauksia, paristoja ja akkuja, SER-jätettä ja käytöstä poistettuja vaatteita.

Asiakkaiden keräyspisteisiimme palauttamat pakkaukset ja tavarat Suomessa

	2021	2020
Pantilliset tölkit (milj. kpl)	438	414
Pantilliset kierrätysmuovipullot (milj. kpl)	186	164
Pantilliset kierrätyslasipullot (milj. kpl)	36	36
Paristot ja akut (tonnia)	479	462
SER-jäte (tonnia)	186	177

JÄTTEET HYÖTYKÄYTTÖÖN

306-2

Tavoittemme on minimoida jätteen synty kaikessa toiminnassa ja toimittaa kaikki jätteet hyötykäyttöön.

Jätteet kaikissa toimintamaissa

Tonnia	2021	2020
Ei-vaarallinen jäte	22 636	23 201
Kierrätykseen/hyötykäyttöön	21 917	22 532
Kaatopaikalle	719	669
Vaarallinen jäte	1 633	1 476
Kierrätykseen/hyötykäyttöön	1 481	966
Vaarallisen jätteen käsittelyyn	152	510
Jätteet yhteensä	24 269	24 677

Jätteiden hyötykäyttöasteet

Suomessa Keskon jätetilastot kattavat pääosin varastotoimintoja, kun taas muissa maissa valtaosa tilastoiduista jätteistä syntyy vähittäiskaupassa. Hyötykäyttöasteeseen on laskettu mukaan kaikki jätteet paitsi kaatopaikalle menevät jätteet. Jätteiden käsittelytavan on määritellyt jätehuolto-yhtiö.

Vuonna 2021 tilastoidun jätehuollon hyötykäyttöaste Suomessa oli lähes 100 % ja muissa toimintamaissa 93 % (sisältää vaarallisen jätteen käsittelyn).

Jätteet: Suomi, Ruotsi ja Norja

Tonnia	Suomi		Ruotsi		Norja	
	2021	2020	2021	2020	2021	2020
Ei-vaarallinen jäte	15 041	15 564	2 901	3 666	3 497	3 116
Kierrätykseen/hyötykäyttöön	14 973	15 561	2 682	3 410	3 432	2 993
Kaatopaikalle	68	3	219	256	65	123
Vaarallinen jäte	515	526	136	235	957	692
Kierrätykseen/hyötykäyttöön	500	297	0	2	957	647
Vaarallisen jätteen käsittelyyn	15	229	136	233	0	45
Jätteet yhteensä	15 556	16 090	3 037	3 901	4 454	3 808
Hyötykäyttö-%	99,57	99,98	93	93	99	97

Jätteet: Viro, Latvia ja Liettua

Tonnia	Viro		Latvia		Liettua	
	2021	2020*	2021	2020	2021	2020
Ei-vaarallinen jäte	345	267	41	91	46	42
Kierrätykseen/hyötykäyttöön	287	267	0	70	46	21
Kaatopaikalle	58	0	41	21	0	21
Vaarallinen jäte	1	3	0	0	6	3
Kierrätykseen/hyötykäyttöön	0	0	0	0	6	3
Vaarallisen jätteen käsittelyyn	1	3	0	0	0	0
Jätteet yhteensä	346	270	41	91	52	45
Hyötykäyttö-%	83	100	0	77	100	53

*Vuoden 2020 jäteluvut päivitetty vastaamaan kaikkia toimipaikkoja eikä ainoastaan keskusvarastoa.

Jätteet: Puola

Tonnia	Puola	
	2021	2020
Ei-vaarallinen jäte	765	531
Kierrätykseen/hyötykäyttöön	497	286
Kaatopaikalle	268	245
Vaarallinen jäte	18	17
Kierrätykseen/hyötykäyttöön	18	17
Vaarallisen jätteen käsittelyyn	0	0
Jätteet yhteensä	783	548
Hyötykäyttö-%	66	55

Vähennämme ruokahävikkiä

Tavoitteenamme on jatkuvasti vähentää K-ryhmän ruokahävikkiä. Saavutimme aikataulussa tavoittemme vähentää ruokahävikkiä vuoden 2016 tasolta vähintään 13 % vuoden 2021 loppuun mennessä. Vuoden 2021 lopussa K-ruokakauppojen ruokahävikki oli vähentynyt 13 %.

Käynnistimme K-ruokahävikkitiekartan valmistelun keväällä 2021. Tavoitteenamme on systematisoida ruokahävikityötä ja löytää uusia toimenpiteitä ruokahävikin vähentämiseksi.

ENNALTAEHKÄISEMME HÄVIKKIÄ

Tärkeimmät keinot hävikin ennaltaehkäisyyn ovat valikoimahallinta, täydennysten hallinta ja johtamiskäytännöt. Valikoimahallinnan, saldohallinnan, ennuste- ja tarvesuunnittelun ja raportointityökalujen lisäksi käytössä olevia keinoja ovat tehokas kuljetus- ja myymälälogistiikka, omavalvontajärjestelmä sekä henkilökunnan koulutus.

Kaikkien hävikkiä ehkäisevien keinojen kehitystyöhön panostetaan jatkuvasti. Pakkausominaisuuksien optimointi ja jatkuva kehitys ovat myös tärkeässä roolissa hävikin vähentämisessä.

Ruokahävikkihierarkian lukuja

	2021
Punalaputettujen tuotteiden myynnin kappalemäärä	37 milj. kpl
Varastolta myyntiin kelpaamattomien hedelmien hyödyntäminen	40 000 kg
Lahjoitukset ruoka-apuun	+ 2,3 %
Niiden kauppojen lukumäärä, joista kerätystä biojätteestä tehdään biokaasua	n. 400

K-ryhmän ruokahävikkihierarkia

Kaupassa

K-ruokakaupat voivat myydä tuotteita alennetuilla hinnoilla niiden parasta ennen -päiväyksen tai viimeisen käyttöajankohdan lähestyessä. Joka neljännessä K-ruokakaupassa on erillinen hävikkihylly (lähde: hävikkikysely K-ruokakaupoille 2021). Osassa kaupoissa hävikkihylly on nimettynä Last Chance -hyllyksi. Tämä toimintatapa on tunnistettu yhdeksi hyvistä malleista vähentää kauppojen ruokahävikkiä. Erillisistä hävikkihyllyistä myydään erityisesti lihaa, lihajalosteita, valmisruokaa, maitotaloustuotteita ja kalaa.

Vuonna 2021 K-ruokakauppojen punalaputettujen tuotteiden myynti kappaleissa kasvoi 12 %. Kappalemäärällisesti suosituimmat punalaputetut tuoteryhmät olivat leipä, valmisruoka, liha, jogurtit, vanukkaat ja maitovalmisteet sekä palvelutiskin tuotteet.

K-kaupoissa pohditaan paljon, miten hyödynnetään omaa hävikkiä uusiksi lisäarvotuotteiksi. K-ruokakaupoissa on myynnissä esimerkiksi hävikkiolutta, hävikkismoothien aineksia, erilaisia hävikkikasseja, sinkkubanaaneja ja uusia innovaatioita, kuten sushispydäriä ja hävikkibanaaneista valmistettua banaanikakkua tai -jäätelöä. Osassa K-ruokakaupoissa on käytössä digitaalisia ratkaisuja, kuten ResQ Club -hävikkiruokasovellus.

Ruokalahjoitukset

Vuonna 2021 K-ruokakauppojen lahjoitukset järjestöille kasvoivat 2,3 % edelliseen vuoteen verraten. Yli 90 % K-ruokakauppiaista lahjoittaa elintarvikekelpoisia myynnistä poistettuja tuotteita paikallisille hyväntekeväisyysjärjestöille. Eniten ruoka-apua lahjoitetaan kirkollisille toimijoille, joille päätyy yli kolmannes ruoka-avusta.

Keskusvarastolla

Hedelmien ja vihannesten varastointitoiminnoissa syntyy ajoittain hävikkiä. Hevi-tuotteisiin saattaa tulla kolhuja matkalla varastolle, osa taas ei mahdu vaadittuihin ulkonäköstandardeihin. Tällaiset syömäkelpoiset, mutta myyntiin kelpaamattomat hevi-tuotteet ovat erinomaista raaka-ainetta esimerkiksi mehuille, joten aloitimme vuonna 2020 yhteistyön mehunvalmistaja Thrstyn kanssa. Hyvis-mehu Keskon keskusvaraston hevi-hävikistä tuli K-ruokakauppoihin marraskuussa 2020, ja olemme hyödyntäneet mehun valmistuksessa tähän mennessä jo yli 60 000 kilon edestä myyntiin kelpaamattomia tuotteita.

Ruokahävikistä biokaasua

Teemme Gasumin kanssa yhteistyötä, jossa K-ruokakauppojen syömäkelttomasta ruokahävikistä valmistettua biokaasua hyödynnetään energiana uusien Pirkka-tuotteiden valmistuksessa. Toimintamallissa on mukana kolme Pirkka-tuotteiden valmistajaa, noin 400 K-ruokakauppaa ja Kesko Logistiikan keskusvarasto. Vuonna 2021 noin 5 753 tonnista (2020: 5 900) biojätettä valmistettiin noin 4 290 MWh (2020: 4 400) biokaasua. CO₂-päästöjä vähennettiin maakaasuun verrattuna 854 tonnia (päästökerroin 199 g CO₂/kWh) ja polttoöljyyn verrattuna 1 094 tonnia (päästökerroin 255 g CO₂/kWh).

K-ruokakauppojen ruokahävikki

	2021	2020
K-ruokakauppojen tunnistettu ruokahävikki (tonnia)	16 146	16 568
K-ruokakauppojen tunnistettu ruokahävikki suhteutettuna myytyihin ruokakiloihin	1,36 %	1,4 %
Myyntikiloihin suhteutetun ruokahävikin kehitys lähtötasosta 2016	-13 %	-12 %

TYÖYHTEISÖ

TÄSSÄ OSIOSSA:

Töissä K:ssa	64
Monimuotoisuus, mukaan ottaminen ja yhdenvertaisuus	65
Työhyvinvointi ja työkyky	69
Osaamisen kehittäminen	74
Suorituksen johtaminen	76
K Code of Conduct	78

EDISTÄMME NÄITÄ YK:N KESTÄVÄN KEHITYKSEN TAVOITTEITA:

Toimintamme perustana on ammattitaitoinen ja sitoutunut henkilöstömme. Tarjoamme heille monipuoliset ura- ja kehittymismahdollisuudet monissa erilaisissa tehtävissä.

Olemme sitoutuneet tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseen kaikessa toiminnassamme. Tavoitteenamme on olla innovatiivinen ja kehittyvä työyhteisö, jossa jokainen työntekijä hyväksytään sellaisena kuin hän on.

Panostamme erityisesti työntekijäkokemuksen, yrityskulttuurin ja osaamisen kehittämiseen sekä johtamiseen ja henkilöstön hyvinvointiin.

Matti Mettälä
Johtaja, henkilöstö

“ Vuonna 2021 nostimme työntekijäkokemuksen entistä keskeisempään rooliin HR-strategiassa. Työntekijöidemme hyvinvointi ja jaksaminen, tyytyväisyys, motivaatio sekä osaaminen ovat tärkeitä voimavarojamme ja auttavat meitä säilyttämään kilpailukykyämme nyt ja tulevaisuudessa. Panostimme erityisesti mittaamiseen ja tiedolla johtamiseen niin työntekijäkokemuksen eri osa-alueilla kuin korona-aikaisen henkilöstön turvallisuuden ja jaksamisen varmistamisessa.

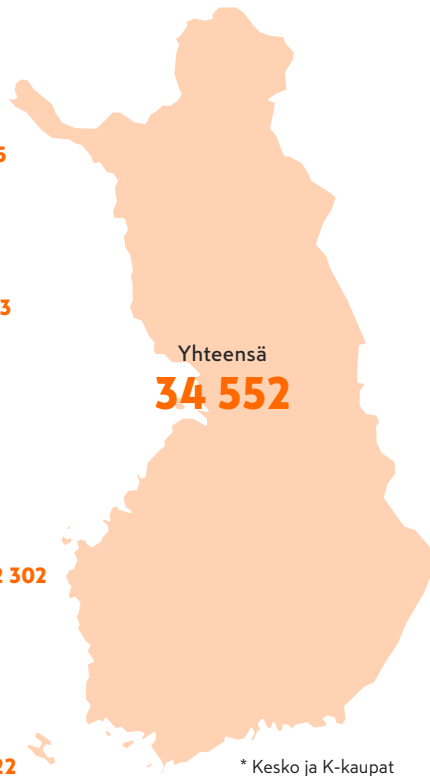
Yli 70 % työntekijöistämme työskentelee Suomessa

401-1

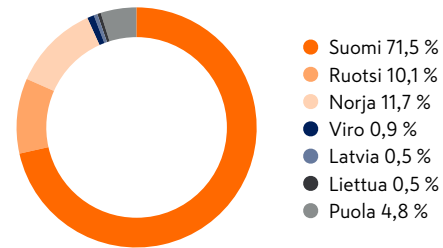
Kesko ja K-kauppiat tarjoavat satoja erilaisia työtehtäviä sekä kaupoissa ja varastoissa että asiantuntijatehtävissä toimistoissa kolmella toimialalla.

K-ryhmän* henkilöstö maakunnittain 31.12.2021, Suomi

Ahvenanmaa **7**
 Etelä-Karjala **659**
 Etelä-Pohjanmaa **705**
 Etelä-Savo **640**
 Kainuu **464**
 Kanta-Häme **873**
 Keski-Pohjanmaa **283**
 Keski-Suomi **1 217**
 Kymenlaakso **918**
 Lappi **1 313**
 Pirkanmaa **3 358**
 Pohjanmaa **718**
 Pohjois-Karjala **705**
 Pohjois-Pohjanmaa **2 302**
 Pohjois-Savo **1 384**
 Päijät-Häme **1 042**
 Satakunta **1 076**
 Uusimaa **14 066**
 Varsinais-Suomi **2 822**

Henkilöstö maittain, 31.12.2021, %

Keskon henkilökunnan jakautuminen toimialoittain 31.12.2021, %

Keskon henkilökunnan määrän kehitys

	2021	2020	2019
Suomi 31.12.	12 442	12 647	12 657
Muut toimintamaat 31.12.	4 960	5 003	12 511
Yhteensä 31.12.	17 402	17 650	25 168
Suomi, keskimäärin	10 114	10 339	10 194
Muut toimintamaat, keskimäärin	4 119	7 290	10 658
Yhteensä keskimäärin	14 232	17 629	20 852

Keskon määrä- ja osa-aikaisten työsuhteiden osuudet

	2021	2020	2019
Määräaikaisia koko henkilöstöstä 31.12., %			
Suomi	16,1	15,6	14,9
Muut toimintamaat	16,0	12,9	6,9
Yhteensä	16,1	14,8	10,9
Osa-aikaisia koko henkilöstöstä 31.12., %			
Suomi	37,7	33,9	37,2
Muut toimintamaat	24,8	24,8	13,0
Yhteensä	34,0	31,3	25,2

Monimuotoinen työyhteisö

405-1 406-1 401-1 401-3

Keskon hallituksen monimuotoisuuspolitiikan mukaisesti Keskon tavoitteena on tasapainoinen sukupuolijakauma hallituskokoonpanossa. Vuoden 2021 lopussa Keskon hallituksen seitsemästä jäsenestä kaksi oli naisia ja konsernijohtoryhmän yhdeksästä jäsenestä kolme oli naisia.

Vuonna 2021 hyödynsimme aiemmin työstämäämme monimuotoisuuden ja mukaan ottamisen ohjelmaluonnosta keväällä 2022 julkaistavan vastuullisuusstrategiamme päivitystyössä. Jatkoimme työtä monimuotoisen ja mukaan ottavan työyhteisön eteen muun muassa Uusi työ -mallimme avulla, jolla edistämme osatyökykyistemme edellytyksiä jatkaa työssä, sekä jatkamalla keväällä 2020 pilotoimaamme maahanmuuttajille suunnattua harjoitteluohjelmaa.

Maahanmuuttajat ovat entistä tärkeämpi kohderyhmä kaupan alalla palvelutehtävissä. Tällä hetkellä eniten maahanmuuttajataustaisia henkilöitä työskentelee K-ryhmän kauppoissa ja varastoissa.

Maahanmuuttajataustaisten työllistäminen edellyttää kaupalta uudistumista; esimerkiksi muuta kuin suomea äidinkielenä puhuvien tarpeet tulee huomioida ohjeistuksissa ja johtamisessa.

→ Lue lisää kaupan koulutuksista

Nollatoleranssi syrjinnälle

Tasa-arvo, oikeudenmukaisuus, syrjimättömyys ja yhdenvertaisuus ovat tärkeitä periaatteita, joita noudatamme Keskona. Kesko Oyj ja sen tytäryhtiöt Suomessa tekevät lakisääteiset yhtiökohtaiset henkilöstö-, koulutus-, tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmat sekä määrittelevät parannustavoitteet.

Keskona toimii yhdenvertaisuussuunnitelman mukainen työnantajan, henkilöstön ja työsuojelutoiminnan edustajista koostuva ryhmä, joka käsittelee konsernin yhdenvertaisuus- ja tasa-arvoasioita. Jatkoimme työryhmän aloitteesta vuonna 2020 laatimamme ohjeen jalkauttamista liittyen aiheeseen, miten reagoida asiakkaan tai työyhteisön jäsenen rasistiseen tai muuten alentavaan puheeseen. Valmensimme lisäksi K-Citymarket-tavaratalojen luottamusmiehiä tiedostamattomista ennakkoluuloista syrjinnän ehkäisemiseksi.

Vuonna 2021 tiedossamme ei ollut yhtään syrjintätapausta.

Eri-ikäiset työntekijät ovat voimavara

Suomessa henkilöstön keski-ikä oli 37,5 vuotta vuonna 2021. Muissa maissa henkilöstön keski-ikä oli: Ruotsi 38,4 vuotta, Norja 40,9 vuotta, Puola 39,9 vuotta, Viro 41,1 vuotta, Latvia 40,4 vuotta ja Liettua 38,8 vuotta.

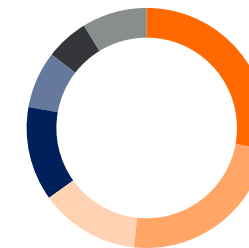
Pitkät työurat eivät ole harvinaisia: 1 091 henkilöä Suomessa on työskennellyt Keskona yli 25 vuotta. Yli 10 vuotta Keskona työskennelleitä oli 34,9 % ja alle 10 vuotta 65,1 % Suomessa ja vastaavasti 25,5 % ja 74,5 % muissa maissa.

Keskon henkilökunnan ikärakenne Suomessa 2021, %

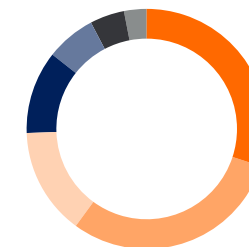
- Alle 30 vuotta 33,52 %
- 30-50 vuotta 46,56 %
- Yli 50 vuotta 19,92 %

Palvelusvuodet Suomessa 2021, %

- Alle 2 vuotta 27,8 %
- 2-5 vuotta 23,8 %
- 6-10 vuotta 13,4 %
- 11-15 vuotta 12,7 %
- 16-20 vuotta 7,7 %
- 21-25 vuotta 5,8 %
- Yli 25 vuotta 8,8 %

Palvelusvuodet muissa toimintamaissa 2021, %

- Alle 2 vuotta 30,0 %
- 2-5 vuotta 30,0 %
- 6-10 vuotta 14,4 %
- 11-15 vuotta 11,2 %
- 16-20 vuotta 6,7 %
- 21-25 vuotta 4,6 %
- Yli 25 vuotta 3,0 %

Naisten %-osuus henkilöstöstä, Suomi

	2021
Kokoaikaiset	36,0
Osa-aikaiset	70,2
Vakituiset	50,9
Määräaikaiset	43,3
Esihenkilöt	45,8

Naisten %-osuus henkilöstöstä, muut toimintamaat

	2021
Kokoaikaiset	24,8
Osa-aikaiset	31,9
Vakituiset	26,3
Määräaikaiset	28,6
Esihenkilöt	20,5

Naisten %-osuus henkilöstöryhmittäin, Suomi

	2021	2020	2019
Ylin johto	28,1	28,6	27,5
Keskijohto	34,6	31,9	27,8
Esihenkilöt ja asiantuntijat	48,1	47,6	47,1
Työntekijät ja toimihenkilöt	50,4	50,7	50,4
Yhteensä	49,7	49,8	49,3

Naisten %-osuus henkilöstöryhmittäin, muut toimintamaat

	2021	2020	2019
Ylin johto	33,3	12,5	12,5
Keskijohto	20,5	26,2	39,8
Esihenkilöt ja asiantuntijat	23,6	24,6	47,4
Työntekijät ja toimihenkilöt	27,1	26,3	36,2
Yhteensä	26,7	26,1	40,0

Osa toimintamaidemme yhtiöstä tukee taloudellisesti työntekijöitään erilaisissa elämäntilanteissa esimerkiksi lapsen syntymän ja ensimmäisen kouluvuoden ja läheisen kuoleman yhteydessä sekä muissa erityistilanteissa.

Perhevapaat

	2021	
	Suomi	Muut maat
Perhevapaalla olleiden lukumäärä	654	335
Naiset	467	126
Miehet	187	209
Perhevapaalta palanneiden lukumäärä	398	67
Naiset	256	31
Miehet	142	36

Kaikissa toimintamaissa henkilöstömme – sekä miehet että naiset – ovat oikeutettuja perhevapaisiin (äitiys-, isyys-, vanhempainvapaa ja hoitovapaa).

Suomessa palkallisen äitiysvapaan pituus on noin 4 kuukautta, vanhempainvapaan pituus on 158 arkipäivää (noin 6 kk) ja isyysvapaan pituus noin 9 viikkoa, josta

18 arkipäivää voi sijoittua samalle ajalle äidin äitiys- tai vanhempainvapaan kanssa. Vanhemmat voivat sopia keskenään vanhempainvapaan käytöstä. He voivat jakaa vanhempainvapaakauden, tai vanhempainvapaalle voi jäädä vain toinen vanhemmista. Vanhempainvapaan päättyessä voi halutessaan jäädä hoitovapaalle, joka päättyy viimeistään lapsen täyttäessä 3 vuotta. 1. ja 2. luokan aloittavan lapsen vanhempi on oikeutettu osittaiseen hoitovapaaseen lyhentäessään työaikaansa enimmillään 30 tuntiin viikossa.

Eläkkeet

201-3

Kesko-konsernissa Suomessa annettiin uusia eläkemyöntöjä 142 (2020: 171) henkilölle. Näistä työkyvyttömyyseläkkeitä oli 36 (2020: 38), joista 13 (2020: 15) osatyökyvyttömyyseläkkeitä. Kuntoutustuki on määräaikainen työkyvyttömyyseläke, jolta kuntoutuja pyritään saamaan takaisin työelämään. Kuntoutusrahaa myönnettiin uudelleenkoulutukseen tai työkokeiluun 68 (2020: 66) henkilölle, joilla työkyvyttömyyden uhka lähivuosina oli ilmeinen. Keskimääräinen eläkkeellejäänti-ikä vuonna 2021 oli 61,7 (2020: 62,1) vuotta. Vanhuuseläkkeellejäänti-ikä oli 63,5 (2020: 63,3) ja työkyvyttömyyseläkkeellejäänti-ikä 56,5 vuotta (2020: 57,8). Muissa toimintamaissa 28 (2020: 21) työntekijää siirtyi eläkkeelle.

Lue lisää eläkkeistä

Keskon henkilökuntatilastoja vuodelta 2021 toimintamaittain eriteltynä

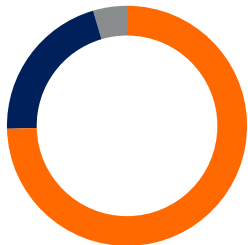
	Suomi	Ruotsi	Norja	Viro	Latvia	Liettua	Puola
Henkilökuntaa yhteensä 31.12.	12 442	1 761	2 028	161	86	82	842
Vuonna 2021 keskimäärin	10 114	1 399	1 581	156	85	74	822
Työsuhteita alkoi, kpl ¹	3 843	535	462	28	34	27	156
- naisia	2 046	171	114	8	7	5	37
- miehiä	1 797	364	348	20	27	22	119
Työsuhteita päättyi, kpl ¹	3 820	432	449	22	28	20	132
- naisia	2 034	130	107	10	6	1	30
- miehiä	1 786	302	342	12	22	19	102
Työsuhteita alkoi, % ¹							
- naisia	53,2	32,0	24,7	28,6	20,6	18,5	23,7
- miehiä	46,8	68,0	75,3	71,4	79,4	81,5	76,3
Työsuhteita päättyi, % ¹							
- naisia	53,2	30,1	23,8	45,5	21,4	5,0	22,7
- miehiä	46,8	69,9	76,2	54,5	78,6	95,0	77,3
Työnantajan päättämänä, %	6,8	3,7	5,1	31,8	64,3	10,0	12,1
Kokonaisvaihtuvuus, % ²	22,0	22,3	22,1	13,7	32,6	24,4	15,7

¹ Sisältää kesätyöntekijät

² Ei sisällä kesätyöntekijöitä

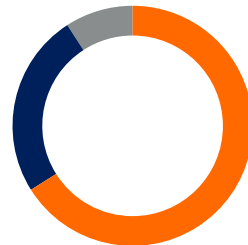
Päättyneissä työsuhteissa henkilöt mukana laskennassa vain kerran, alkaneissa työsuhteissa yhdellä henkilöllä voi olla useampi alkanut työsuhde

Alkanet työsuhteet, ikärakenne 2021, %

- Alle 30 vuotta 74,61 % (3 794)
- 30-50 vuotta 20,83 % (1 059)
- Yli 50 vuotta 4,56 % (232)

Päättyneet työsuhteet, ikärakenne 2021, %

- Alle 30 vuotta 66,06 % (3 239)
- 30-50 vuotta 24,78 % (1 215)
- Yli 50 vuotta 9,16 % (449)

Haluttu työnantaja

K-ryhmä paransi sijoitustaan Universumin Ideal Employer Ranking –ammattilaistutkimuksessa ja oli sijalla 10. Nousua oli kaksi sijaa.

K-ryhmän maine työnantajana suuren yleisön keskuudessa kasvoi T-Median Luottamus & Maine -tutkimuksessa 0,03 yksikköä päätyen arvosanaan 3,74.

Uudelle uralle

Sisäinen tehtäväkierto avaa mahdollisuudet moniin erilaisiin uravaihtoehtoihin. Vuonna 2021 sisäisiä siirtoja tehtiin Suomessa 2 396 (2020: 2 093) ja muissa toimintamaissa yhteensä 725 (2020: 689).

Suomessa Uusi työ -toimintamallia käytetään, kun työntekijän työkyky on pysyvästi alentunut nykyisen työn vaatimukseen nähden eikä työntekijä pysty enää palaamaan aiempaan työhönsä. Malli mahdollistaa matalan kynnyksen työnhaun ja täydentää työeläkeyhtiöiden tukemaa ammatillista kuntoutusta. Vuonna 2021 Uusi työ -toimintamallin avulla työllistyi 8 henkilöä konsernin sisälle tai ulkopuolelle uusiin tehtäviin, oli ammatillisessa kuntoutuksessa tai koulutuksessa (2020: 13 henkilöä).

Kun työpaikan kaikki omat keinot on jo käytetty, on uutena toimintamallina pilotoitu päivittäistavarakaupan logistiikassa keväästä 2020 alkaen Uusi suunta –toimintamallia. Tässä toimintamallissa tavoitteena on työntekijän siirtyminen terveydentilalle soveltuvaan työhön uudelle työnantajalle joko suoraan tai uudelleen koulutuksen kautta. Mallin käyttöä voidaan laajentaa tarpeen mukaan myös muualle K-ryhmään.

Aloitimme kevyen suoramakupalvelun tuottamisen esihenkilöille sellaisissa rekrytoinneissa, mihin osaajia on vaikeampi löytää.

Suunnitelmissa on laajentaa kauppiaille tarjottavaa rekrytointipalvelua entisestään vuoden 2022 aikana.

TARJOAMME KATTAVAT HENKILÖSTÖEDUT

401-2

Koko henkilöstömme Suomessa on lakisääteisen eläketurvan piirissä. Suomessa vakituinen ja määräaikainen henkilöstö on lakisääteisesti vakuutettu työ- ja työmatkatapaturman ja ammattitautin varalta.

Tarjoamme henkilöstölle lakisääteistä laajempaa työterveyden palvelut, eläke-etuudet, monipuoliset ostoedut K-ryhmään kuuluvissa kaupoissa ja henkilökuntamyymälässä sekä auton henkilökuntaleasing-mahdollisuuden. Tuemme kaikissa toimintamaissa henkilöstön vapaa-ajan liikuntaa erilaisin tavoin. Suomen yhtiöissä on käytössä liikunta-, kulttuuri-, työsuhdematka- ja hyvinvointietu.

Tulospalkkiot ja osakepalkkio-ohjelma

Tulospalkkiojärjestelmien piiriin kuuluu koko henkilöstö lukuun ottamatta osaa myyjätehtävistä ja muunlaisiin tulospalkkio- tai provisiojärjestelmiin kuuluvia tehtäviä. Tulospalkkiojärjestelmän mittareita ovat esimerkiksi konsernin ja toimialan liikevoitto, työntekijän oman yksikön myynti ja tulos sekä asiakastytyväisyys tai markkinaosuus. Lisäksi roolista riippuen voidaan asettaa myös henkilökohtaisia tulospalkkiotavoitteita.

Vuoden 2021 tulospalkkiojärjestelmiin perustuvia tulospalkkioita maksettiin keväällä 2021 Suomessa noin 24,5 miljoonaa euroa (2020: 18,6 miljoonaa euroa) eli 4,9 % (2020: 4,0 %) palkkasummasta. Vuonna 2021 maksettiin erilaisia palkkioita: tulospalkkiot, myyntipalkkiot ja muut vastaavat rahalliset palkitsemistavat yhteen laskien:

- Suomessa 25,6 miljoonaa euroa (2020: 19,7 miljoonaa euroa)
- Muissa toimintamaissa 6,0 miljoonaa euroa (2020: 1,0 miljoonaa euroa)

Palkkion enimmäismäärät vaihtelevat henkilön työn tulosvaikutuksen mukaan 10 %-100 % henkilön vuosipalkasta.

Keskolla on noin 170:lle johtoon kuuluvalle ja nimetylle muulle avainhenkilölle suunnattu osakepalkkiojärjestelmä.

[Lue lisää osakepalkkiojärjestelmästä](#)

Hyvinvointi ja työkyky

TYÖTERVEYS JA TYÖTURVALLISUUS

403-1 403-2 403-3 403-4 403-5 403-6
403-7 401-8 401-9 401-10

Covid-19-pandemiatilanteen ja henkilöstön terveysturvallisuuden hallinta jatkuu

Covid-19-pandemian aikana henkilöstövastuullisuuden keskiössä on ollut edelleen henkilöstön terveys ja työturvallisuus. Olemme jatkaneet K-ryhmän systemaattista poikkeustilanteen johtamismallia Covid-19-pandemian jatkuessa. HR, riskienhallinta, yritysturvallisuus, työterveys, viestintä, liiketoiminnot ja kauppiat ovat tehneet tiiviisti yhteistyötä Covid-19-pandemiatilanteen hallinnassa. Varautumissuunnitelmia on päivitetty säännöllisesti koko pandemian ajan. Koronavalmiusryhmä ja asiantuntijaryhmä ovat tuottaneet liiketoimintojen tueksi ajantasaista niin kansainvälistä kuin paikallista tietoa pandemiatilanteesta, päivittäneet ja laatineet uusia ohjeistuksia sekä viestineet niin sisäisille kuin ulkoisille sidosryhmille, suunnitelleet ennakoivia toimia ja tehneet yhteistyötä paikallisten viranomaisten kanssa. Terveystien ja työturvallisuuteen liittyvä yhteistyö on jatkunut niin luottamushenkilöiden kuin työsuojeluhenkilöstön kanssa erittäin aktiivisena.

Erityinen painopiste on ollut edelleen logistiikan ja kauppojen huoltovarmuuden sekä asiakkaiden ja henkilöstön turvallisuuden ja terveyden varmistamisessa kaikin keinoin. Lakisääteistä työn vaarojen ja riskien arviointia on päivitetty säännöllisesti pandemiatilanteen

muuttuessa. Kaikissa toimipisteissä on jatkettu laajoja ennaltaehkäiseviä terveysturvallisuustoimia ja vahvistettu tarvittaessa aina työn vaarojen ja riskien arvioinnin mukaisesti. Toimistotehtävissä olevat ovat työskennelleet onnistuneesti ns. hybridimallilla eli tehneet pandemiatilanteen mukaan joko lähi- tai etätyötä ja yhdistellen näitä molempia. Henkilökunnalle on tarjottu merkittävä henkilökunta-alennus kasvomaskeista vapaa-ajan käyttöön.

Tietotyön, työympäristön ja työterveyden kyselyillä olemme varmistaneet aina ajantasaisen tilannekuvan poikkeuksellisten työolosuhteiden toimivuudesta ja henkilöstön jaksamisesta sekä tehneet kehittämistoimenpiteitä niiden pohjalta. Kyselyjen palaute on ollut pääsääntöisesti hyvää. Olemme edelleen jatkaneet niin esihenkilöiden kuin koko henkilöstön tukemista monipuolisin valmennuksin ja viestinnällisin keinoin. Esimerkiksi henkilöstölle on järjestetty eri korona-aihealueita koskevia striimattuja K Talk -tilaisuuksia, joissa asiantuntijat kertovat ja vastaavat henkilöstön kysymyksiin. Näistä on saatu hyvää palautetta. Elinkeinoelämän keskusliitto EK:n ja yritysten Enter-ryhmän työskentely ja best practice -yhteistyö on jatkunut aktiivisena.

Suomessa koronatestaus siirtyi kunnalliselle puolelle vuoden 2021 alusta. Keskolaisten rokote kattavuus (kaksi rokoteannosta) oli syksyllä 2021 tehdyn kyselyn mukaan erittäin hyvä eli noin 94 %, kun koko Suomessa samaan aikaan kansalaisten rokote kattavuus oli noin 78 %. Vuonna 2021 teimme yhteistyötä myös julkisen terveydenhuollon kanssa niin sisäisen koronajäljityksen

KÄYTÄ MASKIA ANVÄND MUNSKYDD USE A MASK

osalta kuin rokotekattavuuden nostamiseksi logistiikassa, jossa myös omaehtoisilla karanteeneilla saatiin hyvin hallittua epidemiatilannetta mahdollisissa altistustilanteissa. Työpaikalla tosiasiallisesti altistuneet on kirjattu työkykyjohtamisen järjestelmään K Sensoriin. Anonymisoitu data tukee varautumista ja ennakoivia toimenpiteitä.

Loppuvuodesta 2021 käynnistyivät neuvottelut työterveyden roolista 3. rokoteannosten antamiseksi henkilöstölle. Lisäksi käynnistettiin myös laajempi pandemioihin ja muihin henkilöstöä koskeviin mahdollisiin kriisitilanteisiin varautuminen.

Henkilöstön mielen hyvinvoinnin tuki korostui

Ensimmäisenä koronavuonna 2020 käynnistetyt tukimuodot sekä mielen hyvinvoinnin että ergonomian ja fyysisen työkyvyn ylläpitämiseksi henkilöstölle jatkuivat ja niistä viestittiin aktiivisesti. Palaute henkilöstöltä korona-ajan tuesta on ollut myönteistä ja hyvinvointi on onnistuttu K Voices -henkilöstötutkimuksen hyvinvointi-indeksin mukaan pitämään samalla tasolla kuin ennen pandemiaa.

Henkilöstön fyysistä ja psyykkistä jaksamista ja hyvinvointia on tuettu erilaisin digitaalisin valmennuksin, tilaisuuksin ja hyvinvointia tukevin verkkopalveluin. Osa palveluista on ollut myös kauppiaiden henkilöstön käytössä, kuten K MindBalance ja erityisesti kaupille suunnattu Mieli ry:n kanssa yhteistyössä tehty Mielen hyvinvoinnin verkkovalmennuskokonaisuus. Työterveyden palveluntuottajan tarjoamaa Mielen Chat ja Sparri -palvelua, jossa saa matalan kynnyksen ensiapua, käytettiin vuoden 2021 aikana aiempaa enemmän ja siitä saatu palaute oli

erittäin hyvää. Kespro tarjosi myös esihenkilöilleen mielen hyvinvointia käsitteleviä aamutilaisuuksia. Työterveys toteutti myös Mielen ja Selän vuosi -teemaa toiminnassaan.

Henkilöstön työturvallisuus, työterveys ja hyvinvointi tiedolla johtamisen avulla

Keskon työterveys- ja työturvallisuusperiaatteet on määritelty yrityksen K Code of Conductissa ja henkilöstöpolitiikassa. Johtamisjärjestelmän pääkohdat pohjautuvat lainmukaisuusvaatimuksiin eri toimintamaissa, työturvallisuusriskien havainnointiin ja minimointiin, henkilökunnan kouluttamiseen ja läheltä piti -tilanteiden sekä työtaturmien systemaattiseen raportointiin ja tutkintaan.

Tavoitteenamme on henkilöstön kokonaisvaltainen terveyden ja työturvallisuuden jatkuva parantaminen. Keskossa on asetettu henkilöstön hyvinvoinnin ja työturvallisuuden kehittämisen tavoitteet, joiden toteuma raportoidaan vuosittain Keskon hallitukselle. Liiketoimintojen kanssa käymme kvartaaleittain läpi systemaattisesti kaikki keskeiset tunnusluvut ja teemme toimenpiteitä niiden perusteella. K Well -hyvinvointimallin tavoitteena on hyvinvointia rakentava työpäiväkokemus. Se on toiminut hyvin myös koronapandemiatilanteessa.

Kaikessa toiminnassamme tietoturva on ehdottoman tärkeää ja sitä valvotaan. Suomessa laki potilaan asemasta ja oikeuksista säätelee työterveydessä potilastietojen salassapidosta. Terveystieteiden tutkimuskeskuksessa on korkein mahdollinen ja potilasasiakirjoihin sisältyvät tiedot ovat lain nojalla salassa pidettäviä. Terveystieteiden tutkimuskeskuksen

ammattihenkilö, esimerkiksi lääkäri tai sairaanhoitaja, tai muu terveydenhuollon toimintayksikössä työskentelevä henkilö ei saa ilman potilaan kirjallista suostumusta antaa sivulliselle potilasasiakirjoihin sisältyviä tietoja. Työterveydessä on oma potilastietojärjestelmä, joka on erillinen muista Keskon tietojärjestelmistä. Tietosuojan turvaamiseksi teemme työterveyden lokitietojen tietosuojatarkastuksia neljästi vuodessa eikä poikkeamia ole havaittu.

Työterveydellä keskeinen rooli työkyvyn ylläpidossa

Kesko järjestää työterveyspalvelut kaikille työntekijöilleen, myös osittaista työaika tekeville. Kauppiaat yrittäjinä järjestävät vastaavat työterveyspalvelut työntekijöilleen.

Suomessa lakisääteisen työterveyshuollon lisäksi Keskon työntekijät saavat sairauden hoitoon tarvitsemansa tutkimukset sekä erikoislääkärikonsultaatiot Keskon työterveyden kautta. Erikoislääkäreiden vastaanottojen lisäksi Keskon työterveys tuottaa psykologin, työterveyshoitajan sekä työfysioterapeutin palvelut. Työterveyden henkilöstön osalta noudatetaan lain vaatimuksia ammattipätevyydestä, ja kaikki lääkärimme ovat työterveyshuollon erikoislääkäreitä. Suomessa Keskon työterveys tuottaa palvelut pääkaupunkiseudulla ja ostaa pääkaupunkiseudun ulkopuolella työskenteleville työterveyspalvelut keskitetysti yhdeltä palveluntuottajalta.

Työnantajan, työntekijän ja työterveyshuollon yhteistoimin edistämme työhön liittyvien sairauksien ja tapaturmien ehkäisyä, työn ja työympäristön terveellisyttä ja

turvallisuutta, työntekijöiden terveyttä ja työ- ja toimintakykyä työuran eri vaiheissa sekä työyhteisön toimintaa. Työterveysyhteistyön strategiset painopistealueet vuonna 2021 olivat Covid-19-pandemia hallinnan lisäksi tiedolla johtaminen, K-kulttuurin vahvistaminen, henkilöstön työhyvinvoinnin ylläpitäminen sekä esihenkilötyön tukeminen.

Työterveyden painopiste on ennaltaehkäisyssä ja riskien varhaisessa tunnistamisessa sekä työntekijän terveyden että työkyvyn osalta. Työterveys arvioi työturvallisuudessa erityisesti työn terveydelle aiheuttamaa vaaraa huomioimalla työssä esiintyvät terveydelliset riskit ja altisteet. Arvioimme jatkuvasti mahdollisia työstä aiheutuvia riskejä ja ennaltaehkäisemme terveydelle aiheutuvaa vaaraa. Vuoden 2021 aikana erityinen painopiste on ollut Covid-19-pandemiaan liittyvissä toimitissa kuten testauksessa, turvaohjeistuksissa, tiedottamisessa ja henkilöstön hyvinvoinnin tukemisessa.

Arvioimme toiminnan vaikuttavuutta seuraamalla hoitoon pääsyn viiveettömyyttä, konsernin sairauspoissaoloprosenttia, diagnoosijakamaa sekä ammattitauti-, työtapaturma- ja eläkeriskitunnuslukuja (KPI:t). Lisäksi selvitämme asiakastyytyväisyyttä eri tavoin useasti vuodessa.

Vuonna 2021 Kesko-konsernin työterveyden palvelujen piirissä Suomessa oli 11 930 (2020: 11 937) työntekijää.

Työterveyshuoltoon käytettiin Suomessa yhteensä noin 5,9 miljoonaa euroa (2020: 6,7 miljoonaa euroa) sisältäen koko henkilöstön CoV PCR -testit). Työterveyden kustannuksista noin 50 % kohdentui henkilöstön työkyvyn edistämiseen ja hyvinvointiin.

K Sensor -työkykyjohtamisen järjestelmän käyttö vakiinutettiin esihenkilöiden, HR:n ja työterveyden käyttöön henkilöstön hyvinvoinnin tukemiseksi, sairauspoissaolojen seurannassa ja työkyvyttömyysriskien ennakoinnissa. Esihenkilöt olivat kyselyn mukaan tyytyväisiä järjestelmään, hälytteisiin ja siihen, että kaikki työkykyjohtamisen data ja prosessit on keskitetty. Käyttöönnoton tukea jatkettiin valmennuksilla ja liiketoimintoja tuettiin työkykyraportointijärjestelmän hyödyntämisessä.

Puhutaan Työ Kuntoon -keskusteluja eli varhaisen tuen keskusteluja, joita käydään erityisesti työkyvyn edistämiseksi, pidettiin vuonna 2021 yhteensä 1 489 (2020: 2 283). Henkilöstön työkyvyttömyyden ehkäisemiseksi sekä työkyvyn ylläpitämiseksi ja edistämiseksi Kesko hyödyntää moniammatillisesti työterveysasiantuntijoita, työkykyasiantuntijoita, eläkeyhtiön ammatillisista kuntoutusta ja ulkopuolisia työhönvalmennuspalveluja.

Keskon panostus työterveyshuoltoon, Suomi

Euroa/henkilö	2021	2020	2019
	494	563	492

Sairauspoissaoloprosentti Suomen yhtiöissä oli 4,6 % tehdyistä työtunneista vuonna 2021 (2020: 4,7 %). Noin 71,7 % (2020: 71,6 %) sairauspoissaaloista oli lyhytaikaista palkallista sairauspoissaoloa. Muissa maissa sairauspoissaoloprosentti oli 5,5 % (2020: 6,0 %). Tilasto tapaturmista Suomessa sekä sairauspäivien erittely maittain on esitetty sivun 72 taulukoissa. Muissa maissa työssä tapahtuneita yli kolmen päivän sairauspoissaoloon johtaneita tapaturmia oli vuonna 2021 yhteensä 21 kappaletta (2020: 12 kpl). Suomessa vastaava luku oli 170 kappaletta (2020: 157 kpl).

Tapaturmat ja ammattitaudit Suomessa

	2021			2020			2019
	Miehet	Naiset	Yhteensä	Miehet	Naiset	Yhteensä	
Kuolemaan johtaneet tapaturmat	0	0	0	0	0	0	0
Työtapaturmat, ilman työmatkatapaturmia	116	54	170	113	44	157	163
Työmatkatapaturmat	31	28	59	29	25	54	73
Tapaturmataajuus 1/miljoona työtuntia			11			11	12
Tapaturmien keskimääräinen vakavuusaste, poissaolopäivää			32,7			37,7	38,2
Ammattitautiepäilyt	6	4	10	3	1	4	5
Ammattitaudit	1	0	1	2	1	3	1
Työtapaturmien, työmatkatapaturmien ja ammattitautien aiheuttamat sairauspäivät	3 668	3 970	7 638	4 427	3 626	8 053	9 007
Työntekijää kohti			0,8			0,8	0,9

Laskentatapa: tunnusluvut eivät sisällä pientapaturmia eli alle kolmen päivän poissaoloon johtaneita tapaturmia. Tilastointi ei kata urakoitsijoita.

¹ Ilman pientapaturmia ja työmatkatapaturmia, laskettuna todellisilla työtunneilla

Sairauspoissaolot maittain 2021

	Suomi	Ruotsi	Norja	Viro	Latvia	Liettua	Puola
Sairauspäiviä yhteensä	127 024	16 651	24 906	1 280	732	209	10 315
Työntekijää kohti	12,6	10,5	30,3	8,2	8,6	2,8	2,5
Per miljoona työtuntia	6 659	6 763	8 951	4 033	4 247	1 401	6 033

Laskentatapa: sairauspäivät työntekijää kohti laskettu keskimääräisellä henkilökuntamäärällä.

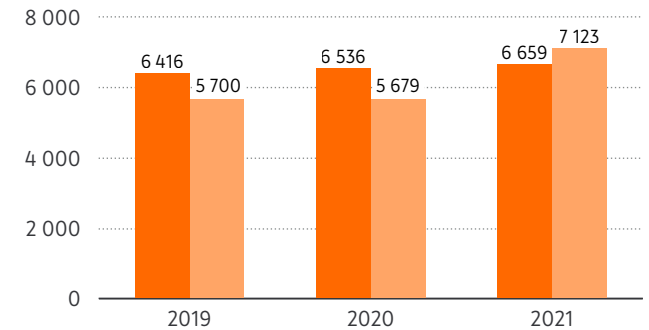
Tapaturmat ja ammattitaudit muissa toimintamaissa

	2021	2020
Kuolemaan johtaneet tapaturmat	0	0
Työtapaturmat, ilman työmatkatapaturmia	21	12
Työmatkatapaturmat	0	1
Tapaturmataajuus 1/miljoona työtuntia	14,8	6,6
Ammattitautiepäilyt	0	0
Ammattitaudit	0	0

¹ Ilman pientapaturmia ja työmatkatapaturmia, laskettuna todellisilla työtunneilla

Sairauspäivien määrän kehittyminen

Sairauspäiviä/miljoonaa työtuntia

■ Suomi
■ Muut toimintamaat

Työturvallisuusjohtaminen perustuu systemaattiseen riskien arviointiin

Käytössämme ovat muun muassa ISO 14001 ja ISO 45001 -standardit. Työsuojeluohjelma sisältää toimenpiteet ehkäistä, vähentää ja poistaa työssä ja työoloista aiheutuvia tapaturmia, ammattitauteja sekä terveydelle haitallista fyysistä ja psyykkistä kuormitusta.

Vuonna 2021 toteutimme Suomessa työturvallisuuden toimialakohtaisen työturvallisuuden riskienhallintamallin yhteistyössä liiketoiminnan ja työsuojeluhenkilöstön kanssa. Merkittävimmät riskit liittyvät käsin tehtäviin nostoihin ja siirtoihin, biologisiin altisteisiin koronapandemiasta johtuen sekä liukastumisiin työmatkalla ja työtehtävissä. Työturvallisuusriskien hallitsemiseksi sovimme, että vuonna 2022 työstetään liiketoiminnoittain keskeiset mitigointitoimenpiteet ja niiden vastuut sekä vaikuttavuuden seuranta. Työturvallisuusriskien hallintamalli implementoidaan muihin maihin soveltuvien osin vuonna 2022. Esimerkiksi logistiikassa on tehty uutta perehdytysmateriaalia yleisempiin riskeihin liittyen ja kehitetty automaatiota vähentämään epäergonomisia nostoja.

Seuraamme läheltä piti -raportoinnin aktiivisuutta eri toiminnoissa säännöllisesti ja vuodeksi 2022 olemme asettaneet tavoitteen tehostaa ja nopeuttaa niiden käsittelyä.

Henkilöstöedustajilla on merkittävä rooli työturvallisuus- ja työterveysyhteistyössä

Keskossa toimii työsuojeluryhmä ja yhteistoimintaryhmä. Työsuojeluvaltuutetut ja luottamusmiehet osallistuvat työterveys- ja turvallisuusasioiden suunnitteluun, käyttöönottoon ja seurantaan. Yhteistyössä tuemme aktiivisesti henkilöstön hyvinvointia työpaikoilla ja henkilöstön oma-aloitteista vaarojen tunnistamista. Sovittujen tavoitteiden toteutumista arvioimme kvartaaleittain kaikilla liiketoiminta-alueilla.

Panostamme henkilöstön työhyvinvointiin ja työturvallisuusosaamiseen

Järjestämme ensiapu- ja työturvallisuuskoulutusta säännöllisesti kaikilla toimialoilla. Kuukausittain esihenkilöille lähetetään tiimin kanssa läpikäytäväksi ajankohtainen turvallisuustuokion materiaali. Vuonna 2021 turvakoulutuksia (alkusammutus-, ensiapu- ja uhkatilannekoulutuksia) järjestettiin pääsääntöisesti verkko-opetuksena koronapandemian takia. Henkilöstöllä on mahdollisuus opiskella työturvallisuusasioita sekä lähivalmennuksissa että itsenäisesti verkko-opiskeluna. Työterveys- ja työturvallisuusasiat ovat osa uusien työntekijöiden perehdytystä.

Tarjoamme asiantuntijoiden turvallisuuskoulutusta säännöllisesti myös kauppiaillemme.

Muuttuva toimintaympäristö edellyttää jatkuvaa osaamisen kehittämistä

404-1 404-2

Henkilöstön osaamisen systemaattinen ja liiketoimintalähtöinen kehittäminen on kriittinen tekijä tulevaisuuden menestyksen kannalta. Kaupan alan murros, digitalisaatio ja työelämän jatkuva muutos ohjaavat kehitystarpeita.

Osaamisen kehittämisen painopistealueita K-ryhmässä ovat:

- Esihenkilötyö ja johtaminen
- Tietotyö ja työvälineet
- Vuorovaikutus ja itsensä johtamisen taidot
- Kaupan koulutukset: myynti-, palvelu- ja tuoteosaaminen

Tarjoamme esihenkilöille suuren määrän erilaisia, päivittäistä esihenkilötyötä tukevia valmennuksia, joiden aiheina ovat esimerkiksi suorituksen johtaminen, rekrytointi, valmentava esihenkilötyö, kyky johtaa muutosta, esihenkilön vuorovaikutustaidot, palkitseminen ja työsuuhdejuridiikka. Panostamme erityisesti jatkuvaan suorituksen johtamiseen ja palautteenantoon sekä tuemme tätä eri valmennuksin.

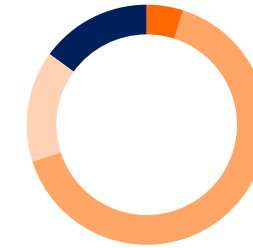
Vuonna 2021 jatkoimme Keskon johtamisen kulmakivien valmentamista uusille esihenkilöille. Uutena kokonaisuutena lisäsimme tarjontaan valmennuksia hybridijohtamiseen liittyen, hybridijohtamisessa yhdistyvät sekä lähiesihenkilö- että virtuaalinen esihenkilötyö. Uuden, koko esihenkilökohderyhmää koskevan johtamisohjelman

Koulutustunnit ja -kustannukset

	2021	2020	2019
Koulutustunteja			
Työntekijät, toimistotyöntekijät ¹	20 740	-	-
Esihenkilöt, asiantuntijat ¹	27 151	-	-
Johto ¹	1 518	-	-
Suomi	85 321	43 078	74 199
- naiset ¹	20 976	17 668	27 281
- miehet ¹	18 953	13 769	30 012
muut maat	11 124	5 872	64 890
- naiset ¹	513	1 393	25 163
- miehet ¹	727	4 296	12 450
Koulutustunnit työntekijää kohti			
Työntekijät, toimistotyöntekijät ¹	1,5	-	-
Esihenkilöt, asiantuntijat ¹	9,1	-	-
Johto ¹	6,6	-	-
Suomi	6,9	4,2	7,3
- naiset ¹	3,4	2,8	4,4
- miehet ¹	3,0	2,2	4,7
muut maat	2,2	1,6	6,1
- naiset ¹	0,4	1,2	5,4
- miehet ¹	0,2	1,2	1,8
Koulutuskustannukset, milj. €			
Suomi	1,4	1,5	2,3
muut maat	1,0	0,5	0,6
Koulutuskustannukset työntekijää kohti, €			
Suomi	136	144	224
muut maat	253	124	60

¹ ei sisällä eLearning -koulutuksia

Koulutusjakauma 31.12.2021, %

- Peruskoulu 4,9 %
- Keskiasteen ammatillinen koulutus 65,1 %
- Alempi korkeakoulututkinto 15,0 %
- Ylempi korkeakoulututkinto 15,0 %

Ei sisällä Ruotsin ja Norjan koulutusjakaumaa

'Leadership Boost 2' -kokonaisuus rakennettiin, ja ohjelman toteutukset alkavat keväällä 2022.

Vuonna 2021 toteutimme runsaasti koulutuksia sekä tietojärjestelmiin että tietotyön yhteistyön muotoihin, muun muassa hyviin palaverikäytäntöihin, osallistamiseen ja fasilitointitaitoihin liittyen. Hyvällä tietotyön osaamisella ja vakailla tietoliikenneyhteyksillä varmistimme, että laaja etätyöskentely sujui hyvin.

Tukeaksemme työhyvinvointia panostimme itsensä johtamiseen ja vuorovaikutustaitojen kehittämiseen. Vuonna 2021 järjestimme valmennuksia muun muassa itsensä johtamisesta, ajanhallinnasta, verkostossa toimimisesta sekä vaikuttamis- ja neuvottelutaidoista. Lisäksi tarjosimme työnohjausta ja mahdollisuutta työyhteisösovitteeluihin tarpeiden mukaan.

Kaupan koulutukset

Kaupan henkilökunnalle suunnattu ammatillinen koulutus on tarjolla K-Academyssä, joka on tätä tarkoitusta varten rakennettu virtuaalinen oppimisen alusta. Siellä on valittavana kaupan henkilökunnan tarpeisiin laaja valikoima erilaisia valmennuksia, verkko-opiskelusisältöjä sekä mahdollisuuksia ammattitutkintojen suorittamiseen. Vuonna 2021 jatkoimme K-Academyn oppimispolkujen hyödyntämistä osaamisen kehittämisessä ja urasuunnittelussa. Olemme kouluttaneet vuodesta 2018 alkaen työpaikkaohjaajia kauppoihin; vuoden 2021 loppuun mennessä työpaikkaohjaajia oli koulutettu jo yli 1 100. Työpaikkaohjaajat toimivat kaupoissa laaja-alaisesti oppimisen tukemisen ja ohjaamisen tehtävissä aina uuden työntekijän perehdyttämisestä tutkintotavoitteisen koulutuksen työpaikkaohjaajana toimimiseen.

Pääkaupunkiseudun K-Citymarketeissa toteutettiin yhteistyössä Careerian kanssa keväällä 2021 maahanmuuttajataustaisille henkilöille suunnattu koulutusohjelma, joka tähtäsi koulutusohjelmaan osallistuvien työllistymiseen kaupan alalle. Koulutuksen aikana harjoiteltiin monipuolisesti suullisia ja kirjallisia asiakaspalvelutilanteita, työelämätaitoja ja parannettiin

työelämässä tarvittavaa suomen kielen taitoa. Koulutuksen aikana suoritetaan 1–2 osaa merkonomi tutkinnosta sekä Careerian oman tutkinnon osa ”Suomalaisessa työelämässä toimiminen”. Uusi maahanmuuttajaohjelma K-Citymarketeissa käynnistyy tammikuussa 2022 Helsingissä ja maaliskuussa 2022 Tampereella. Yhteensä nämä tarjoavat 30 työharjoittelupaikkaa K-Citymarketeihin. Koulutusohjelman jälkeen tavoitteena on työllistyminen aluksi myyjän työtehtäviin ja osaamisen karttuessa jatkossa on mahdollisuudet edetä esimerkiksi kaupan esihenkilötehtäviin.

Suorituksen johtaminen

KEHITYSKESKUSTELUT JA SUORITUKSEN ARVIOINTI TYÖNTEKIJÄKOKEMUKSEN TYÖKALUINA

404-3

Henkilöstömme saa palautetta suoriutumisestaan ja kehittymismahdollisuuksistaan vuosittain käytävissä keskusteluissa. Keskusteluissa on myös tilaisuus antaa palautetta esihenkilötyöstä. Tavoitteiden asettaminen, kehityskeskustelut ja suorituksen arviointi ovat käytössä kaikissa Kesko-konsernin yhtiöissä ja toimintamaissa.

Tavoite- ja kehityskeskustelut ovat keskeinen osa suorituksen johtamisen malliamme. Noin 89 % (2020: 84 %) henkilöstöstämme on käynyt keskustelun tavoitteistaan ja kehittymisestään. Henkilöstöryhmittäin työntekijöistä ja toimistotyöntekijöistä 86 %, esihenkilöistä/asiantuntijoista 96 % sekä johdosta 89 % on käynyt kehityskeskustelun. Kehityskeskusteluissa keskustellaan henkilön osaamisesta ja motivaatiosta, uratoiveista, esihenkilötyön ja työyhteisön toimivuudesta ja kehittämisestä sekä tehdään henkilökohtainen kehitysuunnitelma.

Suorituksen arvioinnin tavoitteena on antaa palautetta edellisen vuoden suoriutumisesta, tukea henkilön kehittymistä ja kannustaa parantamaan suoritusta. Mikäli suoriutuminen ei vastaa odotuksia, tuemme työntekijän kehittymistä erillisellä prosessilla. Yhdenmukaisilla arviointikriteereillä mahdollistamme tasapuolisen suorituksen ja osaamisen arvioinnin kaikille työntekijöille. Systemaattinen ja hyvin toimiva suorituksen arviointi antaa tärkeää tietoa ja pohjaa muille HR-prosesseille.

Henkilöstötutkimus kehittämisen työkaluna

Henkilöstötutkimus on yksi keskeisimmistä toimintatapojen ja esihenkilötyön kehittämisen välineistä sekä yksi tapa kuunnella henkilöstön näkemyksiä. Toteutimme vuonna 2021 erilaisten pulssikyselyiden lisäksi laajemman K Voices -henkilöstötutkimuksen Suomessa, Ruotsissa, Norjassa, Puolassa ja Baltian maissa. Tutkimuksen vastausprosentti oli 80 % ja nousi vuodesta 2019 5 %-yksikköä. Henkilöstön sitoutuneisuusindeksin tulos oli 79 % (2019: 77 %) ja viimeaikaiset panostukset esihenkilötyöhön näkyivät parantuneina arvoina lähiesihenkilö-kysymyskategoriassa, jonka tulos oli 77 % (2019: 74 %). Vuonna 2019 asettamamme tavoite parantaa palautteenantokulttuuria näkyi 5 %-yksikön nousuna väittämässä ”Esihenkilöni antaa minulle säännöllisesti palautetta työsuorituksistani” (2021: 65 %, 2019: 60 %). Tutkimuksen tulosten pohjalta määrittelimme kehitystoimenpiteet työntekijäkokemuksen parantamiseksi.

EDISTÄMME PALKKATASA-ARVON TOTEUTUMISTA

405-2

Keskolaisten keskimääräinen vuosipalkka oli Suomessa 42 974 euroa, Ruotsissa 43 206 euroa, Norjassa 56 533 euroa, Virossa 26 848 euroa, Latviassa 22 491 euroa, Liettuassa 33 609 euroa ja Puolassa 20 637 euroa. Kesko-konsernin toiminta on monialaista, joten keskimääräinen palkka ei ole hyvä tunnusluku kuvaamaan palkkauksen tasoa tai rakennetta. Työehtosopimuksen piiriin kuuluvien tehtävien, kuten myyjien ja varastotyöntekijöiden, kohdalla käytetään työehtosopimusten luokittelun mukaisia palkkaryhmiä ja -taulukoita. Palkkaukseen vaikuttavat myös

tehtävään perustuvat vastuulisät, kokemusvuodet sekä maantieteelliset erot palkkamarkkinoilla.

Ylempien toimihenkilöiden palkka määräytyy tehtävän ja työn vaativuuden ohella muun muassa osaamisen, kokemuksen, suorituksen ja tulosten perusteella. Keskolla on käytössä tehtävien vaativuusluokittelujärjestelmä.

Laajan vaativuusluokkien käyttöönoton myötä vastaavien tehtävien palkkojen vertailu on mahdollistunut aiempaa suuremmalle kohderyhmälle. Vaativuusluokitelluissa tehtävissä ylimmän johdon ja keskijohdon osalta naisten palkka on 98 % miesten palkasta vastaaviin tehtäviin verrattuna, esihenkilöiden ja asiantuntijoiden osalta 95 %. Kokonaisuudessaan naisten palkka on 97 % miesten palkasta vastaaviin tehtäviin verrattuna.

Vuosittaisten yhtiökohtaisten tasa-arvosuunnitelmien osana tarkastellaan palkkauksen tasa-arvoa. Sukupuoli ei ole palkkaukseen vaikuttava tekijä eikä merkittäviä eroja ole havaittu vertailukelpoisten tehtävien osalta. Tasa-arvosuunnitelmissa pyritään edistämään palkkatasa-arvon toteutumista.

JÄRJESTÄYTIMISVAPAUUS TÄRKEÄNÄ ARVONA

407-1

Työntekijöiden järjestäytymisvapaus on keskeinen hyvinvointiyhteiskunnan tunnusmerkki. Kesko kunnioittaa henkilöstönsä oikeutta järjestäytyä. Emme näe järjestäytymisvapauden tai kollektiivisen neuvotteluoikeuden olevan uhattuna toimintamaissamme.

Järjestäytymisvapautta tukee myös EWC (European Work Council) -toiminta yhteistyössä Palvelualojen ammattiliitto PAMin kanssa. Vuosina 2020 ja 2021 kansainvälisiä kokouksia ei ole koronatilanteesta johtuen järjestetty.

Koko henkilöstöstämme 79,3 % kuuluu työehtosopimusten piiriin. Baltian maissa ja Puolassa ei toistaiseksi ole tehty sitovia, koko toimialan kattavia työehtosopimuksia.

Suomessa työaikaa säätelevät työaikalaki ja työehtosopimukset. Työaikalain mukainen säännöllinen työaika on enintään kahdeksan tuntia vuorokaudessa ja 40 tuntia viikossa.

Riskimaatavarantoimittajiemme työntekijöiden järjestäytymisen valvonta ja korjaustoimenpiteet sisältyvät sosiaalisen vastuun auditointeihin.

IRTISANOMISAJAT JA UDELLEENJÄRJESTELYTILANTEET

402-1

Kesko noudattaa kaikissa toimintamaissaan paikallista työläinsäädäntöä tai työehtosopimuksessa määriteltyjä irtisanomisaikoja.

Suomessa irtisanomisaika on kahdesta viikosta kuuteen kuukauteen riippuen työsuhteen pituudesta. Uudelleenjärjestelytilanteita koskevat keskeiset säädökset on ilmaistu laissa yhteistoiminnasta

yrityksissä, jonka mukaan uudelleenjärjestelytilanteissa työnantajan on ilmoitettava neuvottelujen perusteella harkittavista päätöksistä kohtuullisen ajan kuluessa. Kaupan alan työehtosopimuksessa ei ole määritelty uudelleenjärjestelytilanteissa noudatettavia vähimmäisilmoitusaikoja. Irtisanomisissa on noudatettu muutosturvainsäädäntöä tarjoamalla muutosturvavalmennusta sekä tarjoamalla muokattua valmennusohjelmaa niille, jotka eivät olisi oikeutettuja muutosturvavalmennukseen ao. lainsäädännön perusteella.

Ruotsissa lakiin perustuva vähimmäisilmoitusaika organisaatiomuutostilanteissa on 8–24 viikkoa muutoksen luonteesta riippuen. Myöskään Ruotsissa noudatettavassa työehtosopimuksessa ei ole määritelty uudelleenjärjestelytilanteissa noudatettavia vähimmäisilmoitusaikoja.

Norjassa ei ole määritetty tarkkaa vähimmäisilmoitusaikaa organisaatiomuutostilanteissa, mutta sekä lain että työehtosopimuksen mukaan organisaatiomuutoksista tulee ilmoittaa henkilöstölle niin aikaisin kuin mahdollista.

Virossa ja Latviassa vähimmäisilmoitusaika uudelleenjärjestelytilanteissa on neljä viikkoa. Näissä toimintamaissa ei ole työehtosopimuksia.

Puolassa vähimmäisilmoitusaika vakituisissa ja määräaikaisissa työsuhteissa on kahdesta

viikosta kolmeen kuukauteen riippuen työsuhteen kestosta. Samat ilmoitusajat ovat voimassa myös uudelleenjärjestelytilanteissa.

NOUDATAMME KILPAILUOIKEUDELLISIA SÄÄNNÖKSIÄ

206-1

Vuodelta 2021 ei ole raportoitavia kilpailuoikeudellisten säännösten rikkomiseen, kartelleihin tai määräävän aseman väärinkäyttöön liittyviä viranomaispäätöksiä tai oikeustoimia.

POLIITTINEN TUKI

415-1

Emme jaa rahalahjoituksia poliittisille puolueille.

ASIAKKAIDEN YKSITYISYYDEN SUOJA ON MEILLE ENSIARVOISEN TÄRKEÄÄ

418-1

Vuonna 2021 emme saaneet viranomaisilta tai asiakkailta yhtään valitusta yksityisyyden suojan rikkomisesta

SOSIAALISTEN JA TALOUDELLISTEN TEKIJÖIDEN MÄÄRÄYSTENMUKAISUUS

419-1

Vuonna 2021 meille ei määrätty merkittäviä sakkoja tai muita seuraamuksia lakien tai muiden säännösten rikkomisesta sosiaalisten ja taloudellisten tekijöiden osalta.

toimintaohjeiden rikkomisesta silloin, kun tietoa ei voi jostakin syystä välittää suoraan Keskon vastuuhenkilöille. SpeakUp-kanavaa voi käyttää myös arvopaperimarkkinasääntelyn epäilyistä rikkomuksista ilmoittamiseen. Ilmoituksen voi tehdä myös täysin anonyymisti.

Vuoden 2021 aikana vastuu ilmoituskanavan ylläpidosta ja sen kautta tulleiden ilmoitusten tutkinnasta siirrettiin perustetulle Compliance & Ethics -toiminnolle, jota konsernin sisäisen tarkastuksen yksikkö tukee tarvittaessa tutkintojen toteuttamiseksi. Ilmoitusten käsittelyaikatauluja ryhdyttiin seuraamaan hallituksen tarkastusvaliokunnassa uusien KPI-mittareiden mukaisesti. Kesko seuraa aktiivisesti ilmoittajansuojeluun liittyvän sääntelyn kehitystä ja toteuttaa tarvittavat muutokset ilmoituskanavaansa vuoden 2022 aikana. Lisäksi vuoden 2021 aikana tehdyn konsernitason K Voices -henkilöstökyselyn tuloksia hyödyntäen toteutimme vuoden 2022 aikana useita kehitystoimenpiteitä, joilla varmistamme matalan kynnyksen väärinkäytösten ilmoittamiselle jatkossakin.

Vuonna 2021 SpeakUp-ilmoituskanavan kautta tuli 34 ilmoitusta (2020: 31). Ilmoitukset liittyivät muun muassa HR-asioihin, kauppojen toimintaan, markkinointiin sekä asiakkaiden saamiin tietojenkalasteluviesteihin.

KORRUPTION JA LAHJONNAN TORJUNTA

Korruption ja lahjonnan torjunta on yksi Keskon compliance-toiminnan painopistealueista. Korruption- ja lahjonnanvastaaisuutta koskevan K Compliance -ohjelman keskeisimpänä ohjeistuksena on K Code of Conduct -toimintaohjeistus, jota täydennetään tarpeen

mukaan yksityiskohtaisemmalla ohjeistuksella. Yhdeksällä kielellä ylläpidetyn ohjeistuksen avulla varmistamme, että kaikilla Keskona on sama näkemys korruption- ja lahjonnanvastaisista periaatteista ja toimintatavoista, jotka ohjaavat päivittäistä työtä.

K Code of Conduct ohjeistaa keskolaisia ja sen yhteistyökumppaneita siitä, mitä vastuullinen toiminta heiltä edellyttää. Vuoden 2021 aikana päivitimme yhteistyökumppanisopimusten K Code of Conduct -osiot. Kesko-konsernin koko henkilöstöä pyydetään vuosittain vahvistamaan sitoutumisensa K Code of Conductin noudattamiseen. Vuonna 2021 vuosihyväksynnän toimittaneiden osuus koko henkilöstöstä oli 85 %. Vuosihyväksyntien teknisen toteutustavan muutoksen johdosta niiden keräämistä jatkettiin vielä vuoden 2022 alkupuolella. Toteutustapa uusitaan kokonaan vuoden 2022 aikana.

Keskon nollatoleranssi lahjontaan ja korruptioon on kuvattu K Code of Conductin kohdissa ”Emme tarjoa emmekä vastaanota lahjuksia”, ”Noudatamme Keskon periaatteita vieraanvaraisuudesta ja lahjoista” sekä ”Vältämme eturistiriidat”. Ryhdyimme kouluttamaan ohjeistuksen sisältöä vuoden 2021 aikana uusille keskolaisille osana Tervetuloa K-ryhmään -koulutuksia. Pidimme koulutuksia 78 uudelle keskolaiselle vuonna 2021, ja vuoden 2022 aikana on tavoitteena kouluttaa vastaavalla tavalla jokainen uusi keskolainen. Vuoden 2021 aikana 2 855 keskolaista suoritti K Code of Conduct -verkkokoulutuksen ja lisäksi 1 304 keskolaista suoritti Kertaa K Code of Conduct -verkkokoulutuksen. Molemmat verkkokurssit sisältävät korruption ja lahjonnan torjuntaan liittyvää koulutusta.

Keskon Compliance & Ethics -toiminto, lakiasiat-yksikkö sekä eri maaorganisaatioita ja yksiköitä edustavat K Code of Conduct -lähettiläät tukevat henkilöstöä K Code of Conductin soveltamiseen liittyvissä kysymyksissä. Vuoden 2021 aikana kasvatimme K Code of Conduct -lähettiläiden verkostoa ja koulutimme heitä yhtenäisen K Code of Conduct -viestinnän varmistamiseksi.

Korruption torjunnassa meille keskeisten teemojen on tunnistettu kohdistuvan lahjojen ja vieraanvaraisuuden antamiseen ja vastaanottamiseen, sponsoroinnin ja lahjoitusten hyväksymiseen ja tekemiseen, eturistiriittilanteiden ymmärtämiseen ja välttämiseen sekä lobbaamisen pelisääntöihin. Keskeisiin periaatteisiimme sisältyy, että emme tarjoa emmekä vastaanota lahjuksia tai voitelurahoja tai muuta kuin tavanomaista, läpinäkyvää ja arvoltaan vähäistä vieraanvaraisuutta missään kohtaa hankintaketjujamme tai muussa toiminnassamme, ja että emme jaa rahalahjoituksia poliittisille puolueille. Vuoden 2021 aikana suoritimme korruption- ja lahjonnanvastaisen K Compliance -ohjelman toimintasuunnitelman mukaisesti riskiarvioinnin, jonka tulokset huomioimme vuoden 2022 aikana käyttöön otettavissa lisäohjeistuksissa ja koulutuksissa.

Vuonna 2021 tietoomme ei tullut korruptioon liittyviä oikeustapauksia, joissa Kesko-konserniin kuuluva yhtiö olisi vastaajana. Myöskään SpeakUp-kanavan kautta vuoden 2021 aikana vastaanottamamme ilmoitukset eivät sisältäneet havaintoja korruption- ja lahjonnanvastaisten sääntöjen rikkomisesta.

KESTÄVÄN KEHITYKSEN JOHTAMISTAPA JA RAPORTOINTI

TÄSSÄ OSIOSSA:

Johtamistapa	81
Raportointiperiaatteet	83
GRI-indeksi	84
Riippumaton varmennusraportti	93

2021 KESKON VUOSIRAPORTTI

JOHTAMISTAPA

	YHTEISKUNTA	VALIKOIMAT JA HANKINTA
Olennaiset näkökohdat	Taloudelliset tulokset Välilliset taloudelliset vaikutukset Korruptionvastaisuus Kilpailun rajoitukset Määräystenmukaisuus Yhteiskunnallisiin vaikutuksiin liittyvien epäkohtien valitusmekanismi Asiakkaiden yksityisyyden suoja	Hankinnan ostokäytännöt Tuotteiden ja palvelujen tiedot ja määräystenmukaisuus Tuoteturvallisuus Asiakkaiden terveys ja turvallisuus Toimittajien työolojen arviointi Ihmisoikeudet Markkinointiviestintä
Politiikat ja sitoumukset	Laskentaperiaatteet Kesko-konserni noudattaa EU:ssa sovellettavaksi hyväksytyjä kansainvälisiä tilinpäätösstandardeja (International Financial Reporting Standards, IFRS). Hallinnointiperiaatteet Riskienhallintaperiaatteet Hyvän kauppatavan periaatteet elintarvikeketjussa K Code of Conduct Tietosuojapolitiikka	Keskon ostotoiminnan periaatteet K-ryhmän muovilinjaus K-ryhmän eläinsuojelulinjaus Tuoteryhmäkohtaiset kestävän kehityksen linjaukset Kodintekstiilejä, vaatteita, nahkatavaraa, kenkiä ja verhoiluja huonekaluja koskeva Keskon kemikaalipolitiikka K Code of Conduct Hyvän kauppatavan periaatteet elintarvikeketjussa
Seuranta- ja valvonta-järjestelmät	Taloudellinen raportointi ja suunnittelu Määräystenmukaisuus: compliance-ohjelmat Väärinkäytösten estäminen: sisäinen tarkastus; K Code of Conduct Riskienhallinta Asiakkaiden yksityisyyden suoja	Keskon hyväksymät riskimaatutuotantoon liittyvät sertifiointi- ja auditointijärjestelmät K Code of Conduct Keskon päivittäistavarakauppa edellyttää, että sen omien merkkituotteiden valmistajilla ja tuottajilla on kansainvälinen elintarviketurvallisuussertifiointi. Keskon päivittäistavarakauppa hyväksyy muun muassa seuraavat auditointimenettelyt: BRC, IFS, ISO/FSSC 22000, SQF1000/2000 sekä GlobalGAP tai Laatutarha. Laatu ja tuotekehitys -yksikön laboratorio valvoo päivittäistavarakaupan omien merkien ja oman maahantuonnin tuoteturvallisuutta ja laatua. Kaikilla elintarviketoiminnoillamme on omavalvontasuunnitelma. Laboratorio on FINAS-akkreditointipalvelujen akkreditoima testauslaboratorio T251, joka on hyväksytty SFS-EN ISO/IEC 17025 -standardin mukaiseksi.
Ohjelmat, projektit ja aloitteet	Asiakastutkimukset	CDP Supply Chain -ohjelma The Center for Child Rights and Business International Accord for Health and Safety in the Garments Industry Tuottajalle kiitos
Valitusmekanismi	Henkilökunta voi esittää kysymyksiä ja kehitysehdotuksia oman esihenkilönsä lisäksi sähköisen keskustelukanavan kautta nimellä tai nimettömänä. SpeakUp-ilmoituskanava Asiakaspalautejärjestelmät	Asiakaspalautejärjestelmät SpeakUp-ilmoituskanava
Laskentarajat	Hallinto: Kesko Talous: Kesko Markkinointiviestintä: Kesko Määräystenmukaisuus: Kesko	Määräystenmukaisuus: Kesko Tuoteturvallisuus: Keskon omat merkkituotteet ja oma maahantuonti Hankinnan sosiaalinen vastuu (1st tier): Kesko Taloudelliset tulokset: Kesko Välilliset taloudelliset vaikutukset: K-ryhmä Ostokäytännöt: K-ryhmä Asiakkaiden terveys ja turvallisuus: Keskon omat tuotemerkit ja oma maahantuonti Tuote- ja palvelutiedot: Keskon omat tuotemerkit ja oma maahantuonti

	ILMASTO JA YMPÄRISTÖ	TYÖYHTEISÖ
Olellaiset näkökohdat	Energia Vesi Luonnon monimuotoisuus Päästöt Jätteet Ruokahävikki	Työllistäminen Henkilöstön ja työnantajan väliset suhteet Työterveys ja -turvallisuus Koulutus Monimuotoisuus ja tasavertaiset mahdollisuudet Tasa-arvoinen palkitseminen Työoloihin liittyvien epäkohtien valitusmekanismit
Politiikat ja sitoumukset	Kestävän kehityksen politiikka YK:n Global Compact -aloite YK:n Kestävän kehityksen tavoitteet	K Code of Conduct Henkilöstöpolitiikka
Seuranta- ja valvonta-järjestelmät	Konsernin vastuullisuuden johtoryhmä EnerKey.com-seurantajärjestelmä Onnisen kaikki toiminnot kaikissa toimintamaissa ovat ISO 14001 -sertifioituja. Kesko Logistiikan toiminnot ovat ISO 14001 -sertifioituja.	Työsuojelu ja HR
Ohjelmat, projektit ja aloitteet	Science Based Targets Kaupan alan energiatehokkuussopimuksen toimenpideohjelma vuosille 2017-2025 amfori Business Environmental Performance Initiative (BEPI) -aloite Keskon puu- ja paperilinjaus K-ryhmän kala- ja äyriäislinjaus RSPO Suomalainen soijasisitoumus ja RTRS	K Well -hyvinvointimalli Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusryhmä TASY Nuorten työllistäminen K-ryhmässä
Valitusmekanismit	SpeakUp-ilmoituskanava	Henkilökunta voi esittää kysymyksiä ja kehitysehdotuksia oman esihenkilönsä lisäksi sähköisen keskustelukanavan kautta nimellä tai nimettömänä. SpeakUp-ilmoituskanava
Laskentarajat	Energia ja vesi: Kesko Luonnon monimuotoisuus: Kesko Päästöt: Scope 1 ja 2: Kesko; Scope 3: K-kaupat ja toimitusketju Jätteet: Suomi: Keskon varastotoiminnot; muut toimintamaat: kaupat Ruokahävikki: Keskon päivittäistavara-kaupan toimiala ja K-ruokakaupat	Työyhteisö: Kesko

RAPORTOINTIPERIAATTEET

RAPORTOINNISSA NOUDATETAAN GRI-STANDARDEJA

Kesko on raportoinut toiminnastaan Global Reporting Initiativen (GRI:n) laatiman kestävän kehityksen raportointi-ohjeiston mukaisesti vuosittain vuodesta 2000 lähtien. Keskon vuosiraportin Kestävä kehitys -osio noudattaa GRI-standardeja ja kattaa taloudellisen, sosiaalisen ja ympäristövastuun keskeisimmät osa-alueet. **GRI-indeksissä** on mainittu jokaisen raportoidun standardin osalta, minkä vuoden standardiversiota raportoinnissa on käytetty.

Kesko soveltaa vuosiraportissaan IIRC:n (International Integrated Reporting Council) <IR> Framework -ohjeistusta. Kesko soveltaa toiminnassaan AA1000 AccountAbility Principles -periaatteita: sidosryhmien osallistaminen, olennaisten näkökohtien määrittäminen ja sidosryhmien odotuksiin vastaaminen. Kesko on huomionnut ISO 26000 -standardin lähdedokumenttina, joka tarjoaa opastusta yhteiskuntavastuuseen.

Tämä raportti on laadittu GRI-standardien peruslaajuuden (Core) mukaisesti. Aihekohtaiset tiedot (Topic-specific Disclosures) on esitetty Keskolle olennaisista näkökohdista. Raportin sisällön vertailu GRI-standardeihin on esitetty **GRI-indeksissä**.

Raportointikielet ovat suomi ja englanti. Raportti julkaistaan pdf-muodossa verkossa.

RAPORTOINNIN VARMENNUS

Vuosiraportin suomenkielisessä Kestävä kehitys -osiossa esitetyt taloudellisen, sosiaalisen ja ympäristövastuun numeeriset tiedot on varmentanut riippumaton kolmas osapuoli, Deloitte Oy. Englanninkielisille vastuullisuustiedoille on tehty vastaavuustarkistus. Deloitte Oy:n johtopäätökset on esitetty **varmennusraportissa**. Toimeksiannon varmennuksesta antaa Kesko Oyj:n toimiva johto.

GLOBAL COMPACT -RAPORTOINTI

Raportissa on kuvaus Global Compact -aloitteen kymmenen periaatteen toteutumisesta Keskon toiminnassa. **GRI-indeksissä** on kerrottu, mitä esitettäviä tietoja (General Disclosures ja Topic-specific Disclosures) on käytetty mittaamaan ihmisoikeuksien, työelämän oikeuksien ja ympäristöperiaatteiden sekä korruptionvastaisten periaatteiden toteutumista.

RAPORTOINNIN SIDOSRYHMÄT

Useat sidosryhmät käyttävät raporttia tietolähteenään arvioidessaan Keskon tuloksia vastuullisuuden eri osa-alueilla. Raportin tärkeimmät kohderyhmät ovat sijoittajat, omistajat, analyytikot ja reititajat sekä yhteiskunta (muun muassa media, viranomaiset, oppilaitokset ja kansalaisjärjestöt).

RAPORTOINTIJAKSO

Tämä raportti kertoo vuoden 2021 vastuullisuustyön edistymisestä ja tuloksista. Se sisältää joitakin tietoja tammi-helmikuulta 2022. Vuoden 2020 raportti julkaistiin maaliskuussa 2021. Vuoden 2022 raportti julkaistaan keväällä 2023.

“ Kesko on mukana YK:n Global Compact -aloitteessa ja on kaikissa toimintamaissaan sitoutunut noudattamaan

kymmentä yleisesti hyväksyttyä ihmisoikeuksia, työelämää, ympäristöä ja korruptionvastaista toimintaa koskevaa periaatetta.

Mikko Helander
pääjohtaja

GRI-INDEKSI

KS = Keskon suunta
KK = Kestävä kehitys

HA = Hallinnointi
TK = Taloudellinen katsaus

TUNNUS	GRI:N SISÄLTÖ	SIJAINTI	PUUTTEET	LISÄTIEDOT	GLOBAL COMPACT	STANDARDIN VERSIO
GRI 102 YLEINEN SISÄLTÖ						2016
102-1	Raportoivan organisaation nimi	KS 3				
102-2	Toimialat, brändit, tuotteet ja palvelut	KS 6				
102-3	Organisaation pääkonttorin sijainti	KS 3				
102-4	Toimintamaat	KS 3				
102-5	Organisaation omistusrakenne ja yhtiömuoto	KS 3				
102-6	Markkina-alueet	KS 3				
102-7	Raportoivan organisaation koko	KS 3				
102-8	Tietoa palkansaajista ja muista työntekijöistä	KK 64-67		Keskon henkilöstössä ei ole itsenäisiä yrittäjiä, eikä tavar- ja palveluntoimittajien työvoima tai vuokratyövoima suorita merkittävää osaa työstä. Henkilöstömäärään ei liity merkittävää kausivaihtelua.	x	
102-9	Toimitusketju	KK 22-23				
102-10	Merkittävät muutokset organisaatiossa ja toimitusketjussa	KS 14				
102-11	Varovaisuusperiaatteen soveltaminen	KS 19-20				
102-12	Organisaation hyväksymät tai edistämät ulkopuolisten toimijoiden periaatteet tai aloitteet	kesko.fi kestävän kehityksen politiikka				
102-13	Jäsenyydet järjestöissä ja edunvalvontaorganisaatioissa	kesko.fi toiminta järjestöissä				
102-14	Toimitusjohtajan katsaus	KS 7-10				
102-15	Keskeiset vaikutukset, riskit ja mahdollisuudet	KK 6, KS 19-20				
102-16	Arvot ja liiketoimintaperiaatteet	kesko.fi K Code of Conduct			x	

TUNNUS	GRI:N SISÄLTÖ	SIJAINTI	PUUTTEET	LISÄTIEDOT	GLOBAL COMPACT	STANDARDIN VERSIO
102-17	Epäilyjen väärinkäytösten ilmoittaminen	kesko.fi huolenaiheista ja rikkomuksista ilmoittaminen			x	
102-18	Hallintorakenne	HA 4				
102-19	Vastuunjako	HA 4, kesko.fi vastuullisuuden organisointi				
102-20	Vastuuhenkilöt	Talous- ja rahoitusjohtaja; Johtaja, vastuullisuus ja yhteiskuntasuhteet		Kumpikin johtaja on konsernijohtoryhmän jäsen.		
102-21	Sidosryhmien kuuleminen	KK 8				
102-22	Hallituksen kokoonpano	HA 7				
102-23	Hallituksen puheenjohtaja	HA 7				
102-24	Hallituksen valinta	HA 4				
102-25	Eturistiriitöiden välttäminen	HA 4-13		Kesko noudattaa Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodia.		
102-26	Hallituksen rooli organisaation tarkoituksen, arvojen ja strategian määrittelyssä	HA 4-13				
102-28	Hallituksen suorituksen arviointi	HA 9	Raportoitu ainoastaan hallituksen itsearviointi.			
102-29	Hallituksen rooli vaikutusten ja riskien tunnistamisessa ja hallinnassa	HA 4-13				
102-30	Riskienhallinnan tehokkuuden arviointi	HA 17-18				
102-31	Riskiarviointien frekvenssi	HA 17-18				
102-32	Yritysvastuuraportin katselmointi	HA 9				
102-33	Epäkohtien kommunikointi	HA 16				
102-35	Hallituksen ja ylimmän johdon palkitseminen	HA 23-28				
102-40	Luettelo organisaation sidosryhmistä	KK 8				
102-41	Kollektiivisesti neuvoteltujen työehtosopimusten piiriin kuuluva henkilöstö	KK 76-77			x	
102-42	Sidosryhmien määrittely- ja valintaperusteet	KK 8				
102-43	Sidosryhmätoiminnan periaatteet	KK 8				

TUNNUS	GRI:N SISÄLTÖ	SIJAINTI	PUUTTEET	LISÄTIEDOT	GLOBAL COMPACT	STANDARDIN VERSIO
102-44	Sidosryhmien esille nostamat tärkeimmät asiat ja huolenaiheet	KK 8				
102-45	Konsolidoituun konsernitilinpäätökseen sisältyvät yhtiöt	TP 107-110				
102-46	Raportin sisällön määrittely	KK 83				
102-47	Olennot näkökohdat	kesko.fi vastuullisuuden olennaisuusarvio				
102-48	Muutokset aiemmin raportoiduissa tiedoissa	Ei merkittäviä muutoksia.		Laskentamalliin tai tiedonkeruuseen liittyvät muutokset raportoitu aihekohtaisten tietojen yhteydessä.		
102-49	Merkittävät muutokset raportin laajuudessa ja näkökohtien laskentaraajoissa	Ei merkittäviä muutoksia.				
102-50	Raportointijakso	KK 83				
102-51	Edellisen raportin päiväys	KK 83				
102-52	Raportin julkaisu tiheys	KK 83				
102-53	Yhteystiedot, josta kysyä raporttiin liittyviä lisätietoja	kesko.fi yhteystiedot				
102-54	GRI-standardien mukainen raportoinnin kattavuus	KK 83				
102-55	GRI-sisällysluettelo	KK 84-92				
102-56	Raportoinnin varmennus	KK 93-94				
GRI 103 JOHTAMISMALLI						2016
103-1	Olennot näkökohtia koskevat laskentaratjat	KK 81-82				
103-2	Johtamismallin komponentit	KK 81-82				
103-3	Johtamismallin arviointi	KK 81-82				
AIHEKOHTAINEN SISÄLTÖ						
Aihekohtainen sisältö raportoidaan olennaisiksi tunnistettujen näkökohtien osalta.						

TUNNUS	GRI:N SISÄLTÖ	SIJAINTI	PUUTTEET	LISÄTIEDOT	GLOBAL COMPACT	STANDARDIN VERSIO
TALOUDELLISET VAIKUTUKSET						
201	Taloudelliset tulokset					2016
201-1	Suoran taloudellisen lisäarvon tuottaminen ja jakautuminen	KK 11-12				
201-2	Ilmastonmuutoksen taloudelliset seuraamukset ja muut riskit ja mahdollisuudet organisaation toiminnalle	KS 20	Riskien ja mahdollisuuksien rahamääräisiä arvioita tai toteutumia ei ole raportoitu. Tieto ei ole saatavilla, koska ilmastonmuutosta on vaikea ennakoida.		x	
201-3	Eläketurvan kattavuus	KK 66				
201-4	Julkiselta sektorilta saatu taloudellinen avustus	KK 12				
203	Välilliset taloudelliset vaikutukset					2016
203-1	Infrastruktuuri-investoinnit sekä tarjotut yleishyödylliset palvelut	KK 14				
204	Ostokäytännöt					2016
204-1	Ostot paikallisilta toimittajilta	KK 22-23				
205	Korruptionvastaisuus					2016
205-1	Liiketoimintayksiköt, joille tehty korruptioon liittyvä riskianalyysi	KK 78-79	Liiketoimintayksiköiden määrää ja prosenttiosuutta ei ole raportoitu. Tieto ei ole saatavissa, koska korruptioon liittyvät riskit ovat osa laajempaa liiketoimintariskien arviointia.	Korruptioon liittyviä riskejä käsitellään osana Keskon riskienhallintaa. Keskeisiä riskejä tunnistetaan ja arvioidaan säännöllisesti vuoden aikana.	x	
205-2	Korruptionvastaisiin politiikkoihin ja menettelytapoihin liittyvä kommunikointi ja koulutus	KK 78-79	Prosenttiosuuksia ei ole raportoitu henkilöstöryhmittäin ja maantieteellisesti. Tieto ei ole saatavissa.		x	
205-3	Korruptiotapaukset ja niihin liittyvät toimenpiteet	KK 78-79			x	
206	Kilpailun rajoittaminen					2016
206-1	Kilpailuoikeudellisten säännösten rikkomiseen, kartelleihin ja määräävän markkina-aseman väärinkäyttöön liittyvät oikeustoimet	KK 77				

TUNNUS	GRI:N SISÄLTÖ	SIJAINTI	PUUTTEET	LISÄTIEDOT	GLOBAL COMPACT	STANDARDIN VERSIO
207	Verot					2019
207-1	Veroasioiden johtamisen periaatteet	KK 15-18, Keskon veropolitiikka				
207-2	Verotuksen ohjausmalli, valvonta ja riskienhallinta	KK 15-18, Keskon veropolitiikka				
207-3	Sidosryhmäyhteistyö ja verotukseen liittyvien huolenaiheiden käsitteleminen	KK 15-18, Keskon veropolitiikka				
207-4	Verotietojen maakohtainen raportointi	KK 15-18				
YMPÄRISTÖVAIKUTUKSET						
301	Materiaalit					2016
301-3	Kierrätetyt tuotteet ja pakkausmateriaalit	KK 58	GRI-standardin mukainen prosenttiosuuslaskentamalli ei sovellu Keskon toimintaan.	Osa tiedoista raportoitu standardin 306-2 mukaisesti.		
302	Energia					2016
302-1	Organisaation oma energiankulutus	KK 43	Osassa Suomen ulkopuolella vuokratiloissa sijaitsevissa kiinteistöissä lämmönkulutus sisältyy vuokraan tai ei ole saatavilla ja lämmönkulutusta ei raportoida.	Environmental reporting principles Muiden toimintamaiden tiedot kootaan yhtiöiden raportoimista polttoaineen ja ostoenegian kulutustiedoista.	x	
302-3	Energiaintensiteetti	KK 44		Environmental reporting principles	x	
302-4	Energiankulutuksen vähentäminen	KK 44-45			x	
303	Vesi					2018
303-1	Vuorovaikutus veden kanssa jaettuna resursseina	KK 53			x	
303-5	Vedenkulutus	KK 53	Osassa Suomen ulkopuolella vuokratiloissa sijaitsevissa kiinteistöissä vedenkulutus sisältyy vuokraan eikä vesitietoja raportoida.	Environmental reporting principles Muiden toimintamaiden vedenkulutustiedot kootaan yhtiöiden raportoimista laskutus- ja kulutustiedoista.	x	
304	Luonnon monimuotoisuus					2016
304-2	Toiminnan, tuotteiden ja palveluiden merkittävät vaikutukset	KK 55			x	
304-3	Suojellut ja kunnostetut elinympäristöt	KK 55-56			x	

TUNNUS	GRI:N SISÄLTÖ	SIJAINTI	PUUTTEET	LISÄTIEDOT	GLOBAL COMPACT	STANDARDIN VERSIO
305	Päästöt					2016
305-1	Suorat kasvihuonekaasujen päästöt (Scope 1)	KK 47		Environmental reporting principles	x	
305-2	Epäsuorat kasvihuonekaasujen päästöt (Scope 2)	KK 47		Environmental reporting principles	x	
305-3	Muut epäsuorat kasvihuonekaasujen päästöt (Scope 3)	KK 48		Scope 3 Inventory Report	x	
305-4	Kasvihuonekaasujen päästöintensiteetti	KK 48			x	
305-5	Kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen	KK 50-52			x	
305-7	Typen ja rikin oksidit sekä muut merkittävät päästöt ilmaan	KK 48		Environmental reporting principles	x	
306	Jätevedet ja jätteet					2020
306-2	Jätteet	KK 59			x	
307	Ympäristötoimien vaatimustenmukaisuus					2016
307-1	Lakien ja säädösten rikkomukset ympäristötekijöiden osalta	KK 55				
	Ruokahävikki					
-	Ruokahävikki	KK 60-61		Oleellinen esitettävä tieto, jolle ei ole standardia.	x	
308	Tavarantoimittajien ympäristöarvioinnit					2016
308-1	Tavarantoimittajien ympäristöarvioinnit	KK 29	Ei raportoitu prosenttiosuutta. Tieto ei ole saatavissa.			
SOSIAALISET VAIKUTUKSET						
401	Työsuhteet					2016
401-1	Henkilöstön vaihtuvuus	KK 64	Ei raportoitu alueittaista suhdelukua.		x	
401-2	Kokoaikaisen henkilöstön henkilöstöetuudet, joita ei tarjota määräaikaiselle tai osa-aikaiselle henkilöstölle	KK 68, kesko.fi edut ja palkitseminen		Lakisääteisen tason ylittäviä etuja ei ole raportoitu yksityiskohtaisesti. Vaihtelevat käytännöt eri toimintamaissa.		
402	Henkilöstön ja johdon väliset suhteet					2016
402-1	Uudelleenjärjestelytilanteissa noudatettava vähimmäisilmoitusaika	KK 77		Lainsäädäntöön perustuvat järjestelyt. Lainsäädäntö ei määritä vähimmäisilmoitusaikoja GRI:n vaatimalla tarkkuudella.	x	

TUNNUS	GRI:N SISÄLTÖ	SIJAINTI	PUUTTEET	LISÄTIEDOT	GLOBAL COMPACT	STANDARDIN VERSIO
403	Työterveys ja -turvallisuus					2018
403-1	Työterveyden ja -turvallisuuden johtamisjärjestelmät	KK 69-73				
403-2	Vaarojen tunnistaminen, riskien arviointi ja tapausten tutkinta	KK 69-73				
403-3	Työterveyspalvelut	KK 69-73				
403-4	Työntekijöiden osallistuminen, konsultointi ja viestintä työterveyteen ja -turvallisuuteen liittyvissä asioissa	KK 69-73				
403-5	Työterveyteen ja -turvallisuuteen liittyvä koulutus työntekijöille	KK 69-73				
403-6	Työntekijöiden terveyden edistäminen	KK 69-73				
403-7	Liiketoimintaan suoraan liittyvien työterveys- ja -turvallisuushaittojen ehkäisy	KK 69-73				
403-8	Työterveyden ja -turvallisuuden johtamisjärjestelmien piirissä olevat työntekijät	KK 69-73	Ei kata koko henkilöstöä, vuokratyöntekijöitä ja urakoitsijoita. Lukumäärää ja prosenttiosuutta ei ole saatavilla.			
403-9	Työtapaturmat	KK 69-73	Ei raportoitu tapaturmatyypeittäin. Ei raportoitu vuokratyöntekijöiden tai urakoitsijoiden osalta. Tiedot eivät ole saatavilla.			
403-10	Työperäiset oireet ja sairaudet	KK 69-73	Ei raportoitu ammattitaudeittain. E raportoitu vuokratyöntekijöiden tai urakoitsijoiden osalta. Tiedot eivät ole saatavilla.			
404	Koulutus ja osaamisen kehittäminen					2016
404-1	Keskimääräiset koulutustunnit työntekijää kohden	KK 74-75			x	
404-2	Osaamisen kehittämiseen ja elinikäiseen oppimiseen liittyvät ohjelmat	KK 74-75				
404-3	Kehityskeskustelut ja suoritusten arvioinnit	KK 76	Ei raportoitu sukupuolen mukaan. Tieto ei ole saatavissa.		x	
405	Monimuotoisuus ja yhtäläiset mahdollisuudet					2016
405-1	Hallintoelinten ja henkilöstön monimuotoisuus	KK 65-67	Ei raportoitu ikäryhmän mukaan. Tieto ei ole saatavissa.		x	
405-2	Naisten ja miesten peruspalkkojen suhde	KK 76			x	
406	Syrjinnän kieltö					2016
406-1	Syrjintätapaukset ja korjaavat toimenpiteet	KK 65			x	

TUNNUS	GRI:N SISÄLTÖ	SIJAINTI	PUUTTEET	LISÄTIEDOT	GLOBAL COMPACT	STANDARDIN VERSIO
407	Yhdistymisen vapaus ja työehtosopimukset					2016
407-1	Toiminnot ja tavarantoimittajat, joiden osalta järjestäytymisvapaus ja kollektiivinen neuvotteluoikeus voivat olla uhattuna	KK 76-77			x	
412	Ihmisoikeusarviointit					2016
412-1	Toiminnot, joissa on toteutettu ihmisoikeusarviointi	KK 35	Ei raportoitu prosenttiosuutta. Tieto ei ole saatavilla.	Ihmisoikeusarviointi ja ihmisoikeussitoumus koskevat Keskon kaikkia toimialoja ja toimintamaita.	x	
412-2	Henkilöstön ihmisoikeuskoulutukset	KK 35	Ei raportoitu tuntien mukaan tai prosentteina henkilöstöstä. Tieto ei ole saatavilla.		x	
414	Tavarantoimittajien sosiaalisen vastuun arviointi					2016
414-1	Tavarantoimittajat, jotka on arvioitu sosiaaliseen vastuuseen liittyvien kriteerien mukaisesti	KK 25-28	Arvioitujen toimittajien prosenttiosuutta ei ole erikseen raportoitu uusista toimittajista, vaan kaikista riskimaatoimittajista.			
414-2	Negatiiviset sosiaaliseen vastuuseen liittyvät vaikutukset toimitusketjussa ja toteutetut toimenpiteet	KK 25-28				
415	Poliittinen vaikuttaminen					2016
415-1	Poliittinen tuki	KK 77			x	
416	Asiakkaiden terveys ja turvallisuus					2016
416-1	Tuotteiden ja palveluiden terveys- ja turvallisuusvaikutusten arviointi	KK 36-37	GRI-standardin mukainen prosenttiosuuslaskentamalli ei sovellu Keskon toimintaan.			
416-2	Tuotteiden terveys- ja turvallisuusvaatimusten rikkomukset	KK 36-37				
417	Markkinointiviestintä ja tuoteinformaatio					2016
417-1	Tuotteisiin ja palveluihin liittyvät informaatio- ja merkintävaatimukset	KK 37-38	GRI-standardin mukainen prosenttiosuuslaskentamalli ei sovellu Keskon toimintaan.			
417-2	Tuoteinformaatioon ja tuotemerkintöihin liittyvien määräysten rikkomukset	KK 38				
417-3	Markkinointiviestintään liittyvien lakien, säännösten ja vapaaehtoisten periaatteiden rikkomukset	KK 38				

TUNNUS	GRI:N SISÄLTÖ	SIJAINTI	PUUTTEET	LISÄTIEDOT	GLOBAL COMPACT	STANDARDIN VERSIO
418	Asiakkaiden yksityisyyden suoja					2016
418-1	Asiakkaiden yksityisyyden suojan rikkomiseen ja asiakastietojen hävittämiseen liittyvät valitukset	KK 77				
419	Määräystenmukaisuus					2016
419-1	Lakien ja säädösten rikkomukset sosiaalisten ja taloudellisten tekijöiden osalta	KK 77				

RIIPPUMATON VARMENNUSRAPORTTI

Kesko Oyj:n johdolle

Olemme Kesko Oyj:n (y-tunnus 0109862-8, jäljempänä myös Yhtiö) johdon pyynnöstä suorittaneet rajoitetun varmuuden antavan varmennustoimeksiannon, jonka kohteena ovat taloudellisen, sosiaalisen ja ympäristövastuun tunnusluvut raportointikaudelta 1.1.-31.12.2021 Kesko Oyj:n vuosiraportin 2021 ”Keskon suunta” ja ”Kestävä kehitys” -osioissa. Yhtiön GRI-standardien mukaisen raportoinnin ja GRI-sisältöindeksin näkökulmasta varmennuksen kohteena ovat olleet Aihekohtaisten standardien sisältämät taloudellisia, sosiaalisia ja ympäristövaikutuksia koskevat julkaistavat tiedot sekä Yleisten standardien Julkaistavat tiedot 102-8, 102-41 sekä 102-54 (jäljempänä Vastuullisuusraportointi).

JOHDON VASTUU

Keskon johto vastaa Vastuullisuusraportoinnin laatimisesta raportointikriteeristön eli Yhtiön raportointiperiaatteiden ja Global Reporting Initiativen laatiman yhteiskuntavastuun Standards-raportointiohjeiston (jäljempänä myös Raportointikriteeristö) mukaisesti. Tämä vastuu sisältää vastuullisuusraportoinnin valmistelun ja oikeellisuuden kannalta oleellisten sisäisten kontrollien suunnittelun, täytäntöönpanon sekä ylläpidon, jotka varmistavat sen, että raportointi on vapaa olennaisista virheistä. Lisäksi

vastuuseen sisältyy asiaankuuluvan kriteeristön valinta ja soveltaminen sekä olosuhteisiin nähden kohtuullisten arvioiden tekeminen.

VARMENTAJAN VELVOLLISUUDET

Velvollisuutenamme on, suorittamamme työn perusteella, esittää rajoitetun varmuuden antava johtopäätös Keskon Vastuullisuusraportoinnista. Olemme suorittaneet toimeksiannon kansainvälisen varmennus-toimeksiantostandardin (ISAE) 3000 (uudistettu) mukaisesti.

ISAE 3000 -standardi edellyttää eettisten vaatimusten noudattamista ja varmennustoimeksiannon suunnittelemista ja suorittamista siten, että saadaan rajoitettu varmuus siitä, ettei tietoomme ole tullut seikkoja, jotka antaisivat aiheen olettaa, etteivät vastuullisuustiedot olisi kaikilta olennaisilta osin laadittu Raportointikriteeristön mukaisesti.

Tehtävänäme ei ole ollut varmentaa tulevaisuuteen liittyvää tietoa, kuten tavoitteita, odotuksia tai päämääriä, ja näin ollen emme tee johtopäätöksiä näihin tietoihin liittyen. Tämä varmennusraportti on laadittu toimeksiantomme ehtojen mukaisesti. Vastaamme työstämme,

varmennusraportista ja esittämistämme johtopäätöksistä vain Keskolle, emme kolmansille osapuolille.

Rajoitetun varmuuden antava toimeksianto sisältää toimenpiteitä evidenssin hankkimiseksi raportointiin sisältyvistä tiedoista. Toimenpiteiden valinta perustuu varmentajan harkintaan, mutta toimenpiteet ovat rajoitetumpia kuin kohtuullisen varmuuden antavassa toimeksiannossa. Toimenpiteet eivät sisällä yksityiskohtaista lukujen tai prosessien ja sisäisten kontrollien toiminnallisen tehokkuuden testaamista, minkä vuosi on mahdollista, että tietoomme ei tule kaikkia merkittäviä asioita, jotka tunnistettaisiin kohtuullisen varmuuden toimeksiannossa.

Olemme suorittaneet toimeksiannossa muun muassa seuraavat toimenpiteet:

- Haastatelleet Yhtiön ylimmän johdon edustajia.
- Haastatelleet Vastuullisuusraportoinnin keräämisestä ja raportoinnista vastaavia henkilöitä konsernitasolla ja tytäryhtiöissä, sekä käyneet läpi prosesseja ja järjestelmiä, joita käytetään raportoitavien tietojen keräämisessä.
- Käyneet läpi sisäistä ja ulkoista dokumentaatiota selvittääksemme, missä laajuudessa nämä dokumentit

ja tiedot tukevat Vastuullisuusraportoinnissa esitettyä informaatiota, ja arvioineet ovatko esitetty tiedot linjassa sen kanssa, mikä on kokonaisvaltainen ymmärryksemme Keskon yritys vastuun tavoitteista sekä johtamisesta.

- Suorittaneet analyttisiä tarkastustoimenpiteitä ja aineistotarkastusta sekä testanneet tietojen yhdistelyä arvioidaksemme vastuullisuusraportoinnin oikeellisuutta.
- Vierailleet Yhtiön pääkonttorissa.
- Arvioineet Vastuullisuusraportoinnin yhdenmukaisuutta Global Reporting Initiativen laatiman yhteiskuntavastuun Standards-raportointiohjeiston (sovellustaso Core) raportoinnin sisällönmäärittelyä ja raportoinnin laatua koskevien periaatteiden kanssa.

Uskomme, että keräämämme evidenssi on riittävää ja asianmukaista johtopäätöksen tekemiseksi.

VARMENTAJAN RIIPPUMATTOMUUS JA PÄTEVYYS

Olemme noudattaneet Deloitte riippumattomuussääntöjä ja muita eettisiä vaatimuksia, jotka pitävät sisällään ja osin ylittävät IESBA:N (the International Ethics Standards Board for Accountants) antamien eettisten sääntöjen vaatimukset. Olemme olleet riippumattomia yhteisöstä koko varmennusjakson ajan.

Sovellamme kansainvälistä laadunvalvontastandardia ISQC1 ja siten ylläpidämme kattavaa laadunvalvontajärjestelmää, johon sisältyy dokumentoituja toimintaperiaatteita ja menettelytapoja koskien eettisten vaatimusten,

ammattillisten standardien sekä sovellettaviin säädöksiin ja määräyksiin perustuvien vaatimusten noudattamista. Varmennustyöryhmämme koostuu kokeneista vastuullisuusraportoinnin ja varmentamisen asiantuntijoista, joilla on vaadittava osaaminen ja ammatilliset pätevyudet varmennuksen suorittamiseen.

JOHTOPÄÄTÖS

Suorittamiemme toimenpiteiden perusteella tietoomme ei ole tullut seikkoja, jotka antaisivat aiheen olettaa, ettei varmennuksen kohteena oleva Vastuullisuusraportointi olisi kaikilta olennaisilta osin laadittu käytetyn Global Reporting Initiativen yhteiskuntavastuun Standards-raportointiohjeiston (sovellustaso Core) mukaisesti tai etteikö vastuullisuusraportointi olisi kaikilta olennaisilta osiltaan laadittu asianmukaisesti Raportointikriteeristön perusteella.

Varmennusraporttiamme luettaessa on otettava huomioon vastuullisuusraportoinnin tarkkuutta ja täydellisyyttä koskevat luontaiset rajoitteet.

Helsingissä 8. maaliskuuta 2022

Deloitte Oy

Jukka Vattulainen
KHT

Teemu Jaatinen
KHT

Päätoimitalo K-Kampus
PL 1, 00016 Kesko
Käyntiosoite: Työpajankatu 12, 00580 Helsinki
Puhelin: 010 5311

kesko.fi/vastuullisuus

JOTTA KAUPASSA OLISI KIVA KÄYDÄ